

Z A K O N

O SMANJENJU RIZIKA OD KATASTROFA I UPRAVLJANJU VANREDNIM SITUACIJAMA

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet zakona

Član 1.

Ovim zakonom uređuje se smanjenje rizika od katastrofa, prevencija i jačanje otpornosti i spremnosti pojedinaca i zajednice za reagovanje na posledice katastrofa, zaštita i spasavanja ljudi, materijalnih, kulturnih i drugih dobara, prava i obaveze građana, udruženja, pravnih lica, organa jedinica lokalne samouprave, autonomnih pokrajina i Republike Srbije, upravljanje vanrednim situacijama, funkcionisanje civilne zaštite, rano upozoravanje, obaveštavanje i uzbunjivanje, međunarodna saradnja, inspekcijски nadzor i druga pitanja od značaja za organizovanje i funkcionisanje sistema smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama.

Sistem smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama je od posebnog interesa za Republiku Srbiju i predstavlja deo sistema nacionalne bezbednosti.

Značenje izraza

Član 2.

Pojedini izrazi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

1) katastrofa predstavlja elementarnu nepogodu ili tehničko - tehnološku nesreću čije posledice ugrožavaju bezbednost, život i zdravlje većeg broja ljudi, materijalna i kulturna dobra ili životnu sredinu u većem obimu, a čiji nastanak ili posledice nije moguće sprečiti ili otkloniti redovnim delovanjem nadležnih organa i službi;

2) elementarna nepogoda je pojava hidrološkog, meteorološkog, geološkog ili biološkog porekla, prouzrokovana delovanjem prirodnih sila kao što su zemljotres, poplava, bujica, oluja, jaka kiša, atmosferska pražnjenja, grad, suša, odronjavanja ili klizanja zemljišta, snežni nanosi i lavina, ekstremne temperature vazduha, nagomilavanja leda na vodotoku, pandemija, epidemija zaraznih bolesti, epidemija stočnih zaraznih bolesti i pojava štetočina i druge prirodne pojave većih razmera koje mogu da ugroze bezbednost, život i zdravlje većeg broja ljudi, materijalna i kulturna dobra ili životnu sredinu u većem obimu;

3) tehničko-tehnološka nesreća je iznenadni i nekontrolisani događaj ili niz događaja koji je izmakao kontroli prilikom upravljanja određenim sredstvima za rad i prilikom postupanja sa opasnim materijama u proizvodnji, upotrebi, transportu, prometu, preradi, skladištenju i odlaganju, kao što su požar, eksplozija, havarija, saobraćajni udes u drumskom, rečnom, železničkom i vazdušnom saobraćaju, udes u rudnicima i tunelima, zastoj rada žičara za transport ljudi, rušenje brana, havarija na elektroenergetskim, naftnim i gasnim postrojenjima, akcidenti pri rukovanju radioaktivnim i nuklearnim materijama, teško zagađenje zemljišta, vode i vazduha, posledice ratnog razaranja i terorizma, a čije posledice mogu da ugroze bezbednost, život i zdravlje većeg broja ljudi, materijalna i kulturna dobra ili životnu sredinu u većem obimu;

4) smanjenje rizika od katastrofa je politika koja se uspostavlja i vodi u cilju sprečavanja novih i smanjenja postojećih rizika kroz implementaciju integrisanih i

inkluzivnih ekonomskih, socijalnih, edukativnih, normativnih, zdravstvenih, kulturnih, tehnoloških, političkih i institucionalnih mera kojima se jača otpornost i pripremljenost zajednice za odgovor i ublažavanje posledica od nastalih katastrofa čime se postiže jačanje otpornosti zajednice;

5) upravljanje rizikom je skup mera i aktivnosti koje se sprovode u cilju implementacije politike smanjenja rizika od katastrofa kao i administrativno operativnih i organizacionih veština i kapaciteta za njihovo sprovođenje;

6) subjekti od posebnog značaja za zaštitu i spasavanje su privredna društva i druga pravna lica koja obavljaju poslove i raspolažu resursima od naročitog značaja za zaštitu i spasavanje, a koja su odgovarajućom odlukom nadležnog organa proglašena subjektima od posebnog značaja;

7) vanredna situacija je stanje koje nastaje proglašenjem od nadležnog organa kada su rizici i pretnje ili nastale posledice po stanovništvo, životnu sredinu i materijalna i kulturna dobra takvog obima i intenziteta da njihov nastanak ili posledice nije moguće sprečiti ili otkloniti redovnim delovanjem nadležnih organa i službi, zbog čega je za njihovo ublažavanje i otklanjanje neophodno upotrebiti posebne mere, snage i sredstva uz pojačan režim rada;

8) upravljanje vanrednim situacijama obuhvata koordinaciju i rukovođenje subjektima i snagama sistema zaštite i spasavanja u cilju organizovanog odgovora na katastrofe i brzog oporavka;

9) otpornost je sposobnost zajednice izložene opasnostima da odgovori na njih i oporavi se od posledica katastrofa blagovremeno i na efikasan način, što podrazumeva i očuvanje i povraćaj osnovnih funkcija;

10) opasnost je potencijalno štetan fizički događaj, fenomen ili ljudska aktivnost koja može prouzrokovati ugrožavanje života i zdravlja ljudi, oštećenje materijalnih i kulturnih dobara i životne sredine ili društvene i ekonomske poremećaje;

11) neposredna opasnost predstavlja stanje u kome postoji ozbiljna pretnja po život i zdravlje ljudi, materijalna i kulturna dobra ili životnu sredinu i ima karakteristike izvesnosti. Neposredna opasnost se najavljuje od strane organa koji je nadležan za odgovarajuću opasnost i najčešće prethodi proglašenju vanredne situacije;

12) rizik označava kombinaciju verovatnoće da će se katastrofa desiti u određenom vremenskom razdoblju i sa određenim negativnim posledicama;

13) procena rizika je utvrđivanje prirode i stepena rizika od potencijalne opasnosti, stanja ugroženosti i posledica koje mogu da ugroze život i zdravlje ljudi, životnu sredinu i materijalna i kulturna dobra;

14) prevencija obuhvata skup mera i aktivnosti za ublažavanje postojećih rizika kao i smanjenje rizika od nastanka novih posledica katastrofe;

15) eksplozivni ostaci rata (u daljem tekstu: EOR) su eksplozivna sredstva i neeksplozivna ubojna sredstva, sa ili bez upaljača, pripremljena za upotrebu ili upotrebljena odnosno ispaljena, lansirana, izbačena, porinuta ili postavljena, a nisu izvršila svoju funkciju tj. nisu eksplodirala, napuštena ubojna sredstva koja su ostavljena ili odbačena i sredstva zaostala posle eksplozije skladišta ubojnih sredstava odnosno u procesu proizvodnje ubojnih sredstava;

16) vanredni događaj je nesreća izazvana dejstvom katastrofe koji može da ugrozi život i zdravlje ljudi, materijalna i kulturna dobra i životnu sredinu, a čije posledice je moguće sprečiti ili otkloniti redovnim delovanjem nadležnog organa ili službi;

17) izloženost podrazumeva podložnost ljudi, životne sredine, materijalnih i kulturnih dobara potencijalnim gubicima;

18) ranjivost podrazumeva karakteristike i okolnosti neke zajednice, sistema ili njene vrednosti, koje je čine osetljivom na posledice opasnosti;

19) pripremljenost podrazumeva znanje i kapacitete koji se razvijaju za efikasan odgovor i obnovu od katastrofa;

20) ublažavanje posledica je smanjenje ili ograničenje nepovoljnih uticaja ili posledica katastrofa nastalih gubitkom života i zdravlja ljudi, fizičkim i psihičkim bolom, strahom ili gubitkom, nestankom, umanjnjem imovine, ili sprečavanjem povećanja njene vrednosti, na prostoru koji je ugrožen nastalom katastrofom;

21) tretman rizika predstavlja način postupanja sa identifikovanim, veoma visokim i visokim rizikom, u smislu utvrđivanja aktivnosti za preduzimanje preventivnih mera za smanjenje rizika odnosno, pripremu za spremnost i osposobljavanje snaga i subjekata za reagovanje u zaštiti i spasavanju od određene opasnosti i preduzima se na osnovu procene rizika od katastrofa.

22) SEVESO kompleks podrazumeva prostornu celinu pod kontrolom operatera gde su opasne supstance prisutne u jednom ili više postrojenja u jednakim ili većim količinama od propisanih u smislu proizvodnje, korišćenja, skladištenja ili rukovanja opasnim supstancama, u skladu sa propisima kojima je uređena zaštita životne sredine;

23) udes je događaj kao što je emisija, požar ili eksplozija koji nastane kao rezultat nekontrolisanog razvoja događaja tokom rada privrednog društva i drugog pravnog lica koji dovodi do ozbiljne opasnosti po zdravlje ljudi i životnu sredinu, odmah ili odloženo, unutar ili izvan privrednog društva i drugog pravnog lica, a koji uključuje jednu ili više opasnih supstanci;

24) veliki udes podrazumeva udes u skladu sa propisima kojima se uređuje zaštita životne sredine;

25) zainteresovana javnost je javnost na koju utiče ili može uticati donošenje odluke nadležnog organa ili koja ima interesa u tome i bliže je definisana propisima kojima se uređuje zaštita životne sredine.

Svi termini, kojima su u ovom zakonu označena zanimanja, položaji, odnosno imenovanja, izraženi u gramatičkom muškom rodu, podrazumevaju prirodni muški i ženski rod lica na koja se odnose.

Načelo prioriteta

Član 3.

Smanjenje rizika od katastrofa i upravljanje vanrednim situacijama predstavlja nacionalni i lokalni prioritet.

Svako ima pravo na zaštitu od posledica katastrofa bez ikakve diskriminacije, a zaštita i spasavanje ljudskih života ima prioritet u odnosu na sve druge zaštitne i spasilačke aktivnosti.

Načelo integrisanog delovanja i međusektorske saradnje

Član 4.

Procene rizika i preventivne mere i aktivnosti koje se preduzimaju radi sprečavanja i smanjenja rizika od katastrofa integrisane su u sektorske razvojne planove i programe u svim oblastima državne uprave.

Upravljanje rizikom od katastrofa zasniva se na međusobnoj koordinaciji i usklađenim procedurama i planovima delovanja svih institucija i subjekata i vrši se uz međusektorsku saradnju i partnerstvo.

Načelo primarne uloge lokalnih zajednica

Član 5.

Jedinice lokalne samouprave imaju primarnu ulogu u upravljanju rizikom od katastrofa i tu ulogu podržavaju sve nadležne državne i pokrajinske institucije.

Načelo postupnosti pri upotrebi snaga i sredstava

Član 6.

U zaštiti i spasavanju prvo se koriste snage i sredstva sa teritorije jedinice lokalne samouprave, a kada te snage i sredstva nisu dovoljne, nadležni organ obezbeđuje upotrebu drugih snaga i sredstava sa teritorije Republike Srbije, uključujući policiju i Vojsku Srbije kada je to potrebno.

Načelo ravnopravnosti i zaštite ljudskih prava

Član 7.

Subjekti sistema smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama posebno se staraju o ostvarivanju principa ravnopravnosti polova i naročito vode računa da ni jedna odluka, mera ili radnja ne podstiče ili dovodi do nepovoljnijeg položaja žena i njihovo ravnopravno učestvovanje u sistemu smanjenja rizika od katastrofa i upravljanju vanrednim situacijama.

Nadležni organi i drugi subjekti uključeni u sprovođenje mera i aktivnosti upravljanja rizikom od katastrofa dužni su da dosledno vode računa o zaštiti ljudskih prava, rodnoj ravnopravnosti i posebno o zaštiti siromašnih, starih, dece, osoba sa invaliditetom, izbeglih i raseljenih lica, kao i drugih ranjivih grupa stanovništva.

Mere i aktivnosti na smanjenju rizika od katastrofa moraju biti pristupačne i odnositi se i na osobe sa invaliditetom, decu, stare i druga lica koja su posebno izložena riziku.

Načelo participativnosti i solidarnosti

Član 8.

Pravo ugroženih građana je da učestvuju u osmišljavanju sadržaja i implementaciji aktivnosti na smanjenju rizika od katastrofa, kao i pravo da učestvuju u predlaganju, preduzimanju i izvršavanju određenih mera, zadataka i aktivnosti u zaštiti i spasavanju i izraze svoje potrebe u sredstvima pomoći.

Građani koji su pogođeni posledicama katastrofa imaju pravo na pomoć u skladu sa svojim potrebama i prioritetima koje pružaju humanitarne i druge registrovane organizacije u skladu sa zakonom, a ukoliko su pretrpeli veću materijalnu štetu imaju i pravo na državnu pomoć, u skladu sa posebnim zakonom.

Načelo informisanja javnosti

Član 9.

Nadležni organi blagovremeno i potpuno informišu javnost o rizicima od katastrofa, relevantnim podacima i merama za zaštitu od njihovih posledica, kao i o drugim merama koje se preduzimaju radi upravljanja rizikom od katastrofa.

II. SISTEM SMANJENJA RIZIKA OD KATASTROFA I UPRAVLJANJA VANREDNIM SITUACIJAMA

Sistem smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama

Član 10.

Sistem smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama je deo sistema nacionalne bezbednosti i predstavlja integrisani oblik upravljanja i organizovanja subjekata ovog sistema na sprovođenju preventivnih i operativnih mera i izvršavanju zadataka zaštite i spasavanja ljudi i dobara od posledica katastrofa, uključujući i mere oporavka od tih posledica.

Smanjenje rizika od katastrofa

Član 11.

Smanjenje rizika od katastrofa obuhvata sistem mera i aktivnosti utvrđenih Nacionalnom strategijom iz oblasti smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama, Nacionalnim programom upravljanja rizikom od katastrofa, zakonom kojim se propisuje obnova nakon elementarne i druge nepogode, zakonom i drugim aktima, u cilju sprečavanja novih i smanjenja postojećih rizika kroz implementaciju ekonomskih, socijalnih, edukativnih, normativnih, zdravstvenih, kulturnih, tehnoloških, političkih i institucionalnih mera kojima se jača otpornost i pripremljenost zajednice za odgovor i ublažavanje posledica od nastalih katastrofa čime se postiže jačanje otpornosti zajednice.

Smanjenje rizika od katastrofa, između ostalog, podrazumeva:

- 1) precizno identifikovanje, redovnu procenu i praćenje rizika od katastrofa radi njihove kontrole;
- 2) smanjenje dejstva faktora koji uzrokuju ili uvećavaju rizike od katastrofa putem odgovornog i odgovarajućeg upravljanja životnom sredinom, zemljištem, vodama i drugim prirodnim resursima, planskog korišćenja zemljišta i preduzimanjem odgovarajućih tehničkih i drugih mera;
- 3) ublažavanje štetnih posledica na osnovu što potpunijeg razumevanja rizika od njih, planiranja njihovog sprečavanja i povećanja spremnosti za reagovanje i efikasan odgovor;
- 4) obnovu nakon katastrofe u skladu sa načelom izgradnje boljeg sistema, koji će infrastrukturu i društvo u celini učiniti otpornijim na buduće katastrofe;
- 5) investiranje u prevenciju i smanjenje rizika od katastrofa kroz podsticanje javnog i privatnog ulaganja i preduzimanja strukturnih i nestrukturnih mera;
- 6) izgradnju kulture bezbednosti i otpornosti pojedinaca i zajednice na katastrofe;
- 7) intenzivnu međusobnu saradnju svih nadležnih institucija na svim nivoima vlasti, kao i partnerstvo sa privatnim i javnim preduzećima, drugim pravnim licima, preduzetnicima, organizacijama civilnog društva i svim zainteresovanim građanima koji mogu pružiti doprinos smanjenju rizika od katastrofa;
- 8) uspostavljanje preciznih procedura za razmenu informacija i iskustava od značaja za smanjenje rizika i za efikasno pružanje i primanje međunarodne operativne i humanitarne pomoći radi otklanjanja posledica katastrofe i početne obnove pogođenih područja;
- 9) praćenje klimatskih promena i prilagođavanje zajednice na očekivane posledice.

Strategija smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama

Član 12.

Strategija smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama (u daljem tekstu: Strategija) je osnovni strateški dokument kojim se utvrđuje politika i usmeravaju aktivnosti državnih organa i drugih subjekata u upravljanju rizikom od katastrofa, određuju smernice za angažovanje ljudskih i materijalnih resursa, kao i razvoj normativnog i institucionalnog okvira u cilju smanjenja rizika i efikasnog odgovora na izazove katastrofa.

Strategija se donosi na nivou Republike.

Strategiju i akcioni plan za njeno sprovođenje donosi Vlada.

Subjekti i snage sistema smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama

Član 13.

Subjekti sistema smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama su organi državne uprave, organi autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave, javne službe, privredna društva i druga pravna lica i preduzetnici, organizacije civilnog društva, obrazovne ustanove i naučno istraživačke organizacije, javne agencije i drugi koji, u skladu sa zakonom, drugim opštim aktima, planovima, programima i drugim dokumentima učestvuju u utvrđivanju mera i aktivnosti od značaja za smanjenje rizika i upravljanje vanrednim situacijama.

Jedinstvo delovanja subjekata sistema smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama na nivou Republike Srbije obezbeđuje se preko Nacionalne platforme za smanjenje rizika.

Snage sistema smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama su štabovi za vanredne situacije, jedinice civilne zaštite, vatrogasno-spasilačke jedinice, Služba 112, Policija, Vojska Srbije, Crveni krst Srbije, Gorska služba spasavanja, Vatrogasni savez Srbije, Savez radio amatera Srbije, poverenici, odnosno zamenici poverenika civilne zaštite, građani, udruženja građana i organizacije čija je delatnost od posebnog interesa za razvoj i funkcionisanje sistema.

Nacionalna platforma za smanjenje rizika od katastrofa

Član 14.

Nacionalna platforma za smanjenje rizika od katastrofa (u daljem tekstu: Nacionalna platforma) je platforma za razmatranje i definisanje pitanja od najvećeg značaja za sistem smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama, koja obezbeđuje razmenu mišljenja, znanja, inovacija, i iskustava iz oblasti smanjenja rizika, predlaže mere i aktivnosti politike smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama, razmatra razvojne strategije, planove i programe koji su od interesa za smanjenje rizika i upravljanje vanrednim situacijama i jača mehanizme saradnje i koordinacije na nacionalnom i međunarodnom nivou.

Republički štab za vanredne situacije ima ulogu Nacionalne platforme.

U radu Nacionalne platforme, pored članova Republičkog štaba za vanredne situacije učestvuju i predstavnici akademske zajednice, lokalne samouprave i organizacija civilnog društva kao i drugi subjekti sistema smanjenja rizika od katastrofa.

Procena rizika od katastrofa

Član 15.

Procenom rizika od katastrofa identifikuju se vrsta, karakter i poreklo pojedinih rizika od nastupanja katastrofa, stepen ugroženosti, faktori koji ih uzrokuju ili uvećavaju stepen moguće opasnosti, posledice koje mogu nastupiti po život i zdravlje ljudi, životnu sredinu, materijalna i kulturna dobra, obavljanje javnih službi i privrednih delatnosti, kao i druge pretpostavke od značaja za odvijanje uobičajenih životnih, ekonomskih i socijalnih aktivnosti.

Procenu rizika od katastrofa izrađuju i donose Republika Srbija, autonomna pokrajina, jedinica lokalne samouprave, subjekti od posebnog značaja za zaštitu i spasavanje, izuzev saveza, klubova i udruženja; privredna društva, zdravstvene ustanove izuzev apoteka; predškolske i školske ustanove i fakulteti za sve objekte u kojima borave deca, odnosno objekte u kojima se odvija nastava; ustanove socijalne zaštite za objekte u kojima borave korisnici.

Privredna društva i druga pravna lica koja u svom sastavu imaju organizacione celine čiji su kapaciteti, obim i značaj delatnosti od posebnog značaja za privredu Republike Srbije iz oblasti energetike, telekomunikacija, rudarstva i saobraćaja, izrađuju Procenu rizika i za te organizacione celine.

Procenu rizika izrađuju i donose i pravna lica koja upravljaju poslovnim, trgovačkim, sportskim, ugostiteljskim i smeštajnim objektima i objektima za razonodu kapaciteta više od 100 lica, a ako su objekti namenjeni za boravak dece do 14 godina, nezavisno od kapaciteta.

Privredna društva i druga pravna lica koja nisu obuhvaćena st. 2–4. ovog člana izrađuju svoju procenu rizika od katastrofa na osnovu preporuke štaba za vanredne situacije jedinice lokalne samouprave zasnovane na proceni rizika od katastrofa jedinice lokalne samouprave na čijoj teritoriji se nalaze.

Procenu rizika od katastrofa Republike Srbije usvaja Vlada, na predlog Ministarstva unutrašnjih poslova (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Subjekti iz st. 2–4. ovog člana procenu rizika od katastrofa donose po pribavljenoj saglasnosti Ministarstva.

Procena rizika od katastrofa se periodično ažurira u skladu sa potrebama i novim okolnostima, u celini se ponovo izrađuje i donosi na svake tri godine, a ukoliko su se okolnosti u značajnoj meri promenile i ranije, odnosno ukoliko se pojavio novi rizik ili se postojeći rizik povećao ili smanjio.

Plan smanjenja rizika od katastrofa

Član 16.

Planom smanjenja rizika od katastrofa utvrđuju se konkretne preventivne, organizacione, tehničke, finansijske, normativne, nadzorne, edukativne i druge mere i aktivnosti koje su nadležni državni organi i drugi subjekti, na osnovu procene pojedinih rizika, dužni da preduzmu u budućem periodu u cilju smanjenja rizika od katastrofa i ublažavanja njihovih posledica.

Plan smanjenja rizika od katastrofa se izrađuje i donosi za teritoriju Republike Srbije (Nacionalni plan smanjenja rizika od katastrofa), autonomne pokrajine (Pokrajinski plan smanjenja rizika od katastrofa) i jedinice lokalne samouprave (lokalni plan smanjenja rizika od katastrofa).

Planovi smanjenja rizika od katastrofa se izrađuju na osnovu predloga tretmana procenjenih rizika u odgovarajućoj proceni rizika od katastrofa.

Nosioci izrade Nacionalnog plana smanjenja rizika od katastrofa su organi državne uprave u čijoj su nadležnosti opasnosti identifikovane u Proceni rizika od katastrofa Republike Srbije.

Nosioci izrade pokrajinskih planova smanjenja rizika od katastrofa i lokalnih planova smanjenja rizika od katastrofa su nadležni organi autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave.

Nacionalni plan smanjenja rizika od katastrofa donosi Vlada na predlog Ministarstva.

Pokrajinski plan smanjenja rizika od katastrofa, odnosno lokalni plan smanjenja rizika od katastrofa, donosi nadležni organ autonomne pokrajine, odnosno jedinice lokalne samouprave.

Planovi smanjenja rizika od katastrofa se donose za period od tri godine.

Sadržaj i način izrade plana smanjenja rizika od katastrofa propisuje Vlada.

Plan zaštite i spasavanja

Član 17.

Planom zaštite i spasavanja se planiraju mere i aktivnosti za sprečavanje i umanjenje posledica katastrofa, snage i sredstva subjekata sistema smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama, njihovo organizovano i koordinirano angažovanje i delovanje u vanrednim situacijama u cilju zaštite i spasavanja ljudi, materijalnih i kulturnih dobara i obezbeđenja osnovnih uslova za život.

Plan zaštite i spasavanja obavezno sadrži sledeće celine:

- 1) rano upozoravanje i pripravnost (spremnost);
- 2) mobilizacija i aktiviranje;
- 3) zaštita i spasavanje po vrstama opasnosti;
- 4) mere civilne zaštite;
- 5) upotreba snaga i subjekata zaštite i spasavanja.

Plan zaštite i spasavanja izrađuje se na osnovu procene rizika i usvaja najkasnije 90 dana nakon usvajanja procene rizika, a redovno se usklađuje sa izmenama procene rizika.

Plan zaštite i spasavanja Republike Srbije izrađuje Ministarstvo u saradnji sa drugim ministarstvima, posebnim organizacijama i drugim pravnim licima, a donosi Vlada.

Plan zaštite i spasavanja autonomne pokrajine i plan zaštite i spasavanja jedinica lokalne samouprave donose nadležni organi autonomne pokrajine, odnosno jedinice lokalne samouprave, po pribavljenoj saglasnosti Ministarstva, na predlog nadležnog štaba.

Plan zaštite i spasavanja se periodično ažurira u skladu sa potrebama i novim okolnostima, u celini se ponovo izrađuje i donosi svake treće godine, a ukoliko su se okolnosti u značajnoj meri promenile i ranije u skladu sa procenom rizika od katastrofa.

Plan zaštite i spasavanja su dužni da izrade i donesu svi subjekti koji imaju obavezu izrade procene rizika od katastrofa.

Plan zaštite i spasavanja se primenjuje i u ratnom i vanrednom stanju.

Sadržaj, način izrade i obaveze subjekata u vezi sa izradom procene rizika od katastrofa i planova zaštite i spasavanja propisuje Vlada.

Metodologiju, način izrade i sadržaj procene rizika od katastrofa i plana zaštite i spasavanja propisuje ministar nadležan za unutrašnje poslove (u daljem tekstu: ministar).

Delovi procene rizika od katastrofa i plana zaštite i spasavanja mogu biti označeni odgovarajućom oznakom stepena tajnosti u skladu sa zakonom.

Eksterni plan zaštite od velikog udesa

Član 18.

Nadležni organ jedinice lokalne samouprave na čijoj teritoriji se nalazi SEVESO kompleks višeg reda, dužan je da izradi i donese eksterni plan zaštite od velikog udesa sa merama koje treba preduzeti izvan kompleksa, u roku koji ne može biti duži od dve godine od trenutka prijema neophodnih informacija dostavljenih od strane operatera SEVESO kompleksa, u skladu sa propisima kojima se uređuje zaštita životne sredine.

Eksterni plan zaštite od velikog udesa se izrađuje u cilju:

- 1) ograničavanja i kontrole incidenata na takav način da se efekti svedu na najmanju meru i da se ograniči šteta po ljudsko zdravlje, životnu sredinu i imovinu;
- 2) sprovođenja neophodnih mera radi zaštite zdravlja ljudi i životne sredine od efekata velikog udesa;
- 3) prenošenje neophodnih informacija javnosti i relevantnim nadležnim službama ili organima u oblasti u kojoj se SEVESO kompleks višeg reda nalazi;
- 4) obezbeđivanja povratka u pređašnje stanje i čišćenja životne sredine nakon velikog udesa.

Eksterni plan zaštite od velikog udesa obavezno sadrži sledeće podatke:

- 1) imena ili dužnosti lica ovlašćenih za pokretanje postupaka za slučaj vanrednih situacija, kao i lica ovlašćenih za vođenje i koordinaciju aktivnosti ublažavanja posledica izvan SEVESO kompleksa;
- 2) način primanja ranog upozorenja o incidentima i postupke upozoravanja i pozivanja pomoći;
- 3) koordinaciju sredstava neophodnih za sprovođenje eksternog plana zaštite od velikog udesa;
- 4) način pružanja pomoći pri akciji ublažavanja posledica na SEVESO kompleksu;
- 5) način ublažavanja posledica van SEVESO kompleksa, uključujući i odgovor na scenario najgoreg mogućeg udesa definisan u Izveštaju o bezbednosti, kao i razmatranje mogućih domino efekata, uključujući i one koji imaju uticaje na životnu sredinu;
- 6) sistem i postupak obaveštavanja javnosti, susednih SEVESO kompleksa ili postrojenja koja nisu SEVESO kompleksi, o specifičnim informacijama o udesu i obrascima ponašanja koje bi trebalo usvojiti;
- 7) sistem i postupak obaveštavanja nadležnih službi drugih država u slučaju velikog udesa s mogućim prekograničnim posledicama.

Operater kompleksa na kom su mogući domino efekti velikog udesa je dužan da pruži informacije o mogućim domino efektima potrebne za izradu eksternog plana zaštite od velikog udesa, kao i da saraduje sa nadležnim organom koji izrađuje

eksterni plan zaštite od velikog udesa, u informisanju javnosti i susednih postrojenja koja nisu SEVESO kompleksi.

Nadležni organ koji izrađuje eksterni plan zaštite od velikog udesa dužan je da, u skladu sa zakonom, zainteresovanoj javnosti omogući rani javni uvid i davanje mišljenja na eksterni plan zaštite od velikog udesa i u toku usvajanja i u toku budućih većih izmena i dopuna eksternog plana zaštite od velikog udesa.

Nadležni organ jedinice lokalne samouprave vrši kontrolu i testiranje eksternih planova zaštite od velikog udesa najmanje jednom u tri godine i, ukoliko je potrebno, menja ih i dopunjuje periodično.

Izmene i dopune eksternog plana od velikog udesa moraju da uzmu u obzir promene na SEVESO kompleksima, promenama u svim relevantnim službama koje učestvuju u odgovoru na udes, nova tehnička znanja u vezi odgovora na udes.

Ministarstvo može izuzeti od obaveze izrade eksternog Plana zaštite od velikog udesa nadležni organ za donošenje tog plana, a na osnovu mišljenja ministarstva nadležnog za zaštitu životne sredine da kompleks ne može da izazove opasnost od velikog udesa izvan kompleksa, kao i na osnovu informacija iz Izveštaja o bezbednosti za odgovarajući kompleks, u skladu sa propisima kojima se uređuje zaštita životne sredine.

Izuzetno od odredbe iz prethodnog stava ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine može da dostavi Ministarstvu novo mišljenje o potrebi izrade eksternog Plana zaštite od velikog udesa, usled izmena Izveštaja o bezbednosti nastalih zbog promena na kompleksu.

Nadležni štab za vanredne situacije dužan je da, bez odlaganja, primeni eksterni plan zaštite od velikog udesa kada dođe do velikog udesa ili kada dođe do nekontrolisanog razvoja događaja za koji se može očekivati da će dovesti do velikog udesa.

Eksterni planovi zaštite od velikog udesa dostavljaju se Ministarstvu na saglasnost i sastavni su deo planova zaštite i spasavanja jedinice lokalne samouprave.

Ovlašćenje i licenca za izradu procene rizika od katastrofa i plana zaštite i spasavanja

Član 19.

Procenu rizika od katastrofa i plan zaštite i spasavanja izrađuju privredna društva odnosno druga pravna lica koja imaju ovlašćenje za izradu procene rizika od katastrofa i plana zaštite i spasavanja i imaju u stalnom radnom odnosu zaposlena lica koja poseduju licencu za izradu procene rizika od katastrofa i plana zaštite i spasavanja.

Ovlašćenje iz stava 1. ovog člana izdaće se privrednom društvu, odnosno drugom pravnom licu koje u stalnom radnom odnosu ima najmanje tri zaposlena lica koja poseduju licencu za izradu procene rizika od katastrofa i plana zaštite i spasavanja i koje ispunjava organizaciono-tehničke uslove.

Licenca za izradu procene rizika od katastrofa i plana zaštite i spasavanja izdaće se licu koje ima:

- 1) najmanje visoku stručnu spremu i stečenih 240 ESP bodova (master-akademske, specijalističke akademske, specijalističke strukovne, odnosno osnovne akademske studije u trajanju od najmanje četiri godine);
- 2) završenu obuku za izradu procene rizika i planova zaštite i spasavanja i

3) položen poseban stručni ispit za izradu procene rizika i plana zaštite i spasavanja.

Rok važenja ovlašćenja za izradu procene rizika od katastrofa i plana zaštite i spasavanja i licence za izradu procene rizika od katastrofa i plana zaštite i spasavanja je pet godina.

Ovlašćenje za izradu procene rizika od katastrofa i plana zaštite i spasavanja i licencu za izradu procene rizika od katastrofa i plana zaštite i spasavanja izdaje Ministarstvo.

Ministarstvo će oduzeti ovlašćenje za izradu procene rizika od katastrofa i plana zaštite i spasavanja privrednom društvu, odnosno drugom pravnom licu ako se inspekcijskim nadzorom utvrdi da ne ispunjava uslove predviđene zakonom.

Ministarstvo vodi evidenciju o izdatim ovlašćenjima za izradu procene rizika od katastrofa i plana zaštite i spasavanja i licencama za izradu procene rizika od katastrofa i plana zaštite i spasavanja.

Organizaciono-tehničke uslove koje moraju ispunjavati pravna lica za izdavanje ovlašćenja za izradu procene rizika od katastrofa i plana zaštite i spasavanja propisuje ministar.

Program i način polaganja stručnog ispita, visinu naknade za rad ispitne komisije, izgled i način izdavanja licence za izradu procene rizika od katastrofa i plana zaštite i spasavanja iz stava 1. ovog člana, propisuje ministar.

Ovlašćenje za izradu plana zaštite od udesa

Član 20.

Plan zaštite od udesa izrađuju privredna društva, odnosno druga pravna lica koja imaju ovlašćenje za izradu plana zaštite od udesa.

Ovlašćenje iz stava 1. ovog člana izdaće se privrednom društvu, odnosno drugom pravnom licu koje ima u stalnom radnom odnosu najmanje tri zaposlena lica koja imaju visoku stručnu spremu iz oblasti prirodno-matematičkih nauka, odnosno hemijskih nauka i tehničko-tehnoloških nauka, odnosno tehnološkog inženjstva i elektrotehničkog i računarskog inženjstva (osnovne master-akademske, specijalističke akademske, specijalističke strukovne, odnosno osnovne akademske studije u trajanju od najmanje četiri godine) i koje ispunjava organizaciono tehničke uslove.

Rok važenja ovlašćenja za izradu plana zaštite od udesa je pet godina.

Ovlašćenje za izradu plana zaštite od udesa izdaje Ministarstvo.

Ministarstvo će oduzeti ovlašćenje za izradu plana zaštite od udesa privrednom društvu, odnosno drugom pravnom licu ako se inspekcijskim nadzorom utvrdi da ne ispunjava uslove predviđene zakonom.

Ministarstvo vodi evidenciju o izdatim ovlašćenjima za izradu plana zaštite od udesa.

Organizaciono-tehničke uslove koje moraju ispunjavati pravna lica za izdavanje ovlašćenja za izradu plana zaštite od udesa propisuje ministar.

Obuka za izdavanje licence

Član 21.

Obuku za polaganje posebnog stručnog ispita za izradu procene rizika od katastrofa i plana zaštite i spasavanja organizuju i sprovode pravna lica koja su ovlašćena za organizovanje i sprovođenje ove obuke od strane Ministarstva.

Pravna lica iz stava 1. ovog člana organizuju polaganje posebnog stručnog ispita za izradu procene rizika od katastrofa i plana zaštite i spasavanja pred ispitnom komisijom koju obrazuje ministar.

Ovlašćenje za organizovanje i sprovođenje obuke iz stava 1. ovog člana izdaće se privrednom društvu odnosno drugom pravnom licu koje ima:

- 1) najmanje tri zaposlena lica koja poseduju licencu za izradu procene rizika od katastrofa i plana zaštite i spasavanja;
- 2) obezbeđene odgovarajuće materijalno-tehničke uslove za organizaciju i sprovođenje obuke;
- 3) plan i program obuke za polaganje posebnog stručnog ispita za izradu procene rizika od katastrofa i plana zaštite i spasavanja koji odobrava Ministarstvo.

Bliže uslove iz stava 3. ovog člana koje moraju ispunjavati pravna lica za izdavanje ovlašćenja za organizovanje i sprovođenje obuke za polaganje posebnog stručnog ispita za izradu procene rizika od katastrofa i plana zaštite i spasavanja, način izrade i sadržaj plana i programa ove obuke propisuje ministar.

Ovlašćenje za organizovanje i sprovođenje obuke za polaganje posebnog stručnog ispita za izradu procene rizika od katastrofa i plana zaštite i spasavanja će se oduzeti ukoliko se u toku inspekcijskog nadzora utvrdi da nisu ispunjeni uslovi predviđeni zakonom, odnosno ukoliko se obuke ne sprovode u skladu sa odobrenim planom i programom.

Registar rizika od katastrofa

Član 22.

Registar rizika od katastrofa (u daljem tekstu: Registar rizika) je interaktivna, elektronska, geografsko-informaciona baza podataka za teritoriju Republike Srbije koju vodi Ministarstvo u saradnji sa nadležnim organima državne uprave, drugim državnim organima i imaojcima javnih ovlašćenja.

Registar rizika sadrži podatke od značaja za upravljanje rizikom i to:

- 1) fizičko-geografske podatke o prostoru zahvaćenom rizikom;
- 2) podatke o broju i strukturi, kao i izloženosti i ranjivosti stanovništva, koje može biti pogođeno nastupanjem katastrofe;
- 3) podatke o stambenim zgradama i zgradama druge namene, infrastrukturnim i drugim objektima, njihovoj izloženosti i ranjivosti;
- 4) podatke o ranijim katastrofama i njihovim posledicama;
- 5) opis i karakteristike opasnosti;
- 6) druge podatke od značaja za smanjenje rizika.

Registar rizika je javan, osim u pogledu podataka koji uživaju zaštitu po posebnim propisima.

Subjekti sistema smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama su dužni da Ministarstvu dostavljaju ažurne podatke potrebne za izradu Registra rizika, bez naknade.

Obaveze subjekata sistema smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama u postupku izrade Registra rizika, način izrade Registra rizika i unos podataka bliže uređuje Vlada.

Sadržinu, način uspostavljanja i održavanja Registra rizika propisuje ministar.

Zone neposrednog rizika

Član 23.

Zone neposrednog rizika su geografske prostorne celine u kojima postoji veoma visok stepen izvesnosti da će nastupiti katastrofa i da će njene posledice biti dugotrajne i teško otklonjive, a mere zaštite i spasavanja znatno otežane.

U zonama neposrednog rizika zabranjene su aktivnosti koje izazivaju nove ili uvećavaju postojeće faktore rizika (iskopi i drugi zemljani radovi, izgradnja i postavljanje objekata i dr.), kao i aktivnosti povodom kojih se ljudi i materijalna i kulturna dobra mogu izložiti teškim posledicama (odlaganje stvari, parkiranje, okupljanje većeg broja ljudi, manifestacije i dr.), osim po prethodno pribavljenoj dozvoli Ministarstva.

Odluku o utvrđivanju zone neposrednog rizika na osnovu usvojene Procene rizika od katastrofa Republike Srbije donosi Vlada, na predlog Republičkog štaba za vanredne situacije.

Kriterijume i način određivanja zone neposrednog rizika propisuje Vlada.

III. PRAVA I DUŽNOSTI SUBJEKATA SISTEMA SMANJENJA RIZIKA OD KATASTROFA I UPRAVLJANJA VANREDNIM SITUACIJAMA

Vlada

Član 24.

U sistemu smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama Vlada obezbeđuje izgradnju, razvoj i plansko povezivanje delova sistema i zadataka u jedinstvenu celinu, usmerava i usklađuje rad organa državne uprave na sprovođenju mera i aktivnosti smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama i donosi akte u skladu sa zakonom i preduzima druge mere iz svoje nadležnosti u ovoj oblasti.

Ministarstvo unutrašnjih poslova

Član 25.

Za obavljanje poslova iz svoje nadležnosti u oblasti smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja u vanrednim situacijama u Ministarstvu se obrazuje posebna organizaciona jedinica (u daljem tekstu: Nadležna služba).

Ministarstvo u oblasti smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama:

- 1) izrađuje i predlaže Strategiju;
- 2) izrađuje i predlaže Akcioni plan za sprovođenje Strategije;
- 3) koordinira izradu Procene rizika od katastrofa Republike Srbije i Plana zaštite i spasavanja Republike Srbije;
- 4) izrađuje i predlaže Nacionalni plan smanjenja rizika od katastrofa;
- 5) uspostavlja i vodi Registar rizika od katastrofa u Republici Srbiji;
- 6) daje saglasnost na procene rizika, planove zaštite i spasavanja i planove zaštite od udesa;
- 7) organizuje, planira i sprovodi obuku snaga i subjekata sistema smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama;

8) u saradnji sa ministarstvom nadležnim za poslove odbrane i ministarstvom nadležnim za poslove telekomunikacija preduzima mere u cilju organizovanja i obezbeđenja telekomunikacionih i informacionih sistema za potrebe rukovođenja i koordinacije u vanrednim situacijama i prenosa podataka i informacija i njihovu zaštitu;

9) objedinjava i vodi jedinstvenu informacionu bazu podataka o ljudskim i materijalno-tehničkim resursima subjekata i snaga sistema smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama;

10) obrazuje, obučava, oprema, mobilise i angažuje specijalizovane jedinice civilne zaštite za teritoriju Republike Srbije;

11) inicira naučna istraživanja u ovoj oblasti;

12) neposredno učestvuje u programima, projektima i drugim aktivnostima za unapređenje sistema iz oblasti smanjenja rizika i upravljanja vanrednim situacijama;

13) naređuje delimičnu mobilizaciju jedinica civilne zaštite na republičkom nivou;

14) neposredno saraduje, razmenjuje informacije i podatke sa službama iste delatnosti drugih zemalja i međunarodnim organizacijama;

15) ostvaruje međunarodnu saradnju u ovoj oblasti;

16) koordinira primanje i pružanje međunarodne pomoći;

17) planira i sprovodi održivo finansiranje materijalno-tehničkog opremanja, nabavki, donacija i projekata u cilju obezbeđenja funkcionisanja i unapređivanja sistema smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama;

18) stara se o organizaciji i funkcionisanju mera civilne zaštite;

19) sprovodi mere za zaštitu i spasavanje lica i imovine ugroženih katastrofama;

20) prikuplja i obrađuje podatke i informacije o katastrofama, vrši razmenu informacija i podataka sa nadležnim službama drugih država ili međunarodnim organizacijama o opasnostima, udesima sa prekograničnim efektima, katastrofama i drugim nesrećama;

21) organizuje i vrši rano upozoravanje, obaveštavanje i uzbunjivanje u slučaju katastrofe;

22) organizuje i upravlja jedinstvenim sistemom za javno uzbunjivanje u Republici Srbiji;

23) daje saglasnost na projektnu dokumentaciju sistema za javno uzbunjivanje;

24) vrši poslove planiranja, organizovanja, obučavanja, upotrebe i kontrole snaga sistema smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama;

25) organizuje i sprovodi izviđanje, obeležavanje, pronalaženje, iskopavanje, identifikaciju, uklanjanje, transport, skladištenje i uništavanje EOR;

26) obezbeđuje učešće policije i drugih organizacionih jedinica u sprovođenju mera i aktivnosti predviđenih ovim zakonom;

27) priprema i sprovodi bezbednosnu zaštitu prostora, infrastrukture i objekata od značaja za preduzimanje mera i izvršavanje zadataka zaštite i spasavanja;

28) obavlja i druge poslove određene zakonom.

Ministarstvo odbrane i Vojska Srbije

Član 26.

U uslovima kada druge snage i sredstva sistema nisu dovoljne za zaštitu i spasavanje ljudi, materijalnih i drugih dobara od posledica katastrofa, na zahtev Republičkog štaba za vanredne situacije, Ministarstvo odbrane obezbeđuje učešće svojih organizacionih jedinica, komandi, jedinica i ustanova Vojske Srbije za pružanje pomoći u zaštiti i spasavanju, u skladu sa zakonom, osim u ratnom i vanrednom stanju.

Kada u zaštiti i spasavanju učestvuju jedinice Vojske Srbije, njima komanduju njihove nadležne starešine, u skladu sa zaključcima i preporukama štaba za vanredne situacije koji rukovodi i koordinira zaštitom i spasavanjem.

Ministarstva i drugi organi državne uprave

Član 27.

Organi državne uprave, u okviru utvrđenog delokruga, u oblasti smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama:

- 1) se staraju o obezbeđenju doslednog usklađivanja svih opštih i planskih akata koje donose ili pripremaju, sa politikom u ovoj oblasti;
- 2) pravovremeno izveštavaju Ministarstvo o uočenim pojavama i problemima od značaja za ovu oblast, kao i o podacima od značaja za procenu postojećih rizika, o pojavi novih rizika i pretnji i o drugim činjenicama;
- 3) planiraju, organizuju i obezbeđuju funkcionisanje svoje delatnosti u vanrednim situacijama;
- 4) učestvuju u izradi Strategije, Nacionalnog plana smanjenja rizika od katastrofa, Plana zaštite i spasavanja Republike Srbije i drugih planskih i programskih dokumenata;
- 5) učestvuju u izradi Procene rizika od katastrofa Republike Srbije iz svog delokruga i dostavljaju je Ministarstvu, osim Ministarstva odbrane;
- 6) obavljaju i druge poslove utvrđene zakonom.

Autonomna pokrajina

Član 28.

Autonomna pokrajina u okviru svog delokruga u oblasti smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama:

- 1) se stara o obezbeđenju doslednog usklađivanja svih opštih i planskih akata koje donose ili pripremaju, sa politikom u ovoj oblasti;
- 2) donosi akt o organizaciji i funkcionisanju civilne zaštite na teritoriji autonomne pokrajine i obezbeđuje njeno sprovođenje;
- 3) planira i obezbeđuje budžetska sredstva namenjena za smanjenje rizika od katastrofa i upravljanje vanrednim situacijama;
- 4) obrazuje pokrajinski štab za vanredne situacije;
- 5) uspostavlja situacioni centar u skladu sa aktom o organizaciji i funkcionisanju civilne zaštite, a u zavisnosti od tehničkih i materijalnih mogućnosti;
- 6) usvaja godišnji plan rada i godišnji izveštaj o radu pokrajinskog štaba za vanredne situacije;

7) izrađuje i donosi procenu rizika, pokrajinski plan smanjenja rizika od katastrofa i plan zaštite i spasavanja;

8) određuje subjekte od posebnog značaja za zaštitu i spasavanje za autonomnu pokrajinu, na predlog štaba za vanredne situacije;

9) obezbeđuje telekomunikacionu i informacionu podršku za potrebe zaštite i spasavanja, kao i uključivanje u telekomunikacioni i informacioni sistem Službe 112 i povezuju se sa njim;

10) pravovremeno izveštava Ministarstvo i druge nadležne državne organe o uočenim pojavama i problemima od značaja za smanjenje rizika, o podacima od značaju za procenu postojećih rizika, o pojavi novih rizika i pretnji i o drugim činjenicama koje su relevantne za ovu oblast;

11) obavlja i druge poslove utvrđene zakonom.

Jedinica lokalne samouprave

Član 29.

Jedinica lokalne samouprave u okviru svojih nadležnosti, u oblasti smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama:

1) donosi akt o organizaciji i funkcionisanju civilne zaštite na teritoriji jedinice lokalne samouprave, na predlog nadležnog štaba i obezbeđuje njeno sprovođenje;

2) izrađuje i donosi procenu rizika, lokalni plan smanjenja rizika od katastrofa, plan zaštite i spasavanja i eksterni plan zaštite od velikog udesa ukoliko se na njenoj teritoriji nalazi SEVESO kompleks višeg reda;

3) obrazuje štab za vanredne situacije;

4) određuje subjekte od posebnog značaja za zaštitu i spasavanje jedinice lokalne samouprave na predlog nadležnog štaba;

5) planira i obezbeđuje budžetska sredstva namenjena za smanjenje rizika od katastrofa i upravljanje vanrednim situacijama;

6) obrazuje jedinice civilne zaštite;

7) uspostavlja situacioni centar u skladu sa aktom o organizaciji i funkcionisanju civilne zaštite, a u zavisnosti od tehničkih i materijalnih mogućnosti;

8) izrađuje studiju pokrivenosti sistema za javno uzbunjivanje za svoju teritoriju (akustičku studiju) i stara se o održavanju, nabavci i postavljanju akustičkih izvora (sirena) i ostale opreme u okviru jedinstvenog sistema za javno uzbunjivanje u Republici Srbiji;

9) saraduje sa susednim jedinicama lokalne samouprave u sprovođenju mera i aktivnosti od značaja za smanjenje rizika od katastrofa i upravljanje vanrednim situacijama;

10) preduzima hitne i preventivne mere u cilju smanjenja rizika od katastrofa;

11) usvaja godišnji plan rada i godišnji izveštaj o radu štaba za vanredne situacije;

12) obavlja i druge poslove utvrđene zakonom.

Jedinica lokalne samouprave može izrađivati sopstvenu procenu rizika, plan zaštite i spasavanja i eksterni plan zaštite od velikog udesa ukoliko ima najmanje jedno zaposleno lice u stalnom radnom odnosu koje poseduje licencu.

Sva prava i obaveze predviđene ovim zakonom za jedinice lokalne samouprave odnose se i na gradske opštine grada Beograda.

Jedinice lokalne samouprave uspostavljaju oblike međusobne saradnje i udruživanja u cilju pružanja pomoći, razmene iskustava i zajedničkog planiranja i preduzimanja mera i aktivnosti iz okvira svojih nadležnosti utvrđenih ovim zakonom.

Jedinice lokalne samouprave ostvaruju saradnju sa regijama i opštinama susednih zemalja, u skladu sa zakonom.

Nadležna služba i drugi nadležni državni i pokrajinski organi dužni su da jedinicama lokalne samouprave pružaju stručnu i drugu pomoć i podršku u obavljanju poslova utvrđenih ovim zakonom, u skladu sa svojim nadležnostima i mogućnostima.

Privredna društva i druga pravna lica

Član 30.

Svako privredno društvo i drugo pravno lice dužno je da, u okviru svoje delatnosti preduzima sve mere prevencije i smanjenja rizika, kao i da se odazove zahtevu nadležnog štaba i uzme učešće u sprovođenju mera zaštite i spasavanja.

Troškovi nastali učešćem pravnih lica iz stava 1. ovog člana u sprovođenju mera zaštite i spasavanja, nadoknađuju se iz budžeta jedinice lokalne samouprave, pokrajine i Republike, u zavisnosti od toga koji štab za vanredne situacije je uputio zahtev za angažovanje.

Privredna društva i druga pravna lica su dužna da, bez naknade, dostave Ministarstvu, autonomnoj pokrajini i jedinicama lokalne samouprave odnosno pravnim licima koja su angažovana na izradi procene rizika od katastrofa i plana zaštite i spasavanja, podatke neophodne za izradu ovih dokumenata.

Subjekti od posebnog značaja za zaštitu i spasavanje

Član 31.

Subjekti od posebnog značaja za zaštitu i spasavanje su privredna društva i druga pravna lica koja se bave delatnošću iz oblasti: telekomunikacija, rudarstva i energetike, transporta, meteorologije, hidrologije, seizmologije, zaštite od jonizujućeg zračenja i nuklearne sigurnosti, zaštite životne sredine, vodoprivrede, šumarstva i poljoprivrede, zdravstva, zbrinjavanja lica, veterine, komunalne delatnosti, građevinarstva, ugostiteljstva, i drugi koji raspolažu resursima za smanjenje rizika od katastrofa.

Subjekte od posebnog značaja za zaštitu i spasavanje Republike Srbije, određuje Vlada na predlog Ministarstva.

Subjekte od posebnog značaja za zaštitu i spasavanje autonomne pokrajine, određuje izvršni organ autonomne pokrajine.

Subjekte od posebnog značaja za zaštitu i spasavanje jedinice lokalne samouprave, određuje izvršni organ jedinice lokalne samouprave.

Štab za vanredne situacije može staviti u pripravnost ili angažovati subjekte od posebnog značaja u vanrednoj situaciji, kao i za potrebe vežbi civilne zaštite kada vanredna situacija nije proglašena.

Izuzetno od stava 5. ovog člana, a usled hitnosti sprovođenja mera zaštite i spasavanja ljudi i materijalnih dobara, rukovodilac Nadležne službe može izvršiti angažovanje subjekata od posebnog značaja za zaštitu i spasavanje Republike Srbije, odnosno odobriti njihovo angažovanje na zahtev pokrajinskog, gradskog ili opštinskog štaba za vanredne situacije.

Vlada, izvršni organ autonomne pokrajine, odnosno nadležni organ jedinice lokalne samouprave, sa subjektima iz stava 1. ovog člana ugovorom uređuju troškove stavljanja u pripravnost odnosno angažovanja subjekata od posebnog značaja, koji se nadoknađuju po tržišnim cenama.

Troškovi stavljanja u pripravnost odnosno angažovanja padaju na teret budžeta jedinice lokalne samouprave, pokrajine i Republike, u zavisnosti od toga koji štab za vanredne situacije je naredio pripravnost odnosno izvršio angažovanje.

Na određivanje i angažovanje subjekata od posebnog značaja ne primenjuju se odredbe zakona kojim se uređuju javne nabavke.

Posebne obaveze pravnih lica koja obavljaju određene delatnosti

Član 32.

Privredna društva i druga pravna lica, vlasnici i korisnici elektronskih komunikacionih mreža i informacionih sistema i veza, stavljaju na raspolaganje korišćenje tih sistema za potrebe zaštite i spasavanja, po naredbi nadležnog štaba.

Pravna lica – operateri javnih komunikacionih mreža i javno dostupnih telefonskih usluga moraju omogućiti svim korisnicima besplatne pozive prema jedinstvenom broju za hitne službe 112 uključujući i pozive iz javnih telefonskih govornica.

Privredna društva i druga pravna lica, vlasnici i korisnici zaliha vode, hrane, medicinskih sredstava i lekova, energenata, odeće, obuće, građevinskih i drugih proizvoda neophodnih za izvršavanje zadataka zaštite i spasavanja, dužna su da ova sredstva stave na raspolaganje za potrebe zaštite i spasavanja, po naredbi nadležnog štaba.

Vlasnici i korisnici nepokretnih stvari dužni su da omoguće da se na njihovim nepokretnostima sprovode radovi neophodni za zaštitu i spasavanje, po naredbi nadležnog štaba, uz pravo na naknadu koja se isplaćuje po tržišnim cenama.

Humanitarna organizacija i udruženja

Član 33.

U okviru svoje redovne delatnosti humanitarne organizacije i udruženja učestvuju u pripremi i sprovođenju zadataka zaštite i spasavanja i pružanja pomoći stanovništvu pogođenom posledicama katastrofa, u skladu sa ovim zakonom.

Kao subjekti od posebnog značaja, Crveni krst Srbije, Gorska služba spasavanja i Vatrogasni savez Srbije, pomažu nadležnim državnim organima u obavljanju poslova iz svoje nadležnosti, a u skladu sa javnim ovlašćenjima i svojim programskim aktivnostima.

U slučaju angažovanja u akcijama zaštite i spasavanja članovi humanitarne organizacije i udruženja, imaju status pripadnika civilne zaštite.

Udruženja i organizacije civilnog društva

Član 34.

Udruženja i druge organizacije civilnog društva imaju pravo da, pored dobijanja informacija iz člana 36. stav 1. ovog zakona, razmatraju pitanja od značaja za smanjenje rizika od katastrofa, upućuju o tome predloge nadležnim državnim, pokrajinskim i lokalnim organima i dobiju odgovor od njih, kao i da budu priznate kao partneri organa javnih vlasti u kreiranju i realizaciji politike smanjenja rizika od katastrofa.

Udruženja i druge organizacije civilnog društva doprinose izgradnji kulture prevencije rizika i podizanju svesti o potrebi jačanja spremnosti i otpornosti pojedinaca i društva na nastupanje posledica katastrofa.

Visokoškolske ustanove i naučno-istraživačke organizacije

Član 35.

Visokoškolske ustanove i druge organizacije koje se bave naučno-istraživačkim radom angažuju se u sprovođenju zadataka zaštite i spasavanja i smanjenja rizika od katastrofa kroz učešće u štabovima, stručno-operativnim timovima i operativnim štabovima.

Visokoškolske ustanove i druge organizacije koje se bave naučno-istraživačkim radom obaveštavaju Ministarstvo o naučnim saznanjima od značaja za smanjenje rizika od katastrofa i zaštitu i spasavanje.

Građani

Član 36.

Građani imaju pravo da budu obavješteni o rizicima od katastrofa, merama i aktivnostima koje se preduzimaju radi njihovog smanjenja, pretnjama i mogućim posledicama od katastrofa, kao i o svim neophodnim informacijama od značaja za zaštitu i spasavanje.

Informacije i obavještenja iz stava 1. ovog člana daju se u pristupačnom i lako razumljivom obliku i formatima, uključujući na znakovnom jeziku i Brajevom pismu.

Radi sticanja potrebnih znanja iz oblasti smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama, građani se obučavaju i osposobljavaju u okviru osnovnog i srednjeg obrazovanja, u skladu sa posebnim zakonom i odgovarajućim programom.

Građani koji nisu obuhvaćeni osposobljavanjem u okviru osnovnog i srednjeg obrazovanja, mogu sticati osnovna znanja iz oblasti smanjivanja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama u okviru aktivnosti subjekata od posebnog značaja za zaštitu i spasavanje, u skladu sa posebnim zakonom i programskim aktivnostima.

Građani su dužni:

- 1) da se osposobljavaju za zaštitu i spasavanje i da preduzimaju mere za ličnu i uzajamnu zaštitu;
- 2) da prihvate raspored u jedinice civilne zaštite i da se odazovu u slučaju mobilizacije tih jedinica;
- 3) da se odazovu pozivu nadležnog štaba za vanredne situacije radi učešća u akcijama zaštite i spasavanja;
- 4) da o nastanku opasnosti bez odlaganja obaveste operativni centar 112;
- 5) da sprovedu propisane i naređene mere zaštite i spasavanja.

U izvršavanju zadataka zaštite i spasavanja dužni su da učestvuju svi sposobni građani, uključujući i strane državljane i lica bez državljanstva koja u skladu sa zakonom imaju odobrenje za privremeni boravak ili stalno nastanjenje u Republici Srbiji, starosti od 18 do 60 godina.

Izuzetno od stava 6. ovog člana u izvršavanju zadataka zaštite i spasavanja nisu obavezni da učestvuju:

- 1) trudnice i majke sa decom do deset godina starosti i samohrani roditelji odnosno staratelji sa decom do 15 godina starosti;

- 2) osobe sa invaliditetom, kao i lica koja brinu o osobama sa invaliditetom;
- 3) lica koja se staraju i žive u istom domaćinstvu sa starijim osobama koje nisu sposobne da se brinu sama o sebi.

Član 37.

Za potrebe zaštite i spasavanja građani su dužni da omoguće izvođenje neophodnih radova za zaštitu i spasavanje na svojim nepokretnostima, kao i da daju na korišćenje nepokretne stvari, vozila, mašine, opremu, materijalno-tehnička i druga materijalna sredstva (voda, hrana, lekovi, odeća, obuća, građevinski i drugi proizvodi).

Za stvari i materijalna sredstva data na korišćenje, kao i za štetu nastalu izvođenjem radova na nepokretnostima za potrebe zaštite i spasavanja, građani imaju pravo na naknadu koja se isplaćuje po tržišnim cenama.

Način korišćenja nepokretnih stvari, vozila, mašina, opreme, materijalno-tehničkih i drugih materijalnih sredstava i način utvrđivanja nadoknade privrednim društvima i drugim pravnim licima i građanima, nastale usled izvršavanja obaveza iz ovog člana bliže uređuje Vlada.

IV. VANREDNA SITUACIJA

Član 38.

Vanredna situacija se proglašava kada su rizici i pretnje ili nastale posledice katastrofe po stanovništvo, materijalna i kulturna dobra ili životnu sredinu takvog obima i intenziteta da njihov nastanak ili posledice nije moguće sprečiti ili otkloniti redovnim delovanjem nadležnih organa i službi, zbog čega je za njihovo ublažavanje i otklanjanje neophodno upotrebiti posebne mere, dodatne snage i sredstva uz pojačan režim rada.

Vanredna situacija se proglašava odmah po saznanju za neposrednu opasnost od njenog nastupanja.

Vanredna situacija može biti proglašena i nakon njenog nastupanja, ako se neposredna opasnost od nastupanja vanredne situacije nije mogla predvideti ili ako zbog drugih okolnosti nije mogla biti proglašena odmah posle saznanja za neposrednu opasnost od njenog nastupanja.

Vanredna situacija se ukida prestankom opasnosti, odnosno prestankom potrebe za sprovođenjem mera zaštite i spasavanja od katastrofa.

Član 39.

Vanrednu situaciju proglašava i ukida:

- 1) za teritoriju Republike Srbije – Vlada, na predlog Republičkog štaba za vanredne situacije;
- 2) za teritoriju autonomne pokrajine – izvršni organ autonomne pokrajine, na predlog pokrajinskog štaba za vanredne situacije;
- 3) za teritoriju dela grada ili grada – gradonačelnik, na predlog gradskog štaba za vanredne situacije;
- 4) za teritoriju gradske opštine - predsednik gradske opštine, na predlog štaba za vanredne situacije gradske opštine;
- 5) za teritoriju dela opštine ili opštine – predsednik opštine, na predlog opštinskog štaba za vanredne situacije.

Vanredna situacija za teritoriju autonomne pokrajine se proglašava kada postoji neposredna opasnost koja će zahvatiti, ili je već zahvatila najmanje dve

jedinice lokalne samouprave sa teritorije nadležnosti, a procena je takva da će se opasnost ili njene posledice širiti i da su kapaciteti autonomne pokrajine dovoljni za sprečavanje, otklanjanje, odnosno ublažavanje posledica.

Vanredna situacija za teritoriju Republike Srbije proglašava se kada postoji neposredna opasnost koja će zahvatiti, ili je već zahvatila najmanje dve jedinice lokalne samouprave, a procena je takva da će se opasnost ili njene posledice širiti i da se svi kapaciteti Republike Srbije moraju angažovati za sprečavanje, otklanjanje, odnosno ublažavanje posledica.

Član 40.

Izuzetno od odredaba člana 39. ovog zakona, ukoliko postoje uslovi za proglašavanje ili ukidanje vanredne situacije, a nadležni organ ne postupi u skladu sa zakonom, vanrednu situaciju može proglasiti ili ukinuti Vlada, na predlog Ministarstva.

Štabovi za vanredne situacije

Član 41.

Za praćenje aktivnosti na smanjenju rizika od katastrofa i koordinaciju i rukovođenje u vanrednim situacijama obrazuju se štabovi za vanredne situacije, i to:

- 1) za teritoriju Republike Srbije – Republički štab za vanredne situacije koji obrazuje Vlada;
- 2) za teritoriju autonomne pokrajine – pokrajinski štab za vanredne situacije situacije koji obrazuje izvršni organ autonomne pokrajine;
- 3) za teritoriju upravnog okruga – okružni štab za vanredne situacije situacije koji obrazuje Republički štab za vanredne situacije;
- 4) za teritoriju grada – gradski štab za vanredne situacije koji obrazuje nadležni organ grada;
- 5) za teritoriju opštine – opštinski štab za vanredne situacije situacije koji obrazuje nadležni organ opštine.

Štab za vanredne situacije obrazuje stručno-operativne timove kao svoja pomoćna stručna tela.

Ako nadležni organ grada u čijem se sastavu nalazi dve ili više gradskih opština odluči da se poslovi smanjenja rizika i koordinacije i rukovođenja u vanrednim situacijama utvrde u delokrug gradskih opština, za teritoriju gradske opštine obrazuje se štab za vanredne situacije gradske opštine.

Štab za vanredne situacije donosi naredbe, zaključke i preporuke.

Štab za vanredne situacije ima sopstveni pečat i delovodnik, u skladu sa posebnim zakonom.

Stručne i administrativne poslove za potrebe Republičkog štaba za vanredne situacije, okružnog štaba za vanredne situacije i Štaba za vanredne situacije grada Beograda obavlja Nadležna služba.

Sastav štabova za vanredne situacije

Član 42.

Komandant štaba za vanredne situacije je:

- 1) ministar nadležan za unutrašnje poslove, za Republički štab za vanredne situacije;
- 2) predsednik pokrajinske vlade, za pokrajinski štab za vanredne situacije;

- 3) načelnik upravnog okruga, za okružni štab za vanredne situacije;
- 4) gradonačelnik, za gradski štab za vanredne situacije;
- 5) predsednik opštine, za opštinski štab za vanredne situacije.

Načelnik Republičkog štaba za vanredne situacije je rukovodilac Nadležne službe.

Načelnici štabova za vanredne situacije su predstavnici Nadležne službe.

Zamenik komandanta gradskog, odnosno opštinskog štaba za vanredne situacije je zamenik gradonačelnika, odnosno predsednika opštine ili član gradskog odnosno opštinskog veća.

Sastav, način i organizaciju rada štabova za vanredne situacije propisuje Vlada.

Nadležnost štabova za vanredne situacije

Član 43.

Štab za vanredne situacije obavlja sledeće poslove:

- 1) rukovodi i koordinira rad subjekata sistema smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama na sprovođenju utvrđenih zadataka;
- 2) rukovodi i koordinira sprovođenje mera i zadataka civilne zaštite;
- 3) razmatra procene rizika, planove zaštite i spasavanja i druga planska dokumenta i daje preporuke za njihovo unapređenje;
- 4) prati stanje i organizaciju sistema smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama i predlaže mere za njihovo poboljšanje;
- 5) naređuje upotrebu snaga sistema smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama, sredstava pomoći i drugih sredstava koja se koriste u vanrednim situacijama;
- 6) stara se o redovnom informisanju i obaveštavanju stanovništva o rizicima i opasnostima i preduzetim merama.
- 7) procenjuje ugroženost od nastanka vanredne situacije i dostavlja predlog za proglašenje i ukidanje vanredne situacije;
- 8) naređuje pripravnost subjekata i snaga sistema smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama;
- 9) sarađuje sa drugim štabovima za vanredne situacije;
- 10) angažuje subjekte od posebnog značaja;
- 11) učestvuje u organizaciji i sprovođenju mera i zadataka obnove, rekonstrukcije i rehabilitacije, uzimajući u obzir smanjenje rizika od budućih vanrednih situacija;
- 12) izrađuje predlog godišnjeg plana rada i predlog godišnjeg izveštaja o radu i dostavlja nadležnom organu na usvajanje;
- 13) obrazuje stručno-operativne timove za izvršavanje specifičnih zadataka iz oblasti zaštite i spasavanja.

Član štaba za vanredne situacije je dužan da se odazove i učestvuje u obuci.

Gradski, opštinski štab za vanredne situacije i štab za vanredne situacije gradske opštine

Član 44.

Štab za vanredne situacije gradske opštine, opštinski, odnosno gradski štab za vanredne situacije, pored poslova iz člana 43. ovog zakona, obavlja i sledeće poslove:

- 1) imenuje poverenike i zamenike poverenika civilne zaštite;
- 2) stavlja u pripravnost i angažuje subjekte od posebnog značaja za zaštitu i spasavanje u jedinicama lokalne samouprave;
- 3) predlaže subjekte od posebnog značaja za jedinicu lokalne samouprave;
- 4) obavlja druge poslove u skladu sa zakonom.

Gradski štab za vanredne situacije, pored poslova iz stava 1. ovog člana, naređuje štabovima za vanredne situacije gradskih opština preduzimanje mera i aktivnosti na zaštiti i spasavanju, ukoliko štab gradske opštine ne donosi pravovremene i odgovarajuće odluke.

Okružni štab za vanredne situacije

Član 45.

Okružni štab za vanredne situacije, pored poslova iz člana 43. ovog zakona, obavlja i sledeće poslove:

- 1) koordinira akcijama i operacijama zaštite i spasavanja na području upravnog okruga;
- 2) predlaže angažovanje specijalizovanih jedinica civilne zaštite, obrazovanim na teritoriji upravnog okruga;
- 3) uz saglasnost ili po nalogu Nadležne službe angažuje na području upravnog okruga subjekte od posebnog značaja za zaštitu i spasavanje;
- 4) obavlja i druge poslove po nalogu Republičkog štaba za vanredne situacije i Nadležne službe.

Pokrajinski štab za vanredne situacije

Član 46.

Pokrajinski štab za vanredne situacije, pored poslova iz člana 43. ovog zakona, obavlja i sledeće poslove:

- 1) naređuje štabovima za vanredne situacije jedinica lokalne samouprave preduzimanje mera i aktivnosti na zaštiti i spasavanju;
- 2) naređuje angažovanje snaga sistema smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama i upotrebu sredstava za zaštitu i spasavanje iz neugroženih opština na teritoriji ugroženih opština;
- 3) preko opštinskih štabova za vanredne situacije, neposredno koordinira angažovanje snaga sistema smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama i sredstava u vanrednim situacijama kada je istovremeno ugrožen veći broj opština na teritoriji autonomne pokrajine;
- 4) angažuje subjekte od posebnog značaja za zaštitu i spasavanje za autonomnu pokrajinu;

5) predlaže subjekte od posebnog značaja za zaštitu i spasavanje autonomne pokrajine;

6) obavlja i druge poslove po nalogu Republičkog štaba za vanredne situacije i Nadležne službe.

Pokrajinski štab za vanredne situacije i štabovi za vanredne situacije jedinice lokalne samouprave dužni su redovno da izveštavaju Republički štab za vanredne situacije i Nadležnu službu o stanju, sprovođenju mera i izvršavanju zadataka zaštite i spasavanja.

Republički štab za vanredne situacije

Član 47.

Republički štab za vanredne situacije, pored poslova utvrđenih članom 43. ovog zakona, obavlja i sledeće poslove:

1) naređuje štabovima za vanredne situacije preduzimanje mera i aktivnosti za smanjenje rizika od katastrofa i upravljanje vanrednim situacijama;

2) naređuje angažovanje i upotrebu snaga sistema smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama i sredstava sa teritorije neugroženih jedinica lokalne samouprave na područje ugroženih jedinica lokalne samouprave;

3) preko okružnih štabova za vanredne situacije, neposredno koordinira angažovanje snaga sistema smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama i sredstava u vanrednim situacijama, kada je istovremeno ugrožen veći broj jedinica lokalne samouprave na teritoriji upravnog okruga;

4) angažuje subjekte od posebnog značaja za zaštitu i spasavanje za Republiku Srbiju;

5) predlaže Vladi donošenje odluke o traženju, prihvatanju, odnosno pružanju pomoći;

6) predlaže Vladi da naredi opštu mobilizaciju jedinica, drugih snaga civilne zaštite i materijalnih resursa;

7) raspušta štab za vanredne situacije jedinice lokalne samouprave, ukoliko isti ne obavlja poslove zaštite i spasavanja u skladu sa ovim zakonom, ne donosi pravovremene i odgovarajuće odluke na osnovu kojih se sprovode i preduzimaju potrebne mere za smanjenje rizika i upravljanje vanrednim situacijama;

8) izrađuje predloge godišnjeg plana rada i godišnjeg izveštaja o svom radu i dostavlja ih Vladi radi usvajanja;

9) obavlja druge poslove u skladu sa zakonom.

U slučaju raspuštanja štaba iz stava 1. tačke 7) ovog člana, Republički štab za vanredne situacije formira privremeni štab za vanredne situacije iz reda svojih članova, zaposlenih u Ministarstvu, rukovodilaca subjekata od posebnog značaja za zaštitu i spasavanje i drugih stručnih lica sa teritorije jedinica lokalne samouprave.

Republički štab za vanredne situacije, u skladu sa procenom, obrazuje operativni štab kao svoje pomoćno operativno telo za određene vrste opasnosti, koji je u vreme vanredne situacije u neprekidnom zasedanju.

V. VATROGASNE I VATROGASNO - SPASILAČKE JEDINICE

Vatrogasne jedinice

Član 48.

Vatrogasne jedinice mogu biti profesionalne i dobrovoljne.

Profesionalne vatrogasne jedinice su vatrogasno-spasilačke jedinice Ministarstva (u daljem tekstu: vatrogasno-spasilačke jedinice), vatrogasne jedinice Ministarstva odbrane, vatrogasne jedinice jedinica lokalne samouprave i vatrogasne jedinice pravnih lica.

Dobrovoljne vatrogasne jedinice su vatrogasne jedinice pravnih lica i udruženja, organizovanih na principu dobrovoljnosti.

Ministarstvo vrši kontrolu ispunjenosti uslova za formiranje i rad vatrogasnih jedinica, osim vatrogasnih jedinica Ministarstva odbrane.

Vatrogasno-spasilačke jedinice Ministarstva

Član 49.

Vatrogasno-spasilačke jedinice jesu snage sistema smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama i reaguju u akcijama usmerenim na eliminisanje pojava nesreće, spasavanje ugroženog stanovništva i materijalnih dobara i otklanjanje posledica katastrofa.

Uniformisani pripadnici vatrogasno-spasilačkih jedinica mogu biti samo ona lica koja nakon sprovedenog konkursa uspešno završe Osnovnu obuku za pripadnike vatrogasno-spasilačkih jedinica Ministarstva.

Polaznik kursa za Osnovnu obuku za pripadnike vatrogasno-spasilačkih jedinica Ministarstva, pored osnovnih uslova za prijem u radni odnos u Ministarstvo, utvrđenih posebnim zakonom, mora da ispunjava i posebne uslove, i to:

- 1) da nije mlađi od 19 godina niti stariji od 30 godina;
- 2) da najmanje godinu dana ima prebivalište na teritoriji organizacione jedinice za koju se raspisuje konkurs;
- 3) da ispunjava posebne uslove u pogledu kriterijuma zdravstvene, psihofizičke i bazične motoričke sposobnosti.

Za raspoređivanje na rukovodeća radna mesta u vatrogasno-spasilačkim jedinicama potrebno je najmanje pet godina radnog staža na poslovima zaštite i spasavanja u vatrogasno-spasilačkim jedinicama.

Pripadnici vatrogasno-spasilačkih jedinica dužni su da se stručno usavršavaju u skladu sa planovima i programima koje utvrđuje Ministarstvo.

Organizaciju, način rada, postupanje prilikom izvršavanja zadatka zaštite i spasavanja, način vršenja službe, kao i unutrašnji red u jedinici, u pogledu specifičnosti uređenja rada vatrogasno-spasilačkih jedinica bliže uređuje ministar.

Kriterijume za izbor kandidata za polaznike kursa za Osnovnu obuku pripadnika vatrogasno-spasilačkih jedinica Ministarstva, prava obaveze i odgovornosti polaznika Osnovne obuke, kao i stručno osposobljavanje, usavršavanje i napredovanje pripadnika vatrogasno-spasilačkih jedinica propisuje ministar.

Profesionalne vatrogasne jedinice lokalne samouprave

Član 50.

Jedinice lokalne samouprave mogu osnovati profesionalne vatrogasne jedinice.

Minimalni broj vatrogasaca, tehničku opremljenost i obučenosť profesionalnih vatrogasnih jedinica lokalne samouprave propisuje ministar.

Rukovođenje akcijama zaštite i spasavanja

Član 51.

Ako u akcijama zaštite i spasavanja učestvuju pripadnici Nadležne službe, akcijom rukovodi ovlašćeni starešina Nadležne službe.

Član 52.

Rukovodilac akcije zaštite i spasavanja Nadležne službe, u obavljanju svojih poslova, ovlašćen je da:

- 1) nepozvanim licima zabrani pristup na mesto vanrednog događaja, kao i da obustavi saobraćaj pored tog mesta;
- 2) naredi hitnu evakuaciju lica i imovine iz ugroženih područja, prostorija i objekata;
- 3) naredi prekid odnosno dovod električne struje, gasa i tečnih goriva;
- 4) naredi upotrebu vode i drugih sredstava za gašenje požara koje koriste pravna i fizička lica ako se na drugi način ne može obezbediti potrebna količina vode odnosno drugih sredstava za gašenje požara;
- 5) naredi korišćenje vozila i plovnih objekata pravnih i fizičkih lica za prevoz povređenih u vanrednom događaju, evakuaciju lica i imovine i dopremanje sredstava za gašenje požara;
- 6) naredi uklanjanje vozila i drugih predmeta koji ometaju akciju zaštite i spasavanja;
- 7) naredi drugim pravnim i fizičkim licima da stave na raspolaganje alat, prevozna, tehnička i druga sredstva potrebna za zaštitu i spasavanje;
- 8) naredi delimično ili potpuno rušenje objekata ili delova objekata koji nisu pogođeni vanrednim događajem, u slučaju da se na drugi način ne može obezbediti zaštita i spasavanje života ljudi;
- 9) preduzme mere za obezbeđenje evakuisane imovine;
- 10) naredi nasilno otvaranje zaključanog objekta ili prostorije radi zaštite i spasavanja ljudi i imovine;
- 11) naredi radno sposobnim licima da pruže pomoć u zaštiti i spasavanju;
- 12) utvrdi identitet lica i izvrši identifikaciju predmeta;
- 13) izvrši pregled mesta vanrednog događaja.

Interne evidencije

Član 53.

U cilju obavljanja redovnih zadataka vatrogasno-spasilačke jedinice vode interne evidencije.

Način vođenja internih evidencija bliže uređuje ministar.

VI. CIVILNA ZAŠTITA

Član 54.

Civilna zaštita je organizovan sistem čija je osnovna delatnosť zaštita, spasavanje i otklanjanje posledica elementarnih nepogoda, tehničko-tehnoloških

nesreća i drugih većih opasnosti koje mogu ugroziti stanovništvo, materijalna i kulturna dobra i životnu sredinu u miru i vanrednom i ratnom stanju.

Civilnu zaštitu čine lična i uzajamna zaštita, mere, poverenici, zamenici poverenika i jedinice.

Lična i uzajamna zaštita

Član 55.

Lična i uzajamna zaštita je oblik organizovanja građana za ličnu zaštitu i samopomoć i pružanje pomoći drugim osobama kojima je ta pomoć neophodna.

Radi ostvarivanja lične i uzajamne zaštite, državni organi, organi autonomne pokrajine i organi jedinice lokalne samouprave, privredna društva i druga pravna lica obezbeđuju i drže u ispravnom stanju potrebna sredstva i opremu za ličnu i uzajamnu zaštitu i vrše obuku zaposlenih.

Građani, vlasnici zgrada i vlasnici posebnih i samostalnih delova stambenih zgrada i zgrada bilo koje druge namene dužni su da obezbeđuju i drže u ispravnom stanju potrebna sredstva i opremu za ličnu i uzajamnu zaštitu.

Obavezna sredstva, opremu i obuku za ličnu i uzajamnu zaštitu od katastrofa bliže uređuje Vlada.

Mere civilne zaštite

Član 56.

U cilju zaštite i spasavanja ljudi, materijalnih i kulturnih dobara od opasnosti izazvanih katastrofama sprovode se mere civilne zaštite:

- 1) uzbunjivanje;
- 2) evakuacija;
- 3) sklanjanje;
- 4) zbrinjavanje ugroženih i nastradalih;
- 5) radiološka, hemijska i biološka zaštita;
- 6) zaštita od tehničko-tehnoloških nesreća;
- 7) zaštita i spasavanje iz ruševina;
- 8) zaštita i spasavanje od poplava i nesreća na vodi i pod vodom;
- 9) zaštita i spasavanje na nepristupačnim terenima;
- 10) zaštita i spasavanje od požara i eksplozija;
- 11) zaštita od EOR;
- 12) prva i medicinska pomoć;
- 13) asanacija terena.

Osim mera iz stava 1. ovog člana, mogu se planirati, pripremati i sprovesti i druge mere i aktivnosti u cilju smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama.

Uzbunjivanje

Član 57.

Uzbunjivanje je obaveštavanje stanovništva o nastupajućoj ili nastaloj opasnosti radi hitnog postupanja u cilju zaštite života i zdravlja.

Uzbunjivanje se vrši putem sistema za javno uzbunjivanje.

Evakuacija

Član 58.

Evakuacija je plansko i organizovano pomeranje ljudi, životinja i materijalnih dobara sa ugroženih na neugrožena područja.

U zavisnosti od stepena opasnosti i mogućih posledica, evakuacija može biti delimična ili potpuna.

Prilikom evakuacije prioritet imaju:

- 1) majke sa decom do 15 godina starosti, odnosno druga lica koja su po zakonu dužna da se staraju o čuvanju i negovanju maloletnika mlađih od 15 godina;
- 2) trudnice;
- 3) bolesna lica, osobe sa invaliditetom i druga lica kojima je neophodna tuđa pomoć i nega;
- 4) lica mlađa od 16 godina i starija od 65 godina (muškarci), odnosno 60 godina (žene).

Naredba o evakuaciji

Član 59.

Naredbu o obimu evakuacije i kategorijama stanovništva unutar područja jedinice lokalne samouprave koje se evakuiše donosi nadležni štab za vanredne situacije.

Evakuaciju sa područja jedne jedinice lokalne samouprave na područja drugih jedinica lokalne samouprave naređuje Republički štab za vanredne situacije.

Lica sa područja za koje je naređena evakuacija obavezna su da postupaju u skladu sa naredbom o evakuaciji.

U slučaju kada lica na koja se odnosi naredba za evakuaciju odbiju da postupe po naredbi nadležnog štaba za vanredne situacije, čime ugrožavaju ne samo sopstvenu bezbednost već i bezbednost drugih lica koja se evakuišu ili vrše evakuaciju, evakuacija se vrši uz asistenciju policije.

Evakuacija sa teritorije jedne na teritoriju drugih jedinica lokalne samouprave

Član 60.

Planiranje, pripremu i sprovođenje evakuacije sa teritorije jedne na teritoriju druge jedinice lokalne samouprave vrše štabovi za vanredne situacije obe jedinice lokalne samouprave.

Pri planiranju i sprovođenju evakuacije ostvaruje se saradnja sa nadležnim državnim organima, Crvenim krstom Srbije, humanitarnim organizacijama i drugim organizacijama koje učestvuju u izvršavanju evakuacije.

Koordinaciju sprovođenja evakuacije sa teritorije jedne ili više jedinica lokalne samouprave ili gradske opštine na teritoriju druge jedinice lokalne samouprave ili gradske opštine vrši republički, odnosno gradski štab za vanredne situacije.

Sklanjanje

Član 61.

Sklanjanjem se obezbeđuje zaštita i spasavanje ljudi, materijalnih i kulturnih dobara, prvenstveno u slučaju ratne opasnosti.

Sklanjanje obuhvata planiranje i korišćenje postojećih skloništa, drugih zaštitnih objekata, prilagođavanje novih i postojećih komunalnih objekata i podzemnih saobraćajnica, kao i drugih objekata pogodnih za zaštitu i sklanjanje, njihovo održavanje i korišćenje.

Kao drugi zaštitni objekti iz stava 2. ovog člana koriste se podrumске i druge podzemne prostorije u stambenim i zgradama bilo koje druge namene, prilagođene za sklanjanje ljudi i materijalnih dobara, napušteni tuneli, pećine i drugi prirodni objekti.

Izgradnju, održavanje, tehničku kontrolu i mirnodopsko korišćenje javnih i blokovskih skloništa vrši javno preduzeće zaduženo za skloništa.

Javno preduzeće zaduženo za skloništa koristi javna i blokovska skloništa kao sredstva u javnoj svojini i njima upravlja.

Skloništa iz stava 5. ovog člana mogu se izdavati u zakup u mirnodopskim uslovima.

Planiranje i organizacija sklanjanja građana je u nadležnosti jedinica lokalne samouprave, zaposlenih u nadležnosti privrednih društava i drugih pravnih lica, a kulturnih dobara u nadležnosti ustanova kulture.

Prilikom korišćenja skloništa za mirnodopske potrebe, ne mogu se vršiti adaptacije i rekonstrukcije koje bi narušile njegove tehničke i higijenske uslove i time funkcionalnu upotrebljivost skloništa.

U slučaju ratne opasnosti, skloništa koja su korišćena u mirnodopske svrhe, moraju se isprazniti i osposobiti za zaštitu, najkasnije u roku od 24 časa.

Za sklanjanje u novoizgrađenim stambenim zgradama i zgradama bilo koje druge namene mogu se koristiti podrumске i druge podzemne prostorije s tim da se nad njima gradi ojačana ploča koja može da izdrži urušavanje objekta u skladu sa propisom koji to reguliše.

Način održavanja skloništa i prilagođavanje komunalnih, saobraćajnih i drugih podzemnih objekata za sklanjanje stanovništva propisuje ministar.

Zbrinjavanje ugroženih i nastradalih

Član 62.

Zbrinjavanje ugroženih i nastradalih je obezbeđenje hitnog, privremenog smeštaja, traženje nestalih i spajanje porodica, zdravstvene zaštite i psihološke pomoći, osnovnih životnih namirnica i predmeta lične higijene ugroženog stanovništva.

Zbrinjavanjem rukovodi nadležni štab za vanredne situacije dok se ne stvore uslovi u kojima će dalju brigu o zbrinjavanju preuzeti nadležni državni organi.

U izvršavanju zadataka zbrinjavanja ugroženih i nastradalih učestvuju i sarađuju Nadležna služba, Crveni krst Srbije, udruženja i građani.

Vlasnici i korisnici objekata i prostorija u javnoj upotrebi, kao i privatnih objekata pogodnih za smeštaj, dužni su da prime na privremeni smeštaj građane, kada to naredi nadležni štab za vanredne situacije.

Izuzetno, ukoliko se ne može vršiti zbrinjavanje u objektima iz stava 4. ovog člana, zbrinjavanje se vrši u šatorskim naseljima.

Naknada za korišćenje objekata i prostorija iz stava 4. ovog člana isplaćuje se po tržišnim uslovima na dan predaje.

Radiološka, hemijska i biološka zaštita

Član 63.

Radiološka, hemijska i biološka zaštita (u daljem tekstu: RHB zaštita) obuhvata mere i postupke koji se organizuju i sprovode radi sprečavanja, ublažavanja i otklanjanja posledica RHB kontaminacije.

RHB zaštita obuhvata ličnu i kolektivnu zaštitu, kontrolu i dekontaminaciju.

Zaštita od akcidenata sa radioaktivnim i nuklearnim materijalom sprovodi se u skladu sa posebnim propisima.

Zaštita od udesa i tehničko-tehnoloških nesreća

Član 64.

Privredno društvo i drugo pravno lice koje obavlja aktivnosti u kojima je prisutna ili može biti prisutna jedna ili više opasnih supstanci u propisanim količinama, dužno je da preduzme sve neophodne mere za sprečavanje udesa i ograničavanje uticaja udesa na život i zdravlje ljudi, ekonomiju, ekologiju i društvenu stabilnost i životnu sredinu, u skladu sa zakonom.

Privredno društvo i drugo pravno lice iz stava 1. ovog člana, dužno je da, uzimajući u obzir delatnost kojom se bavi, vrstu i količinu opasnih supstanci i objekte koje koristi, izradi i Ministarstvu dostavi na saglasnost Plan zaštite od udesa, kao i da u skladu sa tim dokumentom, preduzme mere za sprečavanje udesa i ograničavanje uticaja udesa i posledica na život i zdravlje ljudi, ekonomiju i ekologiju, društvenu stabilnost i životnu sredinu.

Privredno društvo i drugo pravno lice koje se bavi aktivnostima u objektima u kojima se vrši eksploatacija mineralnih sirovina i objektima u kojima se koriste ili skladište i odlažu radioaktivni i nuklearni materijali, čije posledice u slučaju tehničko-tehnološke nesreće ugrožavaju život i zdravlje ljudi, ekonomiju i ekologiju i društvenu stabilnost i životnu sredinu, organizuje i sprovodi zaštitu i spasavanje ljudi, materijalnih dobara i zaštitu životne sredine od posledica tehničko-tehnoloških nesreća, u skladu sa posebnim propisima.

Vrstu i količinu opasnih supstanci na osnovu kojih se sačinjava Plan zaštite od udesa i preduzimaju mere iz stava 1. ovog člana propisuje ministar.

Član 65.

Plan zaštite od udesa izrađuje i dostavlja na saglasnost Ministarstvu privredno društvo i drugo pravno lice:

1) za postojeća postrojenja koja već obavljaju poslove i aktivnosti sa opasnim supstancama, najkasnije šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona;

2) koje već obavlja poslove i aktivnosti sa opasnim supstancama, za postrojenja čije su aktivnosti bile takve da su opasne supstance bile prisutne u količinama manjim od propisanih, u slučaju povećanja, do količina propisanih aktom ministra iz člana 64. stav 5. ovog zakona, najkasnije tri meseca od dana promene.

Privredno društvo i drugo pravno lice koje je dužno da izradi i dostavi na saglasnost Plan zaštite od udesa, ukoliko ima ovlašćenje za izradu Plana zaštite od udesa, ovaj plan izrađuje za svoje potrebe, a u slučaju da nema ovlašćenje, angažuje drugo pravno lice koje ima ovlašćenje za izradu Plana zaštite od udesa.

Član 66.

Privredno društvo i drugo pravno lice je dužno da ažurira Plan zaštite od udesa prilikom:

1) organizacione promene, formiranja novog postrojenja ili izgradnje novog objekta;

2) modifikacije postrojenja, promeni količine, prirode i fizičkog oblika opasnih supstanci, promene postupka u načinu korišćenja opasnih supstanci ili druge promene koja može uticati na mogućnost nastanka udesa.

Obaveze iz stava 1. ovog člana, privredno društvo ili drugo pravno lice izvršava najkasnije tri meseca od nastale promene i ažurirani Plan zaštite od udesa dostavlja Ministarstvu na saglasnost.

Privredno društvo i drugo pravno lice iz člana 64. ovog zakona, dužno je da neodložno obavesti Ministarstvo o prestanku rada privrednog društva, postrojenja ili objekta, o trajnom prestanku ili konzervaciji postrojenja zbog dužeg prekida rada.

Privredno društvo i drugo pravno lice iz člana 64. ovog zakona dužno je da vrši testiranje Plana zaštite od udesa najmanje jedanput u periodu od tri godine, komisijski, uz obavezno vođenje zapisnika o rezultatima testiranja, a po potrebi i da ažurira Plan zaštite od udesa na osnovu rezultata testiranja.

Privredno društvo i drugo pravno lice, po dobijanju saglasnosti Ministarstva, dužno je da dostavi podatke iz Plana zaštite od udesa jedinici lokalne samouprave radi izrade procene ugroženosti.

Način izrade i sadržaj plana zaštite od udesa iz ovog člana propisuje ministar.

Član 67.

Ministarstvo izrađuje i vodi Registar privrednih društava i drugih pravnih lica koja proizvode, prerađuju, koriste i skladište opasne supstance.

Registar sadrži podatke o privrednom društvu ili drugom pravnom licu i o odgovornom licu (naziv, adresa sedišta, podaci za kontakt (broj telefona, faks, elektronska adresa), matični broj, PIB, šifra i naziv delatnosti, oblik organizovanja, podaci o direktoru, odgovornom licu, rukovodiocu i licu za kontakt (ime i prezime i podaci za kontakt)), kao i o vrsti i količini opasnih supstanci (skladišne kapacitete), podatke o raspoloživim sredstvima i opremi za zaštitu i intervenisanje, o nastalim udesima, o merama koje su preduzete po izvršenom inspekcijskom nadzoru i druge podatke od značaja za procenu verovatnoće nastanka udesa.

Način vođenja Registra privrednih društava i pravnih lica koje rukuju opasnim supstancama iz stava 1. ovog člana propisuje ministar.

Obaveštavanje o opasnosti od udesa sa prekograničnim efektima

Član 68.

U slučaju neposredne opasnosti ili nastanka udesa koji može izazvati prekogranične efekte, Ministarstvo neodložno obaveštava nadležni organ zemlje koju može zahvatiti opasnost od udesa.

Ministarstvo će nadležnom organu druge zemlje iz stava 1. ovog člana, na njegov zahtev, pružiti i dodatna obaveštenja u vezi sa procenjenim prekograničnim efektima udesa, kao i o drugim bitnim činjenicama.

O prikupljenim podacima od nadležnih organa drugih zemalja u vezi udesa sa prekograničnim efektima, Ministarstvo obaveštava nadležne organe i službe Republike Srbije, autonomne pokrajine i jedinica lokalne samouprave.

Način obaveštavanja i razmene podataka sa drugim zemljama koje mogu biti zahvaćene udesom sa prekograničnim efektima propisuje ministar.

Zaštita i spasavanje iz ruševina

Član 69.

Radi spasavanja ljudi i materijalnih dobara iz ruševina koje mogu nastati usled katastrofa, organizuju se i sprovode odgovarajuće radnje i postupci za izviđanje ruševina, pronalaženje lica zatrpanih u ruševinama, osiguranje oštećenih i pomerenih delova konstrukcija zgrada i objekata radi sprečavanja daljeg rušenja, spasavanje zatrpanih lica odnosno njihovo izvlačenje izvan zone rušenja, mere prve pomoći i hitne medicinske pomoći, kao i druge mere kojima se doprinosi zaštiti i spasavanju iz ruševina.

Zaštita i spasavanje od poplava i nesreća na vodi i pod vodom

Član 70.

Zaštita i spasavanje od poplava i drugih nesreća na vodi i pod vodom obuhvata osmatranje vodostaja, uzbunjivanje, planiranje, spasavanje i sprovođenje evakuacije stanovništva i materijalnih dobara iz ugroženih područja, planiranje i obezbeđenje prevoženja i prelaska preko reka i jezera, odstranjivanje vode iz poplavljenih objekata, pronalaženje i izvlačenje nastradalih i utopljenih, zbrinjavanje ugroženog stanovništva i saniranje posledica izazvanih poplavama.

Organ nadležan za oblast hidrologije, nadležni republički i pokrajinski organ za vodoprivredu i javna vodoprivredna preduzeća, shodno izveštajima i prognozama, obaveštavaju nadležnu službu o nivoima vodostaja, proglašenoj fazi odbrane, razvoju situacije i merama koje se preduzimaju.

Zaštita i spasavanje na nepristupačnim terenima

Član 71.

Organizacija i sprovođenje zaštite i spasavanja od nesreća na nepristupačnim terenima obuhvata spasavanje na planinama, iz snežnih lavina, jama, pećina i sličnih mesta.

U zaštiti i spasavanju od nesreća na nepristupačnim terenima, na zahtev Nadležne službe, učestvuje Gorska služba spasavanja Srbije.

Zaštita i spasavanje od požara i eksplozija

Član 72.

Zaštita i spasavanje od požara i eksplozija obuhvata organizaciju i sprovođenje preventivnih mera u svim sredinama, a posebno objektima u kojima se skladište zapaljive i eksplozivne materije i prostorima gde postoji mogućnost nastanka požara.

Zaštita od požara i eksplozija uređuje se posebnim zakonom.

Zaštita od EOR

Član 73.

Zaštita od EOR obuhvata procenu opasnosti od EOR, izviđanje, obeležavanje, pronalaženje, iskopavanje, obezbeđenje, identifikaciju, uklanjanje, transport, privremeno skladištenje i uništavanje EOR.

EOR u smislu ovog zakona, ne podrazumevaju se neeksplozivne improvizovane diverzantsko-terorističke naprave.

Poslove iz stava 1. ovog člana organizuje i obavlja Nadležna služba.

Poslove iz stava 1. ovog člana, izuzev uklanjanja i uništavanja EOR, može da obavlja i drugo pravno lice ili preduzetnik u skladu sa ovim zakonom i drugim propisom.

Propis o obavljanju poslova iz stava 1. ovog člana donosi Vlada.

Član 74.

Teritorijalno nadležni domovi zdravlja, odnosno zavodi za hitnu medicinsku pomoć obezbeđuju medicinsku podršku bez naknade tokom akcije uklanjanja i uništavanja EOR, koje sprovodi Nadležna služba.

Građani, državni organi, privredna društva i druga pravna lica dužni su da o pronađenom EOR odmah obaveste najbližu policijsku stanicu ili operativni centar 112, vidljivim znakom obeleže mesto gde se nalaze EOR i obezbede ih dok ne dođu ovlašćeni službenici Ministarstva.

Teritorijalno nadležna organizaciona jedinica Ministarstva vrši obaveštavanje Nadležne službe o slučajno pronađenom EOR i vrši obeležavanje i obezbeđivanje lokacije pronađenog EOR do dolaska ovlašćenih službenika Ministarstva.

Teritorijalno nadležne organizacione jedinice Ministarstva pružaju asistenciju tokom akcije uklanjanja i uništavanja EOR.

Prva i medicinska pomoć

Član 75.

Organizacija i sprovođenje prve i medicinske pomoći u slučaju katastrofa, obuhvata sve oblike prve i medicinske pomoći, samopomoći i uzajamne pomoći i zbrinjavanje povređenih i obolelih.

Medicinsku pomoć u slučaju katastrofa pružaju teritorijalno nadležne ustanove zdravstvene zaštite.

U pružanju prve pomoći učestvuje Ministarstvo, Crveni krst Srbije, jedinice civilne zaštite, stručna lica i obučeni građani u okviru lične i uzajamne zaštite.

Asanacija terena

Član 76.

Asanacija terena obuhvata pronalaženje, uklanjanje, identifikaciju i hitno sahranjivanje poginulih odnosno umrlih, uklanjanje leševa životinja, dezinfekciju, dezinsekciju, deratizaciju, dekontaminaciju i remedijaciju objekata i terena.

U otklanjanju posledica i sprovođenju asanacije, u skladu sa svojim ovlašćenjima i dužnostima, učestvuju državni organi, jedinice lokalne samouprave, veterinarska inspekcija, komunalna inspekcija, zdravstvene i veterinarske ustanove, komunalna preduzeća, kafilerije i drugi subjekti od posebnog značaja za zaštitu i spasavanje, snage Ministarstva, Vojske Srbije, jedinice civilne zaštite i građani.

Poverenici civilne zaštite

Član 77.

Radi vršenja zadataka civilne zaštite u naseljenim mestima, delu naselja, stambenim zgradama, privrednim društvima i drugim pravnim licima i organima državne uprave, imenuju se poverenici i zamenici poverenika civilne zaštite.

Član 78.

Poverenike i zamenike poverenika civilne zaštite imenuje i razrešava:

- 1) u organu državne uprave – rukovodilac organa državne uprave;

2) u privrednom društvu i drugom pravnom licu – direktor, odnosno drugi nadležni organ određen opštim aktom;

3) u naselju, odnosno delu naselja – štab za vanredne situacije jedinice lokalne samouprave i gradske opštine.

Poverenik, odnosno zamenik poverenika civilne zaštite može biti punoletno lice, koje nije osuđivano na безусловnu kaznu zatvora u trajanju od najmanje šest meseci, kao i protiv koga se ne vodi krivični postupak za krivično delo koje se goni po službenoj dužnosti.

Poverenici civilne zaštite i njihovi zamenici su dužni da se odazovu na poziv nadležnog štaba za vanredne situacije ili drugog organa koji ih je postavio.

Poverenici i zamenici poverenika civilne zaštite učestvuju u pripremama građana i zaposlenih za ličnu i uzajamnu zaštitu, obaveštavaju građane i zaposlene o pravovremenom preduzimanju mera civilne zaštite, obaveštavaju građane i zaposlene o opštoj mobilizaciji radi učešća u zaštiti i spasavanju ljudi i materijalnih dobara u vanrednim situacijama, vrše koordinaciju i sprovođenje evakuacije, zbrinjavanja, sklanjanja i druge mere civilne zaštite i vrše proveru postavljanja obaveštenja o znacima za uzbunjivanje građana u zgradama u zoni svoje odgovornosti.

Poverenici i zamenici poverenika civilne zaštite imaju status pripadnika civilne zaštite.

Građani na ugroženim i nastradalim područjima dužni su da postupaju u skladu sa uputstvima poverenika i zamenika poverenika civilne zaštite.

Propis kojim se uređuje rad poverenika i zamenika poverenika civilne zaštite i kriterijumi za njihovo imenovanje donosi ministar.

Jedinice civilne zaštite

Član 79.

Jedinice civilne zaštite obrazuju se, opremaju i osposobljavaju kao operativne snage za izvršavanje mera civilne zaštite.

Jedinice civilne zaštite su jedinice civilne zaštite opšte namene i specijalizovane jedinice civilne zaštite.

Član 80.

Jedinice civilne zaštite opšte namene i specijalizovane jedinice civilne zaštite za uzbunjivanje obrazuju jedinice lokalne samouprave.

Odluku o obrazovanju jedinica civilne zaštite iz stava 1. ovog člana donosi nadležni organ jedinice lokalne samouprave.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, jedinice lokalne samouprave mogu biti oslobođene obaveze obrazovanja jedinica civilne zaštite opšte namene, ukoliko na njenoj teritoriji postoji dobrovoljno vatrogasno društvo, koje jedinica lokalne samouprave finansira i koje u svom sastavu ima formiranu, obučenu i opremljenu vatrogasnu jedinicu od najmanje 20 pripadnika.

Uslov za primenu stava 3. ovog člana je da jedinica lokalne samouprave ima ugovorom definisan odnos sa dobrovoljnim vatrogasnim društvom u smislu obaveznosti njihovog učešća u zaštiti i spasavanju ljudi i materijalnih dobara u vanrednim situacijama, kao i obaveznosti jedinice lokalne samouprave da delom finansira njihovo opremanje i obučavanje.

Član 81.

Specijalizovane jedinice civilne zaštite obrazuje Ministarstvo, osim jedinica civilne zaštite za uzbunjivanje.

Odluku o obrazovanju specijalizovanih jedinica civilne zaštite i jedinica čije se dužnosti popunjavaju aktivnom rezervom donosi ministar.

Propise o jedinicama civilne zaštite, nameni, zadacima, mobilizaciji i načinu upotrebe donosi Vlada.

Propise o ličnoj i materijalnoj formaciji jedinica civilne zaštite, obuci i nastavnim planovima i programima za obuku jedinica civilne zaštite donosi ministar.

Član 82.

Raspoređivanje vojnih obveznika u jedinice civilne zaštite vrši nadležni teritorijalni organ Ministarstva odbrane, prema iskazanim potrebama Ministarstva i jedinica lokalne samouprave i u skladu sa propisima koji uređuju raspoređivanje građana i materijalnih sredstava za potrebe odbrane.

Raspoređivanje građana koji nisu vojni obveznici i dobrovoljaca koji nemaju ratni raspored po vojnoj i radnoj obavezi u jedinice civilne zaštite vrši Nadležna služba i jedinica lokalne samouprave.

Specijalizovane jedinice civilne zaštite koje se angažuju na izvršavanju najsloženijih zadataka i od kojih se zahteva održavanje povišene operativne i funkcionalne sposobnosti, kao i angažovanje u misijama pružanja međunarodne pomoći popunjavaju se aktivnom rezervom.

Pripadnici aktivne rezerve civilne zaštite ne mogu se raspoređivati na druge poslove odbrane bez prethodnog mišljenja Ministarstva.

Jedinice Crvenog krsta Srbije u pogledu popune obveznicima imaju status jedinica civilne zaštite.

Član 83.

Aktivna rezerva predstavlja obučeni rezervni sastav civilne zaštite koji se angažuje za popunu specijalizovanih jedinica civilne zaštite, a koje obrazuje Ministarstvo radi izvršavanja zadataka u određenom periodu, čija su prava i dužnosti uređena zakonom i ugovorom o službi u aktivnoj rezervi (u daljem tekstu: ugovor).

Pripadnik aktivne rezerve bira se na javnom konkursu.

U slučaju kada je kandidat za pripadnika aktivne rezerve zaposlen, obezbeđuje saglasnost poslodavca za njegovo raspoređivanje u aktivnu rezervu.

Prava i obaveze pripadnika aktivne rezerve uređuju se ugovorom sa Ministarstvom.

Jedan primerak zaključenog ugovora o službi u aktivnoj rezervi dostavlja se teritorijalnom organu Ministarstva odbrane nadležnom po mestu prebivališta pripadnika aktivne rezerve radi vođenja evidencije.

Član 84.

Planskim obučavanjem pripadnika aktivne rezerve obezbeđuje se viši stepen osposobljenosti u odnosu na ostale pripadnike specijalizovanih jedinica civilne zaštite.

Pripadniku civilne zaštite koji je po osnovu ugovora o aktivnoj rezervi pozvan radi izvršavanja zadataka civilne zaštite, a koji je u radnom odnosu kod drugog poslodavca, miruje radni odnos kod tog poslodavca za vreme izvršavanja zadataka,

a dužan je da se vrati na posao odmah po prestanku angažovanja na zadacima civilne zaštite.

Komandire jedinica civilne zaštite koje obrazuje i organizuje Ministarstvo, postavlja i razrešava rukovodilac Nadležne službe.

Propis o aktivnoj rezervi donosi Vlada.

Član 85.

Pripadnici aktivne rezerve se mogu angažovati u toku kalendarske godine na redovnom obučavanju do 30 dana, odnosno do 90 dana za održavanje operativne, funkcionalne sposobnosti i sprovođenje mera i zadataka civilne zaštite na teritoriji Republike Srbije i u međunarodnim misijama zaštite i spasavanja.

Pripadnicima aktivne rezerve pripada mesečna novčana nadoknada za službu u aktivnoj rezervi u visini od 10% od prosečne zarade po zaposlenom u Republici Srbiji u predhodnom mesecu.

U slučaju kada pripadnik aktivne rezerve ne izvrši ugovorom utvrđene obaveze i kada dođe do raskida ugovora njegovom krivicom, dužan je da vrati Ministarstvu primljenu nadoknadu iz stava 2. ovog člana za poslednjih 12 meseci.

Član 86.

Jedinice civilne zaštite opremaju se odgovarajućom opremom i materijalno-tehničkim sredstvima koja su neophodna za ličnu zaštitu pripadnika jedinice i za sprovođenje i izvršavanje zadataka civilne zaštite.

Dodeljenu uniformu, zaštitnu i drugu opremu, pripadnici jedinica civilne zaštite su u obavezi da koriste isključivo namenski, prilikom obuke i izvršavanja zadataka civilne zaštite i istu, u roku ne dužem od 30 dana, vrate na zahtev Ministarstva odnosno nadležnog organa jedinice lokalne samouprave.

Štetu nastalu usled gubitka opreme iz stava 1. ovog člana, pripadnik jedinice civilne zaštite je dužan da nadoknadi Ministarstvu odnosno nadležnom organu jedinice lokalne samouprave.

Sredstva i opremu iz stava 1. ovog člana obezbeđuju Ministarstvo i jedinice lokalne samouprave, u skladu sa utvrđenom ličnom i materijalnom formacijom jedinica civilne zaštite.

Prilikom izvršavanja zadataka civilne zaštite, poverenici, zamenici poverenika i pripadnici jedinica civilne zaštite moraju biti jasno obeleženi.

Propis o uniformi, oznakama civilne zaštite, oznakama funkcija i specijalnosti, znaku civilne zaštite i ličnoj karti pripadnika civilne zaštite donosi ministar.

Član 87.

Pozivanje na obuku pripadnika civilne zaštite raspoređenih po vojnoj obavezi, vrši se preko Ministarstva odbrane, u skladu sa posebnim propisom.

Pripadnike aktivne rezerve, građane koji nisu vojni obveznici, dobrovoljce raspoređene u jedinice civilne zaštite poziva Nadležna služba, odnosno organ jedinice lokalne samouprave, najkasnije 30 dana pre početka obuke.

Obuka i osposobljavanje može se odložiti na zahtev pripadnika civilne zaštite zbog bolesti ili povrede, školovanja, nege člana domaćinstva koji je teško bolestan, smrtnog slučaja u porodici ili domaćinstvu ili drugih opravdanih razloga.

Rešenje o odlaganju ili prekidu obuke donosi Nadležna služba odnosno nadležni organ lokalne samouprave.

Mobilizacija i aktiviranje

Član 88.

Mobilizacija obuhvata preduzimanje mera kojima se jedinice civilne zaštite dovode u stanje spremnosti za delovanje.

Mobilizacija po obimu može biti opšta i delimična, a proglašava se javnim saopštenjem ili pojedinačnim pozivom.

Opšta mobilizacija obuhvata sve, a delimična potreban deo jedinica i materijalnih sredstava potrebnih za vršenje zadataka civilne zaštite.

Delimična mobilizacija može se narediti radi upotrebe jedinica civilne zaštite za namenske zadatke civilne zaštite u vanrednim situacijama i vanrednim događajima, na određenoj teritoriji.

Aktiviranje obuhvata postupke, zadatke i aktivnosti kojim se redovni kapaciteti subjekata od posebnog značaja za zaštitu i spasavanje iz redovnog stanja prevode u stanje potpune spremnosti za izvršavanje zadataka zaštite i spasavanja.

Opštu mobilizaciju naređuje Vlada.

Delimičnu mobilizaciju i aktiviranje naređuje rukovodilac Nadležne službe, odnosno predsednik opštine/gradonačelnik, za jedinice civilne zaštite iz svoje nadležnosti.

Prava i dužnosti pripadnika civilne zaštite

Član 89.

Pripadnici civilne zaštite su pripadnici jedinica civilne zaštite i poverenici i zamenici poverenika civilne zaštite.

Pored lica navedenih u stavu 1. ovog člana, pripadnici civilne zaštite su zaposleni koji su angažovani na zadacima civilne zaštite, kao i druga lica koja odgovore na poziv nadležnih organa i vrše zadatke civilne zaštite pod njihovom kontrolom.

Pripadnik civilne zaštite je dužan da se odazove na poziv nadležnog organa za obuku.

Pripadnik civilne zaštite je dužan da se odazove na poziv nadležnog organa za učešće u akcijama zaštite i spasavanja.

Pripadnici civilne zaštite dužni su da se jave na određeno mesto i u određeno vreme i da učestvuju u akcijama zaštite i spasavanja.

Član 90.

Pripadnici jedinica civilne zaštite i poverenici i zamenici poverenika civilne zaštite imaju pravo na nadoknadu za angažovanje na zadacima civilne zaštite.

Lica iz stava 1. ovog člana koja su u radnom odnosu, a pozvana su na izvršenje zadataka civilne zaštite, imaju pravo na naknadu zarade koju obračunava i isplaćuje poslodavac.

Poslodavac je dužan da omogući pripadniku jedinice civilne zaštite da se odazove na poziv za obuku ili učešće u akcijama zaštite i spasavanja s tim da ima pravo na refundaciju isplaćene naknade zarade u slučaju odsustvovanja zaposlenog zbog obuke ili učešća u akcijama zaštite i spasavanja. Osnovica za refundaciju sredstava je prosečna mesečna zarada zaposlenog ostvarena u prethodnih 12 meseci u odnosu na mesec u kome je izvršavao zadatke civilne zaštite, srazmerno vremenu angažovanja.

Licu iz stava 1. ovog člana koje samostalno obavlja registrovanu privrednu ili drugu profesionalnu delatnost, pripada naknada u visini osnovice od koje plaća doprinos za obavezno sopstveno socijalno osiguranje, srazmerno vremenu angažovanja u civilnoj zaštiti.

Nezaposlenom licu iz stava 1. ovog člana naknada se obračunava po osnovici koju čini prosečna mesečna neto zarada u Republici Srbiji prema podacima Republičkog zavoda za statistiku, ostvarena u mesecu koji prethodi mesecu u kome je građanin angažovan.

Refundacija iz stava 3. ovog člana i naknade iz st. 4. i 5. ovog člana se isplaćuju na teret jedinica lokalne samouprave ili Ministarstva, zavisno od toga u koju jedinicu civilne zaštite je lice raspoređeno i koji organ je lice angažovao.

Licima iz stava 2. ovog člana koja su angažovana na izvršenju zadataka civilne zaštite u neradne dane naknada se obračunava na način iz stava 5. ovog člana.

Zaposleni koji odsustvuje sa posla zbog izvršenja zadatka civilne zaštite, ne sme zbog toga da trpi posledice u radno - pravnom statusu kod poslodavca.

Član 91.

Pripadnici civilne zaštite koji nisu obuhvaćeni obaveznim zdravstvenim osiguranjem, a pretrpe povredu na radu ili profesionalnu bolest povodom učestvovanja u akcijama zaštite i spasavanja ili na poslovima i zadacima civilne zaštite, ostvaruju prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja u skladu sa propisima kojima se uređuje zdravstveno osiguranje.

Prava iz stava 1. ovog člana ostvaruju se pod uslovima i na način utvrđen propisima iz oblasti penzijsko-invalidskog i zdravstvenog osiguranja.

U izvršavanju zadataka zaštite i spasavanja primenjuju se opšti propisi o bezbednosti i zdravlju na radu.

Član 92.

Pripadnik civilne zaštite koji za vreme organizovanog učešća u izvršavanju zadataka zaštite i spasavanja bez svoje krivice zadobije povredu ili oboli, pa zbog toga kod njega nastupi telesno oštećenje od najmanje 20%, ima pravo na jednokratnu novčanu pomoć čija se visina utvrđuje prema stepenu telesnog oštećenja.

Ako pripadnik civilne zaštite iz stava 1. ovog člana izgubi život, članovi njegove uže porodice imaju pravo na naknadu troškova prevoza posmrtnih ostataka, kao i troškova sahrane u visini prosečnih troškova sahrane u mestu prebivališta u mesecu u kojem je smrt nastupila.

Članovi uže porodice imaju pravo i na jednokratnu pomoć koja ne može biti manja od 12 prosečnih plata u Republici Srbiji ostvarenih u kalendarskoj godini koja prethodi godini u kojoj je pripadnik civilne zaštite iz stava 1. ovog člana izgubio život.

Propis o visini i načinu ostvarivanja prava na jednokratnu pomoć iz stava 3. ovog člana donosi Vlada.

Član 93.

Pripadnik civilne zaštite za vreme izvršavanja zadataka zaštite i spasavanja ima pravo na naknadu za prevoz, smeštaj i ishranu.

Smeštaj i ishrana iz stava 1. ovog člana obezbeđuju se kad učešće u izvršavanju zadataka zaštite i spasavanja traje duže od osam sati.

Sredstva za naknadu iz stava 1. ovog člana obezbeđuju se u budžetu jedinica lokalne samouprave i budžetu Republike Srbije.

VII. RANO UPOZORAVANJE, OBAVEŠTAVANJE I Uzbunjivanje

Član 94.

Rano upozoravanje, obaveštavanje i uzbunjivanje predstavlja skup aktivnosti usmerenih na otkrivanje, praćenje i prikupljanje informacija kao i blagovremeno obaveštavanje i upozoravanje subjekata i snaga sistema smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama o svim vrstama opasnosti koje mogu ugroziti ljude, životnu sredinu, materijalna i kulturna dobra.

Subjekti sistema smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama koji operativno prikupljaju podatke, uključujući i podatke iz međunarodne razmene, dužni su da obaveštavaju Službu 112 o stanju klime i voda, da dostavljaju analize, prognoze i upozorenja o hidrološkim, meteorološkim i geološkim pojavama, elementarnim nepogodama i drugim opasnostima, sadržaju opasnih materija u vazduhu, zemljištu i vodama iznad dozvoljenih vrednosti, kao i sve druge prikupljene podatke o pojavama koje mogu ugroziti ljude, materijalna i kulturna dobra i životnu sredinu.

Subjekti sistema smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama koji vrše automatsko prikupljanje podataka dužni su da obezbede njihovo automatsko prosleđivanje Službi 112.

Propise o vrsti i strukturi podataka i načinu postupanja subjekata u proceduri za rano upozoravanje, obaveštavanje i uzbunjivanje donosi Vlada.

Član 95.

Službu 112 čine Nacionalni centar 112, operativni centri 112, situacioni centri i sistem javnog uzbunjivanja.

Služba 112 obavlja sledeće zadatke:

- 1) prijem, obradu i prosleđivanje poziva za pomoć;
- 2) rano upozoravanje, obaveštavanje i uzbunjivanje stanovništva, nadležnih organa, privrednih društava i drugih pravnih lica u zoni ugroženosti, kao i snaga zaštite i spasavanja;
- 3) obezbeđenje jedinstvenog komunikaciono-informacionog sistema i sistema zaštite informacija;
- 4) obezbeđenje funkcionalne integracije službi od interesa za smanjenje rizika od katastrofa i upravljanje vanrednim situacijama;
- 5) obezbeđenje međunarodne razmene podataka u oblasti zaštite i spasavanja od posledica katastrofa.

Služba 112 za izvršavanje svojih zadataka, pored sopstvenih, koristi i telekomunikacione sisteme opšte i posebne namene.

Način korišćenja telekomunikacionih sistema posebne namene utvrđuju sporazumno rukovodioci nadležnih državnih organa.

Nacionalni centar 112 i operativni centri 112, od subjekata sistema smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama prikupljaju, analiziraju, prate i obaveštavaju nadležne organe i institucije o svim vrstama informacija iz oblasti smanjenja rizika i upravljanja vanrednim situacijama, u skladu sa propisanim procedurama.

Nacionalni centar 112 obavlja međunarodne komunikaciono-informativne poslove iz ove oblasti.

Procedure iz stava 5. ovog člana propisuje Vlada.

Član 96.

Sistem javnog uzbunjivanja se sastoji od odgovarajućih akustičkih izvora (sirena), uređaja za predaju i prijem signala za daljinsko upravljanje sirenama, prenosnih puteva i ostale opreme i specijalizovanih jedinica civilne zaštite za uzbunjivanje.

Nabavku, postavljanje i održavanje sirena obezbeđuje jedinica lokalne samouprave, a vrši se u skladu sa procenom rizika, akustičkom studijom, tehničkim normativima i uputstvima za održavanje i drugim propisima i opštim aktima.

Nabavku, postavljanje i održavanje uređaja za predaju i prijem signala za daljinsko upravljanje sirenama i prenosne puteve obezbeđuje Republika Srbija.

Jedinice lokalne samouprave su dužne da izrade akustičku studiju za svoju teritoriju u roku od tri godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Jedinice lokalne samouprave projektnu dokumentaciju za izgradnju sistema za javno uzbunjivanje na svojoj teritoriji dostavljaju Ministarstvu na saglasnost.

Za potrebe aktiviranja sirena u slučaju da ne postoji ili nije ispravan sistem za daljinsko upravljanje sirenama, jedinice lokalne samouprave formiraju specijalizovane jedinice civilne zaštite za uzbunjivanje.

Sistemom za javno uzbunjivanje upravlja Ministarstvo.

Tehničke normative za projektovanje, izgradnju i održavanje sistema za javno uzbunjivanje propisuje ministar.

Saglasnost na projektnu dokumentaciju za izgradnju sistema za javno uzbunjivanje daje Ministarstvo.

Član 97.

Elektroprivredna, vodoprivredna i druga privredna društva koja koriste hidroakumulacije stvorene izgradnjom visokih brana, deponija jalovine i pepelišta, dužna su da obezbede blagovremeno obaveštavanje i uzbunjivanje stanovništva o opasnostima koje mogu nastati ili su nastale na akumulacijama, deponijama jalovine i pepelištima koje koriste.

Privredna društva i druga pravna lica koja vrše proizvodnju, skladištenje i promet opasnih materija dužna su da u slučaju udesa obezbede blagovremeno obaveštavanje i uzbunjivanje stanovništva o opasnostima izazvanim opasnim materijama.

Privredna društva i druga pravna lica iz st. 1. i 2. ovog člana dužni su da svojim sredstvima izgrađene sisteme za obaveštavanje i uzbunjivanje održavaju u funkcionalnom stanju u skladu sa propisanim normativima.

Subjekti iz st. 1. i 2. ovog člana dužni su da obezbede sopstvene kapacitete za rano upozoravanje, obaveštavanje i uzbunjivanje i da se uključe u sistem javnog uzbunjivanja u Republici Srbiji i to u roku:

- 1) od dve godine za subjekte koji već obavljaju svoju delatnost;
- 2) od 30 dana pre početka svog rada za subjekte koji započinju svoju delatnost.

Vlasnici i korisnici objekata u kojima se nalazi veći broj ljudi, a u kojima se, zbog buke ili akustične izolacije, ne može obezbediti dovoljna čujnost sistema za

javno uzbunjivanje, dužni su da uspostave i održavaju odgovarajući interni sistem za obaveštavanje prisutnih lica u objektu.

Član 98.

Radio-difuzne i televizijske stanice dužne su da na zahtev Ministarstva preduzmu mere radi hitnog prenošenja odgovarajućih informacija od interesa za zaštitu i spasavanje.

Operateri mobilne telefonije dužni su da na zahtev Ministarstva obezbede besplatno prenošenje obaveštenja od interesa za zaštitu i spasavanje telefonskim pretplatnicima.

Pravna lica koja se bave mobilnim telekomunikacijama dužna su da u cilju zaštite i spasavanja, obezbede besplatnu uslugu lociranja mesta pozivaoca (dolaznog poziva).

Član 99.

Jedinstveni evropski broj za hitne službe 112, uvodi se u upotrebu radi stvaranja uslova svakom fizičkom i pravnom licu da besplatnim pozivanjem broja 112 dobiju pomoć hitnih službi.

Obaveštenje o telefonskom broju 112 i znaci za uzbunjivanje moraju biti istaknuti na vidnom mestu u svim javnim ustanovama i drugim javnim mestima.

Do uspostavljanja broja 112 kao jedinstvenog broja za teritoriju Republike Srbije korišćiće se dosadašnji telefonski broj 1985, kao i ostali brojevi telefona hitnih službi.

Organizaciju i funkcionisanje ranog upozoravanja, obaveštavanja i uzbunjivanja bliže uređuje Vlada.

Član 100.

Vlasnici zgrada, vlasnici posebnih i samostalnih delova u stambenim zgradama i zgradama drugih namena dužni su da, bez nadoknade, za potrebe ranog upozoravanja, obaveštavanja i uzbunjivanja omoguće instaliranje sirena i drugih odgovarajućih uređaja i sredstava na tim objektima i omoguće pristup za njihovo održavanje, uz uvažavanje mera zaštite ljudi i životne sredine.

Privredna društva za distribuciju električne energije dužna su da obezbede neprekidno snabdevanje električnom energijom uređaja sistema osmatranja, obaveštavanja i uzbunjivanja.

Privredna društva i druga pravna lica koja se bave delatnošću iz oblasti telekomunikacija, dužna su da prioritarno u okviru svojih kapaciteta obezbede i održavaju veze za potrebe uzbunjivanja.

Rešenje o postavljanju sirena, uređaja i sredstava iz stava 1. ovog člana donosi nadležni organ jedinica lokalne samouprave.

Rešenje o demontaži i premeštanju sirena i uređaja iz stava 1. ovog člana donosi nadležni organ jedinica lokalne samouprave, nakon prethodno pribavljene saglasnosti Ministarstva.

VIII. OBUČAVANJE I OSPOSoblJAVANJE

Član 101.

Za obučavanje i osposobljavanje zaposlenih u Ministarstvu i snaga sistema smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama, Ministarstvo obrazuje Nacionalni trening centar i regionalne trening centre.

Obučavanje građana i jedinica civilne zaštite u pružanju prve pomoći vrše Crveni krst Srbije i zdravstvene ustanove, u skladu sa javnim ovlašćenjem i po utvrđenim nastavnim planovima, programima i kriterijumima.

Za potrebe sistema smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama vrši se obučavanje i osposobljavanje pripadnika Nadležne službe, predsednika opština, gradonačelnika i njihovih zamenika, članovi štabova za vanredne situacije svih nivoa, poverenika i zamenika poverenika civilne zaštite, pripadnika jedinica civilne zaštite, predstavnika subjekata od posebnog značaja i predstavnika organa državne uprave.

Propis o načinu obučavanja, osposobljavanja, nastavnim planovima i programima donosi ministar.

IX. MEĐUNARODNA SARADNJA

Član 102.

Međunarodnom saradnjom u smislu ovog zakona smatra se naročito:

- 1) pripremanje i sprovođenje međunarodnih sporazuma i projekata iz oblasti smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama;
- 2) razmena podataka i informacija relevantnih za oblast smanjenja rizika od katastrofa i upravljanje vanrednim situacijama sa nadležnim organima drugih država i međunarodnih organizacija;
- 3) saradnja sa međunarodnim organizacijama koje su od značaja za oblast smanjenja rizika od katastrofa i upravljanje vanrednim situacijama i učešće u njihovom radu.

Poseban oblik međunarodne saradnje u smislu ovog zakona je upućivanje međunarodne pomoći u vidu međunarodnih timova za zaštitu i spasavanje, opreme i sredstava neophodnih za operacije zaštite i spasavanja građana u vanrednim situacijama i pod time se naročito smatra:

- 1) neposredna komunikacija sa nadležnim organima drugih država i međunarodnih organizacija u vezi sa traženjem, primanjem, pružanjem i tranzitom međunarodne pomoći;
- 2) koordinacija prelazaka državnih granica tokom primanja, pružanja i tranzita međunarodne pomoći;
- 3) koordinacija prihvata i raspodele međunarodne pomoći na teritoriji Republike Srbije;
- 4) koordinacija aktivnosti međunarodnih snaga za zaštitu i spasavanje na teritoriji Republike Srbije;
- 5) koordinacija upućivanja snaga za zaštitu i spasavanje u vidu međunarodnih timova za zaštitu i spasavanje i humanitarne pomoći u vidu opreme i sredstava neophodnih za operacije zaštite i spasavanja građana u vanrednim situacijama u drugim državama i međunarodnim organizacijama.

Crveni krst Srbije, u skladu sa posebnim zakonom i međunarodnim principima i pravilima Crvenog krsta i Crvenog polumeseca, može da traži, prima i distribuira međunarodnu humanitarnu pomoć.

Odluku o pružanju, traženju i prihvatanju međunarodne pomoći donosi Vlada.

Član 103.

Pripadnici snaga za zaštitu i spasavanje mogu biti angažovani i na zadacima zaštite i spasavanja u pružanju međunarodne pomoći kao deo međunarodnih snaga u okviru multinacionalnih operacija.

Za vreme dok izvršavaju zadatke zaštite i spasavanja u pružanju međunarodne pomoći u multinacionalnim operacijama u drugim državama, na pripadnike snaga zaštite i spasavanja primenjuju se odredbe propisa koji uređuju upotrebu Vojske Srbije i drugih snaga odbrane u multinacionalnim operacijama van granica Republike Srbije.

U akcije zaštite i spasavanja koje se sprovode u drugim državama mogu se uputiti samo obučeni i osposobljeni pripadnici snaga za zaštitu i spasavanje, uz njihov pismeno dat dobrovoljni pristanak.

Lica iz stava 2. ovog člana moraju biti osigurana od povreda i gubitka života, a za učešće u akciji pripada im naknada čiju visinu utvrđuje Vlada.

Član 104.

Postupak i uslove pod kojima se prima ili upućuje međunarodna pomoć propisuje Vlada.

Ministarstvo, u saradnji sa nadležnim organima Republike Srbije i drugih država i međunarodnih organizacija, usklađuje prelazak državnih granica, odnosno tranzit preko teritorije trećih država, za potrebe pružanja i primanja međunarodne pomoći u zaštiti i spasavanju.

X. EVIDENCIJE**Član 105.**

Ministarstvo, u svrhu obavljanja poslova smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama, prikuplja i obrađuje podatke o ličnosti i o tome vodi evidencije u skladu sa propisima o evidencijama i obradi podataka u oblasti unutrašnjih poslova, ako ovim zakonom nije drugačije propisano.

Pored podataka o ličnosti iz stava 1. ovog člana, Ministarstvo prikuplja i obrađuje i druge podatke koji ne predstavljaju podatke o ličnosti i o tome vodi evidencije.

Član 106.

Radi obavljanja poslova smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama, Ministarstvo vodi sledeće evidencije:

- 1) evidencija o subjektima od posebnog značaja za zaštitu i spasavanje;
- 2) evidencija o pripadnicima civilne zaštite;
- 3) evidencija o jedinicama civilne zaštite;
- 4) evidencija o materijalno – tehničkim sredstvima;
- 5) evidencija o članovima štabova za vanredne situacije;
- 6) statistički list o evidentiranim događajima;
- 7) registar događaja;
- 8) prijava dojava događaja;
- 9) operativne karte gašenja požara;
- 10) evidencija o ispitima, kandidatima i licencama za obavljanje poslova izrade procene rizika i plana zaštite i spasavanja;

11) evidencija o podacima o odgovornim licima u državnim organima, posebnim organizacijama, javnim preduzećima, privrednim društvima, jedinicama lokalne samouprave i drugim službama od značaja za zaštitu i spasavanja;

12) evidencioni karton kadra kriptozastite;

13) evidencija o uručenim priznanjima i nagradama povodom obeležavanja dana Nadležne službe;

14) evidencija o izdatim ovlašćenjima za obavljanje poslova zaštite od eksplozivnih ostataka rata;

15) evidencija o izdatim ovlašćenjima za obuku za Licencu;

16) registar privrednih društava i drugih pravnih lica koja proizvode, prerađuju, koriste i skladište opasne supstance.

Član 107.

Radi evidentiranja pravnih lica, udruženja i nevladinih organizacija od značaja za zaštitu i spasavanje, Ministarstvo prikuplja i obrađuje podatke i vodi evidencije o identifikacionim podacima o subjektima od posebnog značaja za zaštitu i spasavanje i identifikacionim podacima o udruženjima i nevladinih organizacijama od značaja za zaštitu i spasavanje, koje pored podataka utvrđenih propisom o evidencijama i obradi podataka u oblasti unutrašnjih poslova, sadrže i podatke o:

1) zaposlenim kadrovima (struke i zanimanja od značaja za zaštitu i spasavanje);

2) delatnostima od značaja za zaštitu i spasavanje;

3) kapacitetima objekata od značaja za zaštitu i spasavanje (naziv objekta i kapacitet);

4) opremi i sredstvima od značaja za zaštitu i spasavanje (naziv, količina i ispravnost sredstva), a naročito o mehanizaciji i motornim vozilima;

5) ciljevima udruženja, odnosno organizacije;

6) članovima udruženja, odnosno organizacije sa posebnim zanimanjima i veštinama koji su od značaja za zaštitu i spasavanje;

7) zadatke koje bi udruženje, odnosno organizacija mogla da izvršava u zaštiti i spasavanju.

Član 108.

Radi evidentiranja pripadnika civilne zaštite i pripadnika aktivne rezerve specijalizovanih jedinica civilne zaštite, kao i njihove identifikacije kada su angažovani u slučaju nastupanja katastrofe, Ministarstvo prikuplja i obrađuje podatke i vodi evidencije o pripadnicima civilne zaštite i pripadnicima aktivne rezerve specijalizovanih jedinica civilne zaštite i o jedinicama civilne zaštite, koje pored podataka utvrđenih propisom o evidencijama i obradi podataka u oblasti unutrašnjih poslova, sadrže i podatke o:

1) ličnoj karti pripadnika civilne zaštite koja sadrži i podatke o visini, boji očiju, boji kose i posebnim znacima pripadnika, fotografiju i potpis pripadnika;

2) specijalističkim obukama i treninzima;

3) opštoj oceni osposobljenosti;

4) zaključenim ugovorima;

5) odsustvovanju iz mesta prebivališta sa periodom odsustvovanja i mestom, adresom boravka i brojem telefona tokom odsustva.

Podaci iz stava 1. ovog člana se prikupljaju na osnovu jediničnih vojnih kartona dobijenih od centara Ministarstva odbrane i na osnovu ažuriranja podataka prilikom angažovanja na obukama i treninzima, neposredno od pripadnika specijalizovanih jedinica civilne zaštite i po službenoj dužnosti od drugih državnih organa.

Član 109.

Radi evidentiranja nagrađenih pravnih lica i zaslužnih pojedinaca u oblasti smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama, Ministarstvo prikuplja i obrađuje podatke i vodi evidencije o uručenim priznanjima i nagradama povodom obeležavanja dana Nadležne službe, koja sadrži podatke o nagrađenom pojedincu i to ime i prezime, adresu stanovanja, adresu rada.

Podaci se prikupljaju na osnovu službenih evidencija i predloga rukovodioca organizacionih jedinica Nadležne službe.

Član 110.

Evidencije u oblasti smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama vode se u skladu sa zakonom, na obrascima čiji izgled, formu i način vođenja propisuje ministar.

Podaci iz evidencija čije je vođenje predviđeno ovim zakonom čuvaju se deset godina.

XI. NADZOR

Član 111.

Nadzor nad primenom ovog zakona i propisa donetih na osnovu njega vrši Ministarstvo.

Ministarstvo vrši inspeksijski nadzor preko inspektora.

Ovlašćenja inspektora

Član 112.

U vršenju inspeksijskog nadzora, inspektor ima pravo da:

- 1) utvrdi stanje izvršavanja obaveza predviđenih ovim zakonom, upozori na uočene nepravilnosti i odredi mere i rokove za njihovo otklanjanje;
- 2) vrši uvid u dokumenta koja se odnose na preventivno delovanje subjekata sistema smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama;
- 3) proverava sprovođenje naredbi i zaključaka nadležnih štabova za vanredne situacije i naloži mere za izvršenje;
- 4) naloži obustavu mera i radnji koje nisu u skladu sa zakonom i planovima zaštite i spasavanja;
- 5) naloži izradu i donošenje dokumenata predviđenih ovim zakonom;
- 6) naloži ažuriranje dokumenata predviđenih ovim zakonom;
- 7) naloži otklanjanje utvrđenih nedostataka u sprovođenju propisanih mera utvrđenih u planovima zaštite i spasavanja;
- 8) naloži obustavljanje radnji kojima se direktno ugrožava ili dovodi u opasnost život i zdravlje ljudi, materijalna i kulturna dobra i životna sredina;
- 9) podnese predlog za pokretanje postupaka za utvrđivanje prekršajne odgovornosti protiv odgovornih lica i subjekata sistema smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama;

10) vrši kontrolu osposobljenosti subjekata sistema smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama;

11) naredi preduzimanje hitnih mera zaštite i spasavanja;

12) preduzme i druge mere za koje je ovlašćen zakonom.

Žalba protiv rešenja inspektora iz stava 1. tač. 8) i 11) ovog člana ne odlaže izvršenje rešenja.

XII. KAZNE NE ODREDBE

Prekršaji fizičkog lica

Član 113.

Novčanom kaznom u iznosu od 50.000 do 100.000 dinara kazniće se za prekršaj fizičko lice ako:

1) u zonama neposrednog rizika sprovodi aktivnosti koje izazivaju nove ili uvećavaju postojeće faktore rizika i aktivnosti povodom kojih se ljudi i materijalna i kulturna dobra mogu izložiti teškim posledicama bez prethodno pribavljene dozvole Ministarstva (član 23. stav 2);

2) ne stavi na raspolaganje zalihe vode, hrane, energenata, odeće, obuće, građevinskih i drugih proizvoda i drugog materijala neophodnog za izvršavanje zadataka zaštite i spasavanja (član 32. stav 3);

3) na nepokretnostima ne omogući sprovođenje radova za zaštitu i spasavanje, po naredbi nadležnog štaba (član 32. stav 4);

4) ne prihvati raspored u jedinice civilne zaštite i ne odazove se u slučaju mobilizacije tih jedinica (član 36. stav 5. tačka 2));

5) ne odazove se pozivu nadležnog štaba za vanredne situacije radi učešća u akcijama zaštite i spasavanja (član 36. stav 5. tačka 3));

6) ne sprovodi propisane i naređene mere zaštite i spasavanja (član 36. stav 5. tačka 5));

7) ne omogući izvođenje neophodnih radova za zaštitu i spasavanje na svojim nepokretnostima (član 37. stav 1);

8) ne daje na korišćenje nepokretne stvari, vozila, mašine, opremu, materijalno-tehnička i druga materijalna sredstva (član 37. stav 1);

9) ne odazove se na obuku u svojstvu člana štaba za vanredne situacije (član 43. stav 2);

10) ne postupi po nalogu rukovodioca akcije zaštite i spasavanja (član 52);

11) ne drži u ispravnom stanju potrebna sredstva za ličnu i uzajamnu zaštitu (član 55. stav 3);

12) ne postupi u skladu sa naredbom o evakuaciji (član 59. stav 3);

13) prilikom korišćenja skloništa za mirnodopske potrebe, vrši adaptacije ili rekonstrukcije koje mogu narušiti tehničke i higijenske uslove i funkcionalnu upotrebljivost skloništa (član 61. stav 8);

14) ne primi na privremeni smeštaj građane, kada to naredi nadležni štab za vanredne situacije (član 62. stav 4);

15) o otkrivenom EOR ne obavesti najbližu policijsku stanicu ili operativni centar 112, ne obeleži vidljivim znakom mesto gde se nalaze EOR ili ne obezbedi mesto gde se nalaze EOR dok ne dođu ovlašćena lica (član 74. stav 2);

16) ne postupe u skladu sa uputstvima poverenika, odnosno zamenika poverenika (član 78. stav 6);

17) nenamenski koristi dodeljenu uniformu ili istu ne vrati u roku od 30 dana, na zahtev Ministarstva, odnosno nadležnog organa jedinice lokalne samouprave (član 86. stav 2);

18) ne odazove na poziv nadležnog organa za obuku (član 89. stav 3);

19) ne odazove na poziv nadležnog organa za učešće u akcijama zaštite i spasavanja (član 89. stav 4);

20) ne javi na određeno mesto i u određeno vreme i ne učestvuje u akcijama zaštite i spasavanja (član 89. stav 5);

21) ne omogući instaliranje sirena i drugih odgovarajućih uređaja i sredstava sistema osmatranja, obaveštavanja i uzbunjivanja (član 100. stav 1);

22) ne omogući pristup za održavanje sirena i drugih odgovarajućih uređaja i sredstava sistema osmatranja, obaveštavanja i uzbunjivanja, uz uvažavanje mera zaštite ljudi i životne sredine (član 100. stav 1);

23) ne sprovedi mere koje su naložene u postupku inspeksijskog nadzora (član 112. stav 1).

Prekršaji pravnog lica i preduzetnika

Član 114.

Novčanom kaznom u iznosu od 100.000 do 1.000.000 dinara kazniće se za prekršaj pravno lice ako:

1) ne izradi, donese, odnosno ažurira procenu rizika od katastrofa (član 15);

2) ne izradi, donese, odnosno ažurira plan zaštite i spasavanja (član 17. stav 7);

3) izrađuje procenu rizika od katastrofa i plan zaštite i spasavanja a nema ovlašćenje za izradu procene rizika od katastrofa i plana zaštite i spasavanja (član 19. stav 1);

4) izrađuje Plan zaštite od udesa, a nema ovlašćenje za izradu plana zaštite od udesa (član 20. stav 1);

5) organizuje i sprovodi obuku za polaganje posebnog stručnog ispita za izradu procene rizika od katastrofa i plana zaštite i spasavanja, a nema ovlašćenje Ministarstva (član 21. stav 1);

6) Ministarstvu ne dostavi ažurne podatke potrebne za izradu Registra rizika (član 22. stav 4);

7) u zonama neposrednog rizika sprovodi aktivnosti koje izazivaju nove ili uvećavaju postojeće faktore rizika i aktivnosti povodom kojih se ljudi i materijalna dobra mogu izložiti teškim posledicama bez prethodno pribavljene dozvole Ministarstva (član 23. stav 2);

8) ne preduzima mere prevencije i smanjenja rizika u okviru svoje delatnosti, ne uzme učešće u sprovođenju mera zaštite i spasavanja ili se ne odazove na zahtev nadležnog štaba (član 30. stav 1);

9) ne dostavi podatke neophodne za izradu procene rizika od katastrofa i planova zaštite i spasavanja (član 30. stav 3);

10) po naredbi nadležnog štaba ne stavi na raspolaganje, za potrebe zaštite i spasavanja, korišćenje elektronskih komunikacionih mreža i informacionih sistema i veza (član 32. stav 1);

11) ne omogući korisnicima besplatne pozive prema jedinstvenom broju za hitne službe 112 (član 32. stav 2);

12) po naredbi nadležnog štaba ne stavi na raspolaganje, za potrebe zaštite i spasavanja, sredstva za iz člana 32. stav 3. ovog zakona (član 32. stav 3);

13) na nepokretnostima ne omogući sprovođenje radova za zaštitu i spasavanje, po naredbi nadležnog štaba (član 32. stav 4);

14) ne obezbedi potrebna sredstva i opremu za ličnu i uzajamnu zaštitu ili ne drže u ispravnom stanju sredstva za ličnu i uzajamnu zaštitu (član 55. st. 2. i 3);

15) prilikom korišćenja skloništa za mirnodopske potrebe, vrši adaptacije ili rekonstrukcije koje mogu narušiti tehničke i higijenske uslove i funkcionalnu upotrebljivost skloništa (član 61. stav 8);

16) ne primi na privremeni smeštaj građane, kada to naredi nadležni štab za vanredne situacije (član 62. stav 4);

17) ne preduzme sve neophodne mere za sprečavanje udesa i ograničavanje uticaja udesa na život i zdravlje ljudi, ekonomiju, ekologiju i društvenu stabilnost i životnu sredinu (član 64. stav 1);

18) ne izradi, odnosno ne dostavi Ministarstvu na saglasnost Plan zaštite od udesa (član 64. stav 2);

19) ne izradi, odnosno ne dostavi Ministarstvu na saglasnost Plan zaštite od udesa u rokovima iz člana 65. ovog zakona (član 65. stav 1);

20) ne ažurira Plan zaštite od udesa, odnosno ažurirani Plan zaštite od udesa ne dostavi Ministarstvu na saglasnost (član 66. st. 1. i 2);

21) ne obavesti Ministarstvo o prestanku rada privrednog društva, postrojenja ili objekta, o trajnom prestanku ili konzervaciji postrojenja zbog dužeg prekida rada (član 66. stav 3);

22) ne vrši testiranje Plana zaštite od udesa, odnosno ne ažurira Plan zaštite od udesa na osnovu rezultata testiranja (član 66. stav 4);

23) ne dostavi podatke iz Plana zaštite od udesa jedinici lokalne samouprave radi izrade procene ugroženosti (član 66. stav 5);

24) o otkrivenom EOR ne obavesti najbližu policijsku stanicu ili operativni centar 112, ne obeleži vidljivim znakom mesto gde se nalaze EOR ili ne obezbedi mesto gde se nalaze EOR dok ne dođu ovlašćeni radnici Ministarstva (član 74. stav 2);

25) pripadnicima jedinica civilne zaštite i poverenicima, odnosno zamenicima poverenika civilne zaštite ne omogući pravo na naknadu zarade za vreme izvršavanja zadataka civilne zaštite (član 90. stav 2);

26) ne omogući pripadniku jedinice civilne zaštite da se odazove na poziv za obuku ili učešće u akcijama zaštite i spasavanja (član 90. stav 3);

27) preduzme mere zbog kojih pripadnik jedinice civilne zaštite i poverenik, odnosno zamenik poverenika civilne zaštite, zbog odsustva sa posla, trpi posledice u radno-pravnom statusu (član 90. stav 8);

28) ne obezbedi blagovremeno obaveštavanje i uzbunjivanje stanovništva o opasnostima (član 97. st. 1. i 2);

29) ne održava u funkcionalnom stanju sisteme za obaveštavanje i uzbunjivanje (član 97. stav 3);

30) ne obezbedi sopstvene kapacitete za rano upozoravanje, obaveštavanje i uzbunjivanje ili se ne uključi u sistem javnog uzbunjivanja u Republici Srbiji u predviđenom roku (član 97. stav 4);

31) ne uspostavi i održava odgovarajući interni sistem za obaveštavanje prisutnih lica u objektu (član 97. stav 5);

32) ne preduzme mere radi hitnog prenošenja odgovarajućih informacija od interesa za zaštitu i spasavanja (član 98. stav 1);

33) ne obezbedi besplatno prenošenje obaveštenja od interesa za zaštitu i spasavanje telefonskim pretplatnicima (član 98. stav 2);

34) ne obezbedi besplatnu uslugu lociranja mesta pozivaoca (dolaznog poziva) (član 98. stav 3);

35) ne istakne na vidnom mestu obaveštenje o telefonskom broju 112 i znake za uzbunjivanje (član 99. stav 2);

36) ne omogući instaliranje sirena i drugih odgovarajućih uređaja i sredstava sistema ranog upozoravanja, obaveštavanja i uzbunjivanja ili ne omogući pristup za održavanje sistema ranog upozoravanja, obaveštavanja i uzbunjivanja, uz uvažavanje mera zaštite ljudi i životne sredine (član 100. stav 1);

37) ne obezbedi neprekidno snabdevanje električnom energijom uređaja sistema osmatranja, obaveštavanja i uzbunjivanja (član 100. stav 2);

38) ne obezbedi i održava veze za potrebe uzbunjivanja (član 100. stav 3);

39) ne sprovodi mere koje su naložene u postupku inspekcijskog nadzora (član 112. stav 1).

Novčanom kaznom u iznosu od 50.000 do 100.000 dinara kazniće se za prekršaj iz stava 1. ovog člana odgovorno lice u pravnom licu.

Novčanom kaznom u iznosu od 100.000 do 500.000 dinara kazniće se za prekršaj iz stava 1. ovog člana preduzetnik.

Prekršaji poverenika i zamenika civilne zaštite

Član 115.

Novčanom kaznom u iznosu od 50.000 do 100.000 dinara kazniće se za prekršaj poverenik civilne zaštite, odnosno zamenik poverenika civilne zaštite ako:

1) se ne odazove na poziv nadležnog štaba, odnosno drugog organa koji ga je postavio (član 78. stav 3);

2) ne učestvuje u pripremama građana i zaposlenih za ličnu i uzajamnu zaštitu, ne obaveštava građane i zaposlene o pravovremenom preduzimanju mera civilne zaštite, ne obaveštava građane i zaposlene o opštoj mobilizaciji radi učešća u zaštiti i spasavanju ljudi i materijalnih dobara u vanrednim situacijama, ne vrši koordinaciju i sprovođenje evakuacije, zbrinjavanja, sklanjanja i druge mere civilne zaštite, odnosno ne vrši proveru postavljanja obaveštenja o znacima za uzbunjivanje građana u zgradama u zoni svoje odgovornosti (član 78. stav 3).

Prekršaji odgovornog lica u državnom organu, organu teritorijalne autonomije i organu jedinice lokalne samouprave

Član 116.

Novčanom kaznom u iznosu od 50.000 do 100.000 dinara kazniće se za prekršaj odgovorno lice u državnom organu, organu teritorijalne autonomije, organu jedinice lokalne samouprave i gradske opštine, ako:

- 1) ne izradi, donese, odnosno dopuni eksterni plan zaštite od velikog udesa (član 18. stav 1, član 29. stav 1. tačka 2));
- 2) zainteresovanoj javnosti ne omogući uvid u eksterni plan zaštite od velikog udesa, (član 18. stav 5);
- 3) ne izvrši kontrolu i testiranje eksternih planova zaštite od velikog udesa najmanje jednom u tri godine (član 18. stav 6);
- 4) Ministarstvu ne dostavi ažurne podatke potrebne za izradu Registra rizika (član 22. stav 4);
- 5) u zonama neposrednog rizika sprovodi aktivnosti koje izazivaju nove ili uvećavaju postojeće faktore rizika i aktivnosti povodom kojih se ljudi i materijalna dobra mogu izložiti teškim posledicama bez prethodno pribavljene dozvole Ministarstva (član 23. stav 2);
- 6) pravovremeno ne izveštava Ministarstvo o uočenim pojavama i problemima od značaja za ovu oblast, kao i o podacima od značaja za procenu postojećih rizika, o pojavi novih rizika i pretnji i o drugim činjenicama (član 27. stav 1. tačka 2));
- 7) ne planira, organizuje i obezbedi funkcionisanje svoje delatnosti u vanrednim situacijama (član 27. stav 1. tačka 3));
- 8) ne učestvuje u izradi Strategije, Plana zaštite i spasavanja Republike Srbije i drugih planskih i programskih dokumenata (član 27. stav 1. tačka 4));
- 9) ne učestvuje u izradi Procene rizika Republike Srbije iz svog delokruga i ne dostavi je Ministarstvu (član 27. stav 1. tačka 5));
- 10) ne obavlja druge poslove utvrđene zakonom (član 27. stav 1. tačka 6), član 28. stav 1. tačka 11) i član 29. stav 1. tačka 12));
- 11) ne donese akt o organizaciji i funkcionisanju civilne zaštite, odnosno ne obezbedi njeno sprovođenje (član 28. stav 1. tačka 2) i član 29. stav 1. tačka 1));
- 12) ne planira i obezbedi budžetska sredstva namenjena za smanjenje rizika od katastrofa i upravljanje vanrednim situacijama (član 28. stav 1. tačka 3) i član 29. stav 1. tačka 5));
- 13) ne obrazuje štab za vanredne situacije (član 28. stav 1. tačka 4) i 29. stav 1. tačka 3));
- 14) ne usvoji godišnji plan rada, odnosno godišnji izveštaj o radu štaba za vanredne situacije (član 28. stav 1. tačka 6) i član 29. stav 1. tačka 11));
- 15) ne izradi, odnosno donese procenu rizika od katastrofa, plan smanjenja rizika od katastrofa, odnosno plan zaštite i spasavanja (član 28. stav 1. tačka 7) i član 29. stav 1. tačka 2));
- 16) ne odredi subjekte od posebnog značaja za zaštitu i spasavanje (član 28. stav 1. tačka 8) i član 29. stav 1. tačka 4));

17) ne obezbedi telekomunikacionu i informacionu podršku za potrebe zaštite i spasavanja, kao i uključenje u telekomunikacioni i informacioni sistem Službe 112, odnosno ne poveže se sa njim (član 28. stav 1. tačka 9));

18) ne izveštava, pravovremeno, Ministarstvo i druge nadležne državne organe o uočenim pojavama i problemima od značaja za smanjenje rizika, o podacima od značaja za procenu postojećih rizika, o pojavi novih rizika i pretnji i o drugim činjenicama koje su relevantne za ovu oblast (član 28. stav 1. tačka 10));

19) ne obrazuje jedinice civilne zaštite (član 29. stav 1. tačka 6));

20) ne izradi akustičku studiju, odnosno ne stara se o postavljanju akustičnih izvora (sirena) i ostale opreme u okviru jedinstvenog sistema javnog uzbunjivanja u Republici Srbiji (član 29. stav 1. tačka 8));

21) ne saraduje sa susednim jedinicama lokalne samouprave u sprovođenju mera i aktivnosti od značaja za smanjenje rizika od katastrofa i upravljanje vanrednim situacijama (član 29. stav 1. tačka 9));

22) ne preduzima hitne i preventivne mere u cilju smanjenja rizika od katastrofa (član 29. stav 1. tačka 10));

23) ne obezbedi potrebna sredstva i opremu za ličnu i uzajamnu zaštitu (član 55. stav 2);

24) ne obavesti Službu 112 o stanju vremena, klime i voda, odnosno ne dostavljaju analize, prognoze i upozorenja o hidrološkim, meteorološkim i geološkim pojavama, elementarnim nepogodama i drugim opasnostima, kao i o sadržaju opasnih materija u vazduhu, zemljištu i vodama iznad dozvoljenih vrednosti i sve druge prikupljene podatke o pojavama koje mogu ugroziti ljude, materijalna sredstva i životnu sredinu (član 94. stav 2);

25) ne obezbedi automatsko prosleđivanje podataka Službi 112 (član 94. stav 3);

26) ne omogući instaliranje sirena i drugih odgovarajućih uređaja i sredstava sistema ranog upozoravanja, obaveštavanja i uzbunjivanja (član 100. stav 1);

27) ne omogući pristup za održavanje uređaja i sredstava sistema ranog upozoravanja, obaveštavanja i uzbunjivanja, uz uvažavanje mera zaštite ljudi i životne sredine (član 100. stav 1);

28) ne sprovede mere koje su naložene u postupku inspeksijskog nadzora (član 112. stav 1).

XIII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 117.

Subjekti koji su saglasno ovom zakonu u obavezi da donesu procenu rizika od katastrofa, tu obavezu će izvršiti najkasnije u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Subjekti koji saglasno ovom zakonu donose plan zaštite i spasavanja, tu obavezu će izvršiti najkasnije u roku od devet meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Subjekti koji saglasno ovom zakonu donose plan smanjenja rizika od katastrofa, tu obavezu će izvršiti najkasnije u roku od 18 meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Registar rizika će se uspostaviti u roku od tri godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 118.

Licence za procenu rizika izdate na osnovu Zakona o vanrednim situacijama („Službeni glasnik RS”, br. 111/09, 92/11 i 93/12) važe dve godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 119.

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona doneće se u roku od devet meseci od dana stupanja ovog zakona na snagu.

Do donošenja podzakonskih akata iz stava 1. ovog člana, primenjivaće se podzakonski akti doneti na osnovu Zakona o vanrednim situacijama („Službeni glasnik RS”, br. 111/09, 92/11 i 93/12), ako nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Član 120.

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o vanrednim situacijama („Službeni glasnik RS”, br. 111/09, 92/11 i 93/12).

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaju da važe čl. 58–64. i 66–72. Zakona o zaštiti od požara („Službeni glasnik RS”, br. 111/09 i 20/15).

Član 121.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

OBRAZLOŽENJE

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbama člana 97. stav 1. tač. 4) i 17) Ustava Republike Srbije, kojima je utvrđeno da Republika Srbija uređuje i bezbednost njenih građana i da uređuje i druge odnose od interesa za Republiku Srbiju, u skladu sa Ustavom.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Oblast upravljanja vanrednim situacijama uređena je Zakonom o vanrednim situacijama, koji je donet u decembru 2009. godine, potom su usledile izmene i dopune i to 2011. godine i 2012. godine. Sistem reagovanja u vanrednim situacijama, koji je glavni predmet uređivanja ovog zakona, našao se pred ogromnim izazovima tokom katastrofalnih majskih poplava 2014. godine. Poplavama su bili ugroženi životi, zdravlje i imovina više od 1,6 miliona ljudi u 119 opština centralne i zapadne Srbije, a ukupna šteta od poplava iznosila je 1,7 milijardi evra, što čini više od 4% bruto društvenog proizvoda.

Polazeći od iskustava stečenih u primeni Zakona o vanrednim situacijama, preuzetih međunarodnih obaveza i novog razvoja koji je posle 2009. godine usledio u oblasti politike smanjenja rizika od katastrofa na svetskom i evropskom nivou, kao i od preporuka koje su upućene Republici Srbiji u vezi sa dogradnjom pravnog i institucionalnog okvira za upravljanje rizikom od katastrofa, naročito u pogledu potrebe daljeg razvoja preventivnih aktivnosti u ovoj oblasti, ocenjeno je celishodnim da se pripremi novi zakon koji bi uredio pitanja u ovoj oblasti.

Osnovni ciljevi kome teže rešenja u Predlogu zakona o smanjenju rizika od katastrofa i upravljanju vanrednim situacijama (u daljem tekstu Predlog zakona) jesu prvenstveno u sveobuhvatnom normiranju preventivnih mera i aktivnosti radi smanjenja rizika od katastrofa, efikasnom reagovanju u slučaju nastupanja katastrofa kao i što efikasnijem otklanjanju njihovih posledica kako bi se što pre obezbedili oporavak i normalizacija uslova za život i rad na pogođenom području. Saglasno tome, a u skladu sa usvojenim dokumentima na Drugoj i Trećoj svetskoj konferenciji o smanjenju rizika od katastrofa (Hjogo okvir za delovanje od 2005. godine i Sendai okvir za delovanje od 2015. godine) i uzimajući u obzir savremena uporedna rešenja u ovoj oblasti, Predlogom zakona stavljaju se u prvi plan principi, planski dokumenti i mere i aktivnosti koje treba da doprinesu što uspešnjoj prevenciji od katastrofa, jačanju otpornosti pojedinaca i zajednice na posledice elementarnih i drugih nepogoda i podizanju nivoa spremnosti za reagovanje u slučaju nastupanja elementarne i druge nepogode. Posebni akcenti su stavljeni na zaštitu ranjivih grupa i rodnu ravnopravnost, kao i na uspostavljanje partnerstva između javnog i privatnog sektora i uključenost naučnih organizacija, udruženja i organizacija civilnog društva u proces kreiranja i sprovođenja politike smanjenja rizika od katastrofa. Novinu predstavlja i naglasak na međunarodnoj saradnji, kako u domenu prevencije, tako i domenu humanitarne pomoći i pružanja, odnosno primanja međunarodne pomoći radi zajedničkog odgovora na posledice elementarnih i drugih nepogoda. S tim u vezi, pored obaveza koje za Republiku Srbiju proističu iz već zaključenih bilateralnih ugovora i multilateralnih konvencija, posebno se imala u vidu činjenica da je Vlada Republike Srbije 16. aprila 2015. godine, potpisala Sporazum o učešću Republike Srbije u Mehanizmu EU za civilnu zaštitu.

Kada se radi o rešenjima kojima se uređuje sistem reagovanja u vanrednim situacijama, ona su uglavnom oslonjena na postojeća rešenja, s tim što je iz njih otklonjeno ono što se u praksi pokazalo nefunkcionalnim i nedovoljno efikasnim. U celini, ta su rešenja pojednostavljena i inovirana kako bi bila jasnija i primenljivija.

Imajući u vidu da se ovaj sistem nalazi u procesu izgradnje od donošenja Zakona o vanrednim situacijama i da su u tome postignuti određeni rezultati, smatralo se da je optimalnije da se njegova izgradnja nastavi na započetim osnovama, umesto da se izlaže nepotrebnim inovacijama.

Osnovni cilj i razlog za donošenje Zakona je potreba da se sistem smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama kao deo jedinstvenog sistema nacionalne bezbednosti u Republici Srbiji, pravno uredi na jedinstven način, stvaranjem pravnih uslova za uspostavljanje jedinstvenog i integrisanog sistema, a da se istovremeno sistem organizacije i funkcionisanja uskladi sa realnim potrebama zaštite i spasavanja stanovništva i materijalnih dobara od elementarnih i drugih nepogoda.

Takođe, u periodu primene Zakona o vanrednim situacijama, a na bazi iskustava u dosadašnjim vanrednim situacijama, ukazala se potreba za donošenje novog zakona, sa željom da se preciznije definišu pojedine odredbe koje će učiniti jasniju a samim tim i njegovu efikasniju i precizniju primenu. Na taj način bi se omogućilo svim subjektima sistema zaštite i spasavanja da tačno znaju svoja prava i obaveze a takođe i kakve posledice nastaju ukoliko se ne poštuju odredbe zakona.

Dalji razlozi koji opravdavaju donošenje zakona jeste da su implementirane pravnih normi koje predstavljaju najviši standard u normiranju onih oblasti koje za predmet imaju zaštitu osnovnih vrednosti kao što su život, integritet, prirodna okolina i svojina, te bi se usvajanjem ovog zakona koji je usklađen sa pomenutim pravilima dostigao najviši stepen bezbednosti građana u oblasti zaštite od katastrofa.

S tim u vezi je i podrška međunarodnoj saradnji koja je predviđena u Predlogu zakona, a koja je neophodna u rešavanju izazova savremenog društva i koja daje mogućnost zaključivanja međunarodnih ugovora, članstvo u međunarodnim organizacijama, traženje i pružanje pomoći i olakšavanja procedure prelaska državne granice u slučaju da je Republika Srbija tražilac, primalac ili tranzitna zemlja u pružanju pomoći drugih država.

Predlogom zakona o smanjenju rizika od katastrofa i upravljanju vanrednim situacijama, stvoriće se neophodni normativni uslovi za efikasnije sprovođenje zaštite od elementarnih i drugih nepogoda, što će doprineti povećanju stepena bezbednosti građana.

III. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

Osnovnim odredbama Predloga zakona (čl. 1-9.) određeni su predmet zakona (član 1), značenje pojedinih izraza upotrebljenih u zakonu (član 2) i načela delovanja (čl. 3-9). Definicije iz člana 2. odnose se na izraze koji se koriste u zakonu, a čija značenja nisu kasnije u odredbama zakona posebno određena. Ukupno je obuhvaćeno 25 izraza, počev od osnovnog – pojma katastrofe, pa do velikog udesa. Kod utvrđivanja definicija, u najvećoj meri je korišćena prihvaćena međunarodna terminologija, uz odgovarajuća prilagođavanja pravnom sistemu Republike Srbije i pravilima i duhu srpskog jezika. Definisani su pojmovi i izrazi čije značenje nije na obavezujući način utvrđeno u nekom drugom propisu, a za potrebe pravilne primene i razumevanja rešenja sadržanih u ovom zakonu neophodna je njihova precizna definicija. Čl. 3-9. Predloga zakona utvrđeno je ukupno sedam načela delovanja u sistemu smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama i svakome od njih je određena sadržina.

Druga Glava nosi naslov Sistem smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama i obuhvata čl. 10-23. Predloga zakona.

Odredbama čl. 10-14. Predloga zakona, definisan je sistem smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama koji obuhvata mere i aktivnosti kojima se jača otpornost i pripremljenost zajednice za odgovor i ublažavanje posledica od nastalih katastrofa čime se postiže jačanje otpornosti zajednice te s tim

u vezi se donosi strategija smanjenja rizika od katastrofa u upravljanje vanrednim situacijama na republičkom nivou. Takođe se definišu i subjekti i snage sistema i uspostavljanje jedinstva delovanja preko nacionalne platforme.

Dalje su uređena pitanja planskih dokumenata u oblasti smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama. Definisani su način izrade i donošenje procene rizika od katastrofa, plana smanjenja rizika od katastrofa, plana zaštite i spasavanja, eksternog plana zaštite od udesa i plana zaštite od udesa, kao i donošenje podzakonskog akta koji će urediti metodologiju, način izrade i sadržaj procene rizika i plana zaštite i spasavanja. Pored toga, uređena su pitanja izdavanja ovlašćenja i licenci za izradu planskih dokumenata, propisani su uslovi za dobijanje licence kao i njeno trajanje dok je u članu 21. Predloga zakona uređena obuka za polaganje posebnog stručnog ispita za izradu procene rizika i plana zaštite i spasavanja koji organizuju i sprovode privredna društva i druga pravna lica koja su ovlašćena za organizovanje i sprovođenje obuka. U odredbi čl. 22. i 23. Predloga zakona, definisani su registar rizika od katastrofa i zone neposrednog rizika.

Glava treća uređuje prava i dužnosti subjekata sistema smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama.

Odredbama čl. 24-27. Predloga zakona, definisane su nadležnosti državnih organa i to Vlade, Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva odbrane i Vojske Srbije kao i organa državne uprave. Saglasno članu 25. Predloga zakona, Ministarstvo unutrašnjih poslova je nadležno za organizovanje sistema smanjenja rizika od katastrofa i upravljanje vanrednim situacijama, kroz prava i obaveze predviđene ovim zakonom. U članu 26. Predloga zakona, predviđena je uloga Ministarstva odbrane i Vojske Srbije u slučaju da snage sistema smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama nisu dovoljne za zaštitu ljudi, materijalnih i kulturnih dobara u slučaju elementarnih i drugih nepogoda. Član 27. Predloga zakona, predviđa da organi državne uprave, između ostalog, planiraju, organizuju i obezbeđuju funkcionisanje svoje delatnosti u vanrednim situacijama. Članom 28. Predloga zakona propisane obaveze autonomne pokrajine, dok su članom 29. Predloga zakona, propisane obaveze jedinice lokalne samouprave u oblasti smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama.

Odredbama čl. 30-35. Predloga zakona, propisana su prava i dužnosti privrednih društva i drugih pravnih lica, definisani su subjekti od posebnog značaja za zaštitu i spasavanje, posebne obaveze pravnih lica koja obavljaju određene delatnosti, visokoškolskih ustanova i naučnoistraživačkih organizacija u sprovođenju mera zaštite i spasavanja. Uloga udruženja i organizacija civilnog društva odnosno pravo na dobijanje informacija, upućivanje predloga, učešće i delatnost humanitarnih organizacija i udruženja u zaštiti i spasavanju uređeni su čl. 33. i 34. Predloga zakona.

Odredbama čl. 36. i 37. Predloga zakona, utvrđena su prava i dužnosti građana kao i njihova materijalna obaveza za potrebe zaštite i spasavanja u slučaju katastrofa.

Glava četvrta nosi naslov Vanredna situacija definiše, pre svega proglašavanje i ukidanje vanredne situacije. Odredbama čl. 41-47. Predloga zakona, definisane su uloge, poslovi i sastav štabova za vanredne situacije kao i rukovođenje štabovima za vanredne situacije.

Glava peta uređuje Vatrogasne i vatrogasno - spasilačke jedinice i definiše osnivanje profesionalnih i dobrovoljnih vatrogasnih jedinica. Pored postojećih profesionalnih jedinica predviđa se i mogućnost da jedinica lokalne samouprave, pod određenim uslovima može da osnuje profesionalnu vatrogasnu jedinicu. Predlogom zakona se predviđa i donošenje bližih propisa o stručnom osposobljavanju i obuci pripadnika vatrogasno – spasilačkih jedinica. Predlogom zakona se dalje uređuje saradnja vatrogasnih jedinica, međusobno ustrojstvo i ovlašćenja rukovodioca akcije gašenja požara. Takođe, predviđeno je da se prilikom obavljanja redovnih zadataka vode interne evidencije.

Glavom šesta uređena je civilna zaštita i ove odredbe definišu pojam civilne zaštite, ličnu i uzajamnu zaštitu, mere civilne zaštite, poverenike civilne zaštite, jedinice civilne zaštite kao i opremanje, obučavanje, mobilizaciju i aktiviranje istih. Sa posebnom pažnjom, precizno su definisana prava i dužnosti pripadnika civilne zaštite.

Glava sedma - Rano upozoravanje, obaveštavanje i uzbunjivanje sadrži odredbe o formiranju Službe 112 koju čine Nacionalni centar 112, operativni centri 112, situacioni centri i sistem javnog uzbunjivanja. Definisane su obaveze privrednih društava i drugih pravnih lica da obezbede sopstvene kapacitete za rano upozoravanje, obaveštavanje i uzbunjivanje i da se uključe u sistem javnog uzbunjivanja u Republici Srbiji. Pored toga, definisane su obaveze radio-difuznih i televizijskih stanica da preduzmu mere radi hitnog prenošenja odgovarajućih informacija od interesa za zaštitu i spasavanja. Takođe, operateri mobilne telefonije dužni su da obezbede besplatno prenošenje obaveštenja od interesa za zaštitu i spasavanje telefonskim pretplatnicima. Jedinstveni evropski broj za hitne službe 112, uvodi se u upotrebu radi stvaranja uslova svakom fizičkom i pravnom licu da besplatnim pozivanjem broja 112 dobiju pomoć hitnih službi. Propisana je i obaveza vlasnika poslovnih, stambenih i drugih zgrada i objekata da omoguće instaliranje kao i pristup sirenama i drugim odgovarajućim uređajima i sredstvima sistema osmatranja, obaveštavanja i uzbunjivanja. Takođe, ovim odredbama predviđena je obaveza privrednih društava za distribuciju električne energije da obezbede neprekidno snabdevanje električnom energijom uređaja sistema osmatranja, obaveštavanja i uzbunjivanja.

Članom 101. Predloga zakona uređuje se način obučavanja i osposobljavanja zaposlenih u Ministarstvu unutrašnjih poslova, građana i pripadnika jedinica civilne zaštite.

Glava deveta (čl. 102-104. Predloga zakona) uređuje pitanja međunarodne saradnje u ovoj oblasti, odnosno različite oblike povezivanja država u cilju unapređenja svih segmenata sistema zaštite kroz razmenu informacija, zajedničkog učestvovanja u obuci i pružanje pomoći pogođenim područjima.

Glava deseta uređuje pitanja evidencija koje se vode u svrhu obavljanja poslova smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama i pored toga što upućuje na primenu propisa o evidencijama i obradi podataka u oblasti unutrašnjih poslova, propisuje vrste evidencija koje Ministarstvo vodi kao i setove podataka koji se prikupljaju i obrađuju u svrhu evidentiranja pravnih lica, udruženja i nevladinih organizacija od značaja za zaštitu i spasavanje, pripadnika jedinica civilne zaštite i aktivne rezerve i nagrađeninih pravnih lica i zaslužnih pojedinaca u oblasti smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama.

Nadzor nad primenom zakona i inspekcijски nadzor su uređeni čl. 111. i 112. Predloga zakona.

Glava dvanaesta sadrži kaznene odredbe i utvrđuje kazne za prekršaje fizičkog lica, pravnog lica, odgovornog lica u pravnom licu, preduzetnika, odgovornog lica u državnom organu, organu teritorijalne autonomije i organu jedinice lokalne samouprave.

Prelaznim i završnim odredbama propisana su rešenja koja će se primenjivati dok se ne steknu uslovi za primenu rešenja u celini, sadržanih u ovom zakonu, rokovi za donošenje planskih dokumenata predviđenih ovim zakonom i rok važenja licenci izdatih pre stupanja na snagu ovog zakona.

IV. PROCENA FINANSIJSKIH SREDSTVA ZA SPROVOĐENJE OVOG ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona finansijska sredstva su obezbeđena Zakonom o budžetu Republike Srbije za 2018. godinu („Službeni glasnik RS“, broj 113/17) na razdelu 15 – Ministarstvo unutrašnjih poslova, glava 15.0 – Ministarstvo unutrašnjih poslova, programu – Upravljanje rizicima i vanrednim situacijama (1407), funkciji 310

– Policijske usluge, programskoj aktivnosti – Upravljanje u vanrednim situacijama (0003), na ekonomskoj klasifikaciji 411 – Plate, dodaci i naknade zaposlenih u ukupnom iznosu od 4.021.350.000,00 dinara, na ekonomskoj klasifikaciji 412 – Socijalni doprinosi na teret poslodavca u ukupnom iznosu od 996.865.000,00, na ekonomskoj klasifikaciji 415 – Naknade troškova za zaposlene u ukupnom iznosu od 94.290.000,00 dinara, na kapitalnom projektu – Podizanje kapaciteta Sektora za vanredne situacije u cilju adekvatnog reagovanja u vanrednim situacijama (5002), na ekonomskoj klasifikaciji 512 – Mašine i oprema u ukupnom iznosu od 100.000.000,00 dinara, na kapitalnom projektu – Izgradnja i adaptacija objekata Sektora za vanredne situacije (5003), na ekonomskoj klasifikaciji 511 – Zgrade i građevinski objekti u ukupnom iznosu od 150.000.000,00 dinara i glava 15.1 – Budžetski fond za vanredne situacije, programu – Upravljanje rizicima i vanrednim situacijama (1407), funkciji 310 - Policijske usluge na kapitalnom projektu – Zaštita i spasavanje građana, dobara, imovine i životne sredine RS od posledica vanrednih situacija (5001), na ekonomskoj klasifikaciji 512 – Mašine i oprema u ukupnom iznosu od 250.000.000,00 dinara.

Potrebna finansijska sredstva u 2019. i 2020. godini biće obezbeđena u skladu sa limitima za 2019. i 2020. godinu za razdeo 15 – Ministarstvo unutrašnjih poslova.

ANALIZA EFEKATA

1. Koji problem se rešava zakonom?

Polazeći od nužnosti svakog odgovornog društva da kontinuirano radi na unapređenju stepena svoje otpornosti prema pretnjama i opasnostima od katastrofa, kao i činjenice da su pretnje ove vrste u poslednjoj deceniji sve prisutnije na globalnom nivou, te da se može očekivati njihovo povećanje u budućem periodu, neophodno je preispitati potrebe i mogućnosti za unapređenje postojećeg sistema zaštite i spasavanja u Republici Srbiji.

Postojeći sistem je uspostavljen na principima koje je definisao Zakon o vanrednim situacijama, koji je i postavio temelje za njegovu izgradnju kao jedinstvenog (integrisanog) sistema, identifikovao subjekte i snage sistema i definisao položaj i ulogu svih subjekata sistema od Vlade, preko nadležnih organa i institucija do pojedinca. Ovaj sistem je suočen sa velikim izazovima. Poplava koja se dogodila u Republici Srbiji u maju 2014. godine, u razmerama koje nisu zabeležene u poslednjih 120 godina, ugrozila je živote, zdravlje i imovinu više od 1,6 miliona ljudi (22 procenta ukupnog stanovništva) u 38 opština u centralnoj i zapadnoj Srbiji. Veliki broj ljudi, pripadnika vojske i policije, drugih stručnih organizacija, kao i veliki broj građana, ne samo onih čija je imovina ugrožena, već i drugih građana – dobrovoljaca, bio je angažovan na saniranju posledica. Vlada je, radi spašavanja života ljudi i imovine veće vrednosti, preduzimala odgovarajuće mere, odnosno mere koje je bilo neophodno preduzeti u uslovima postojanja velikih voda i sprečavanja izlivanja reka usled nailaska poplavnih talasa iz susednih zemalja, koje su takođe bile pogođene poplavama.

Prema podacima iz Nacionalnog programa upravljanja rizikom od elementarnih nepogoda, rezultati izvršene procene pokazali su da ukupna šteta od poplava u 24 opštine pogođene poplavom, koje su izabrane za procenu, iznosila je €1.525 miliona, od kojih €885 miliona (57% ukupne štete) predstavlja vrednost uništene materijalne imovine, dok se €640 (43% ukupne štete) odnosi na gubitke u proizvodnji. Kada se uzmu u obzir i preostale opštine, što znači svih 38 opština pogođenih poplavama, ukupna šteta od poplava iznosi €1,7 milijardi ili više od 4 procenta BDP. Najugroženiji sektor bio je rudarsko-energetski (32% od ukupne štete), a slede stambeni, poljoprivredni i trgovinski sektor (oko 15% po sektoru od ukupne štete). Neposredna posledica poplava, zbog prekida rada u proizvodnim aktivnostima, je privremeni gubitak posla, odnosno zaposlenja, za oko 51.800 lica, tako da su prihodi u domaćinstvima tih lica u značajnoj meri opali. Procenjuje se da je posle poplava 125.000 građana palo ispod granice siromaštva, što je rezultiralo porastom siromaštva od gotovo 7 procenata u odnosu na prošlogodišnji nivo. Ovi negativni uticaji na životni standard i zaposlenost bili su izraženiji među ugroženim grupama stanovništva, kao i među ruralnim stanovništvom (stopa siromaštva u ruralnim oblastima u Srbiji iznosi 9,4 posto, što je čini dvostruko većom od stope siromaštva u urbanim oblastima).

Iskustva stečena u prethodnom periodu, pre svega prilikom katastrofalnih poplava 2014. godine, ali i drugih nepogoda manjeg intenziteta koje su usledile u narednim godinama, ukazuju na to da trenutni normativni okvir u Republici Srbiji još uvek pokazuje određena ograničenja, da implementacija ostaje spora, te da Republika Srbija ostaje fokusirana na reagovanje u slučaju katastrofe, dok koncept spremnosti i smanjenja rizika od katastrofa treba unaprediti. Ovde je akcenat, pre svega, na nedovoljno razvijenoj svesti o značaju preventivnih aktivnosti i ne preduzimanju preventivnih aktivnosti od strane subjekata sistema. Poznavanje i razumevanje različitih rizika ključno je za identifikovanje njihovih uzroka i za procese planiranja i reagovanja u slučaju katastrofa. Procenu rizika od katastrofa i plan zaštite i spasavanja, kao osnovne dokumente za efikasno upravljanje rizicima, do danas je

izradio izuzetno mali broj jedinica lokalne samouprave i privrednih društava. Do sada Ministarstvo je donelo 19 rešenja o davanju saglasnosti na procenu ugroženosti jedinica lokalnih samouprava a postupak po zahtevu 20 jedinica lokalnih samouprava je u toku.

2. Koji ciljevi treba da se postignu donošenjem zakona?

Predložena rešenja imaju za cilj da omoguće subjektima sistema da prevaziđu prepreke u postojećim kapacitetima i da razviju mere za smanjenje rizika od katastrofa.

Pored toga, predložena rešenja će doprineti unapređenju procesa saradnje i dijaloga između različitih institucija koje su povezane sa upravljanjem rizicima od katastrofa, razmene informacija o rizicima između zainteresovanih strana i poboljšanju postojećih administrativnih i tehničkih procedura za smanjenje rizika od katastrofa u najširem smislu. Predloženi predlog zakona nema za cilj samo iznalaženje rešenja na lokalnom i nacionalnom nivou, već što je od suštinske važnosti, omogućava i jačanje regionalnih platformi saradnje u upravljanju katastrofama sa prekoograničnim efektom.

Važno je napomenuti da se predloženim rešenjima vrši nadogradnja postojećeg sistema, budući da su ona uglavnom oslonjena na postojeća rešenja, s tim što je iz njih otklonjeno ono što se u praksi pokazalo nefunkcionalnim i nedovoljno efikasnim, odnosno da su postojeća rešenja pojednostavljena i inovirana kako bi bila jasnija i primenljivija.

Donošenje Zakona o smanjenju rizika od katastrofa i upravljanju vanrednim situacijama predlaže se kako bi se poboljšao opšti okvir za uspostavljanje efikasnog, integrisanog sistema smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama u cilju smanjenja postojećih rizika, sprečavanja stvaranja rizika u budućnosti i efikasnijeg odgovora na katastrofe.

Za postizanje navedenog opšteg cilja neophodno je preduzeti širok spektar aktivnosti i mera i dostići više pojedinačnih ciljeva.

1) Izgradnja kulture bezbednosti i otpornosti pojedinaca i zajednice na katastrofe postiže se kroz unapređenje procesa saradnje i dijaloga između različitih institucija na nacionalnom nivou, uspostavljanjem Nacionalne platforme za smanjenje rizika od katastrofa kao sveobuhvatnog mehanizma za razmatranje i definisanje pitanja od najvećeg značaja za sistem smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama, koji obezbeđuje razmenu mišljenja, znanja, inovacija i iskustava iz oblasti smanjenja rizika, ali i predlaže mere i aktivnosti politike smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama, razmatra razvojne strategije, planove i programe koji su od interesa za smanjenje rizika i upravljanje vanrednim situacijama i jača mehanizme saradnje i koordinacije na nacionalnom i međunarodnom nivou. Nacionalna platforma će svojim radom obezbediti postizanje višeg nivoa bezbednosti pojedinca i zajednice.

2) Identifikacija, procena i praćenje rizika i planiranje odgovora na te rizike uključuje praćenje klimatskih promena i prilagođavanje zajednice na očekivane posledice, aktivnosti za smanjenje dejstva faktora koji uzrokuju ili uvećavaju rizike od katastrofa putem odgovornog i odgovarajućeg upravljanja životnom sredinom, zemljištem, vodama i drugim prirodnim resursima, planskog korišćenja zemljišta i preduzimanjem odgovarajućih tehničkih i drugih mera, investiranje u prevenciju i smanjenje rizika od katastrofa kroz podsticanje javnog i privatnog ulaganja i preduzimanja strukturnih i nestrukturnih mera. Predlog zakona posebnu pažnju posvećuje obavezama nadležnih organa da uspostave i vode registre i baze

podataka koji su od značaja za upravljanje rizicima, kao i obaveznoj razmeni i dostavljanju ovih podataka.

3) **Intenzivna i efikasna saradnja** nadležnih institucija na svim nivoima vlasti, partnerstvo sa privatnim i javnim preduzećima, drugim pravnim licima, organizacijama civilnog društva i svim zainteresovanim građanima koji mogu pružiti doprinos smanjenju rizika od katastrofa, kao i jačanje regionalne i međunarodne saradnje sa ciljem efikasnog pružanja i primanja međunarodne operativne i humanitarne pomoći, razrađeni su Predlogom zakona. U skladu sa iskustvom koje su nadležne institucije stekle primenjujući odredbe važećih propisa identifikovana su rešenja koja otežavaju postupanje, kao i određene pravne praznine.

Sveobuhvatno posmatrano, nizom manjih ali značajnih, intervencija u postojećem sistemu obezbeđuje se jasna uloga svih učesnika, postiže se veća pravna sigurnost i bolja efikasnost sistema. Ovom prilikom predstavice samo neka od rešenja koja će direktno doprineti postizanju ciljeva zakona. Predlog zakona ističe ulogu jedinice lokalne samouprave, njeno puno učešće u prevenciji od katastrofa, pravovremenom reagovanju u slučaju vanredne situacije, međusobnoj saradnji i udruživanju u cilju pružanja pomoći, razmene iskustava i zajedničkog planiranja i preduzimanja mera i aktivnosti iz okvira svojih nadležnosti utvrđenih ovim zakonom. Važnu novinu predstavlja i odredba da se sva prava i obaveze predviđene ovim zakonom za jedinicu lokalne samouprave odnose i na gradske opštine grada Beograda. Ovakvo rešenje je proizašlo iz dosadašnjih iskustava sa kojima se grad Beograd sureo u prethodnom periodu i potpuno u skladu sa načelima sistema smanjenja rizika od katastrofa budući da značajno smanjuje procedure prilikom donošenja odluka i postupanja, pojednostavljuje postupke prilikom planiranja i jasnije prepoznaje nadležnosti te se očekuje da će značajno doprineti povećanju bezbednosti stanovnika glavnog grada.

Sa aspekta načina funkcionisanja, nivoa organizovanja (formiranja) i odgovornosti štabova za vanredne situacije primećeno je da, u toku vanredne situacije, pojedini štabovi za vanredne situacije na nivou jedinica lokalne samouprave (gradski i opštinski) ne reaguju pravovremeno i ne vrše potrebne pripremne niti operativne mere kojima se predupređuju ili umanjuju efekti opasnosti koje mogu ugroziti ili ugrožavaju teritoriju za koju su štabovi nadležni. Zbog toga se ovim Predlogom zakona, pored jasnih i preciznih kaznenih odredbi daje mogućnost Republičkom štabu za vanredne situacije da raspusti štab jedinice lokalne samouprave i formira privremeni štab za vanredne situacije. Na ovaj način se obezbeđuje pravni mehanizam za reagovanje države u slučajevima kada je u pojedinim jedinicama lokalne samouprave ugrožen veliki broj ljudi i imovina, kao što je to bio u maju mesecu 2014. godine u Šapcu ili Obrenovcu, a odluke nadležnih štabova za vanredne situacije su donošene sa zakašnjenjem ili uopšte nisu donošene.

Povećanje nivoa operativnosti rada u slučaju vanredne situacije postiže se predviđanjem mogućnosti za obrazovanje operativnog štaba, kao pomoćnog stručnog tela štaba za vanredne situacije, što predstavlja novinu ovog Predloga zakona. Razrađene su i odredbe koje uređuju određivanje i angažovanje subjekata od posebnog značaja za zaštitu i spasavanje u smislu obaveznosti prethodnog ugovaranja međusobnih obaveza, definisanja načina i vremna angažovanja, obima raspoloživih kapaciteta koji se mogu angažovati vodeći računa da se ne ugrozi osnovna delatnost pravnog lica, sve u cilju postizanja punog efekta angažovanja ovih resursa kada do vanredne situacije dođe.

Dosadašnja praksa je pokazala da u slučaju vanredne situacije, kada je ugrožen veći broj lica ili imovine, građani reaguju inertno u smislu da je to obaveza države i lokalnih organa vlasti, odnosno da ne prepoznaju svoju ulogu u sistemu. Izostanak pravovremenog učešća građana u jednostavnim poslovima zaštite i spasavanja (punjenje vreća sa peskom, pravljenjem nasipa na rekama koje prete, razvlačenje vatrogasnih creva, dotur vode, korišćenje metlarica ili naprtnjača u šumskim požarima itd) znatno usporava proces spasavanja ljudi i imovine i može imati teške posledice. Zbog toga Predlog zakona jasno propisuje obavezu učešća građana u zaštiti i spasavanju, po pozivu nadležnog štaba ali, na bazi iskustva prilikom spašavanja građana u poplavama, predviđena je obaveza postupanja građana po naredbi za evakuaciju ljudi, stoke i materijalnih dobara.

U delu planiranja, Predlogom zakona jača se otpornost zajednice u smislu međusobnog usklađivanja planskih dokumenata kroz saglasnosti Ministarstva unutrašnjih poslova na procene rizika, planove smanjenja rizika od katastrofa i druga planska dokumenata. Takođe predviđa se izrada Registra rizika kao jedinstvene interaktivne, elektronske, geografsko-informacione baze podataka za teritoriju Republike Srbije koju vodi nadležna služba, a koja sadrži podatke od značaja za upravljanje rizikom od katastrofa.

3. Da li su razmatrane mogućnosti za rešavanje problema bez donošenja akta?

Razmatrane su alternativne mogućnosti rešavanja problema kroz izmene i dopune Zakona o vanrednim situacijama koje su usvojene 2011. godine i 2012. godine, pošto su još tada uočeni određeni nedostaci u sistemu. Izmenom Zakona o vanrednim situacijama rešen je problem koji je uočen u njegovoj dotadašnjoj primeni, naročito kod izmena kaznenih odredbi. Međutim, nakon suočavanja sa neposrednim opasnostima, kod aktera sistema zaštite i spasavanja podignut je nivo svesti o njihovoj ulozi u sistemu zaštite i spasavanja, o potrebi za aktivnim učestvovanjem u sprovođenju mera zaštite i spasavanja i jasnoj odgovornosti za nepostupanje u skladu sa zakonom.

U periodu od 2015. godine do danas, u stalnom dijalogu predstavnika nadležnih organa, jedinica lokalne samouprave, različitih udruženja i stručne javnosti, razmatrane su različite mogućnosti za unapređenje postojećeg sistema smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama. Tokom tog perioda pripremljeni su i razmatrani nacrti različitih dokumenata, izmene i dopune Zakona o vanrednim situacijama a nakon toga i Predlog zakona koji bi predstavljao jedinstveni pravni okvir kako za reagovanje u vanrednim situacijama tako i za obnovu nakon vanredne situacije. Održane su dve javne rasprave (u 2015. i 2017. godini), i niz sastanaka sa relevantnim organizacijama iz Republike Srbije i međunarodne zajednice, nakon čega se došlo do zaključka da bi se sistemskom nadogradnjom i poboljšanjem postojećeg pravnog okvira na najbolji način rešili postojeći problemi.

4. Zašto je donošenje zakona najbolje rešenje datog problema?

Sistem smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama nužno podrazumeva angažovanje velikog broja subjekata i prevazilazi svaki od utvrđenih resora pojedinačnih institucija. Postavljeni principi rada državnih organa, autonomnih pokrajina i jedinica lokalne samouprave zasnovani su na međusobnoj saradnji i razmeni informacija uključujući partnerski odnos i komunikaciju sa privrednim subjektima i građanima. Ako se ima u vidu navedeno, jasno je da se jedino jednim krovnim, sistemskim zakonom mogu uspostaviti obavezna osnovna načela na kojima se čitav sistem zasniva i definisati zakonska rešenja utemeljena na savremenim metodama i najboljim praksama koje se primenjuju sa istim ciljem i sa

kojima se pojedinačna rešenja iz različitih oblasti dalje usklađuju. Planiranje i realizacija aktivnosti i investicija na svim nivoima, koje su zasnovane na poznavanju rizika i kojima se obezbeđuje što je moguće veći stepen zaštite ljudi i imovine od eventualnog nastupanja novih katastrofa, predstavlja sistemski odgovor društva na ovu vrstu opasnosti i omogućava smanjivanje rizika od nastupanja štetnih posledica većeg obima.

5. Na koga će i kako uticati rešenja predložena u zakonu?

Rešenja predviđena u Predlogu zakona će uticati na:

Jedinice lokalne samouprave – Ako se ima u vidu da elementarna nepogoda prvo nastupa na teritoriji jedinice lokalne samouprave te da se pravovremenim reagovanjem mogu sprečiti ili ublažiti posledice iste, nije neočbino to što se nacrtom zakona, kao i do sada jedinica lokalne samouprave stavlja u prvi plan i definišu njena prava i obaveze. Novina ovog Predloga je odredba po kojoj se sva prava i obaveze predviđene ovim zakonom za jedinice lokalne samouprave odnose se i na gradske opštine grada Beograda iz razloga što je postojala pravna praznina u određivanju njihovog status sa aspekta ove oblasti. Obaveza izrade planskih dokumenata, koja je i do sada postojala, bliže je razrađena sa ciljem obezbeđivanja boljeg kvaliteta ovih dokumenata, uspostavljanjem jasne uloge stručnih službi nadležnog ministarstva u nadzoru nad sadržinom samog dokumenta sa stanovišta struke i uskalđenosti sa hijerarhijski višim planskim dokumentima u ovoj oblasti.

Jedinice lokalne samouprave dobile su veće obaveze, a gradske opštine nove obaveze iz oblasti zaštite od vanrednih situacija. S druge strane, uspešna primena ovog zakona smanjiće štete koje te iste jedinice lokalne samouprave trpe od vanrednih situacija. Pokazatelji koje postavljaju organizacije UN koje se bave smanjenjem rizika od katastrofa (UN DRR i UNISDR) ukazuju da svaki dinar koji se uloži u preventivu vraća se u odnosu 1:8.

Privredni subjekti – nadzor koji će stručne službe Ministarstva vršiti u pogledu planiranja mera zaštite i spasavanja imaće uticaja i na privredne subjekte. Pored toga što se sada jasnije definišu privredni subjekti i pravna lica koja imaju obavezu donošenja procene rizika, preciznije je uređeno i davanje ovlašćenja Ministarstva privrednim subjektima koji se bave izradom procene rizika, plana zaštite i spasavanje i plana zaštite od udesa i obukom za polaganje posebnog stručnog ispita za izradu procene rizika i plana zaštite i spasavanja.

Građani - Izostavljanjem pravovremenog učešća građana u jednostavnim poslovima zaštite i spasavanja (punjenje vreća sa peskom, pravljenjem nasipa na rekama koje prete, razvlačenje vatrogasnih creva, dotur vode, korišćenje metlarica ili naprtnjača u šumskim požarima itd) znatno se usporava proces spasavanja ljudi i imovine što može imati teške posledice. Takođe, značajan problem prilikom akcija spasavanja predstavlja reakcija pojedinih građana suočenih sa katastrofalnim opasnostima (najčešće poplavama), koji odbijaju da budu evakuisani. Zbog toga je nacrtom zakona predviđena jasna i nedvosmislena obaveza postupanja građana po naredbi nadležnog štaba za evakuaciju ljudi, stoke i materijalnih dobara.

Pozitivni efekti Predloga zakona prožimaju se kroz sve sfere društva. Kada se desi katastrofa, na primer poplava većeg intenziteta ona ugrožava čitavu zajednicu, onemogućava rad privrednih subjekata, energetskog sistema, škola i drugih obrazovnih ustanova, zdravstvenih ustanova, ustanova socijalne zaštite i drugih subjekata na poplavljenim područjima. Štetne posledice poplava 2014. godine su naročito bile vidljive u oblasti poljoprivredne proizvodnje (ratarstvo, stočarstvo),

tako da su zasađeni poljoprivredni proizvodi u većem obimu uništeni, a stočni fond je u velikoj meri bio ugrožen, a u određenom obimu i uništen. Postizanjem ciljeva ovog Nacrta zakona, otpornost društva biće unapređena, a viši nivo spremnosti zajednice da se suoči i odgovori na ove rizike višestruko će ublažiti moguće katastrofalne posledice.

6. Koje su obaveze čija će primena izazvati troškove građanima i privredi, posebno malim i srednjim preduzećima?

Kako je ranije navedeno, cilj Predloga zakona je da se smanji rizik od katastrofa i obezbedi pravovremeno reagovanje subjekata sistema u vanrednoj situaciji. Odredbe Predloga zakona ne predviđaju dodatne troškove po građane Republike Srbije koji učestvuju kako u sprovođenju preventivnih mera tako i po potrebi u reagovanju u slučaju vanredne situacije.

U pogledu odredaba kojima se definišu prava i obaveze subjekata sistema smanjenja rizika, napominjemo, da su one uglavnom postojeće, odnosno definisane važećim Zakonom o vanrednim situacijama („Službeni glasnik RS”, br. 111/09, 92/11 i 93/12) tako da se nove obaveze predviđene Predlogom zakona svode na obavezu jedinica lokalne samouprave u pogledu izrade Eksternog plana zaštite od velikog udesa, Plana smanjenja rizika od katastrofa i obavezu Ministarstva za uspostavljanje i vođenje Registra rizika.

Nesporno je da će primena odredaba ovog zakona iziskivati određene toškove organa državne uprave, jedinica lokalne samouprave, privrednih društava i drugih pravnih lica koji nastaju prilikom izrade procene rizika i plana planskih dokumenata. Naime, navedena planska dokumenta izrađuju pravna lica koja su osposobljena i ovlašćena od strane Ministarstva za njihovu izradu, a angažovanje ovih pravnih lica podrazumeva troškove koji se kreću od 400 hiljada pa do milion dinara za sva planska dokumenta.

Mala preduzeća nemaju dodatne troškove prema odredbama Predloga zakona iz razloga jer su izuzeti iz obaveze izrade ovih planskih dokumenata.

Navedeni troškovi nisu novina ovog Predloga zakona već su to troškovi koji postoje i u primeni postojećih odredaba Zakona o vanrednim situacijama. Međutim, u dosadašnjoj praksi obavezu izrade ovih dokumenata je uradio veoma mali broj jedinica lokalne samouprave a o privrednim društvima i drugim pravnim licima da i ne govorimo.

Finansijski efekti se odražavaju i u delu koji definiše oblast jedinica civilne zaštite. Naime, jedinice lokalne samouprave, kao i do sada, imaju obavezu formiranja jedinica civilne zaštite opšte namene. Zakon ne precizira broj jedinica i pripadnika tih jedinica već obim definiše procena ugroženosti i veličina opštine ili grada. Imajući u vidu da će se formirati jedna do dve jedinice civilne zaštite opšte namene po jedinici lokalne samouprave i da će se popuniti u proseku sa 30 pripadnika, dolazimo do sledećih troškova:

1. Za kupovinu uniforme i obuće = 40. 000 dinara po jednom pripadniku;
2. Za kupovinu opreme za rad = 40.000 dinara po jednom pripadniku;
3. Za obezbeđenje najmanje 5 radnih dana obuke = 20.000 po jednom pripadniku;

Ukupno po jednom pripadniku = 100.000 dinara

Ukupno za 30 pripadnika = 3.000.000 dinara po jednoj opštini/gradu;

Napominjemo da će opštine sa veoma malim brojem stanovnika (a ima ih oko 50) formirati manje jedinice sa 15-20 pripadnika.

Formiranje jedinica civilne zaštite nemaju samo jedinice lokalne samouprave već i država i to specijalizovane jedinice civilne zaštite. U dosadašnjem periodu Sektor za vanredne situacije je formirao, u svim sedištim upravnih okruga, jedinice civilne zaštite različitih specijalnosti za različite vrste opasnosti sa ukupno 4.600 pripadnika. Uniforma i oprema je kupljena za 2.000 pripadnika a ostaje da se

narednih pet godina nabavi uniforma za još 3.000 pripadnika za šta će biti potrebno 120.000.000 (miliona) dinara. Ove jedinice su namenjene za najsloženije zadatke zaštite i spasavanja u vanrednim situacijama u situacijama kada snage i sredstva jedinica lokalne samouprave nisu dovoljne a za čije opremanje i obučavanje je potrebna posebna pažnja države.

Ističemo posebno pojam aktivne rezerve za pripadnike specijalizovanih jedinica civilne zaštite. Naime radi se o mehanizmu da se za neke posebne dužnosti i specijalnosti sa pripadnicima ovih jedinica koji imaju posebne sposobnosti (ronioci, alpinisti, speleolozi i dr) potpisuje ugovor o aktivnoj rezervi. To podrazumeva da se pripadnici koji potpišu ovaj ugovor obavezuju na „vernost“ u odzivu na obuku i u slučaju potrebe za korišćenjem njihovih usluga u jedinicama civilne zaštite koje deluju na teritoriji gde je vanredna situacija. Planirano je fazno uvođenje aktivne rezerve u specijalizovanim jedinicama civilne zaštite, počev od 2020. godine jer je pretpostavka da će do tada biti obezbeđeni svi preduslovi (donošenje podzakonskih propisa, planiranje budžetskih sredstava).

Ukupan bruto iznos za 100 pripadnika, koji bi potpisali ugovor o aktivnoj rezervi za 2020.godinu, bi iznosio 24.300.000 dinara. Navedeni iznos podrazumeva mesečne nadoknade za službu u aktivnoj rezervi (10% od prosečnog ličnog dohotka u R.Srbiji) i naknade za angažovanje radi obuke i u akcijama zaštite i spasavanja (maksimalno 30 dana godišnje). Od 2021. do 2024.godine, broj pripadnika aktivne rezerve bi se sukcesivno povećavao za po 50 pripadnika godišnje, da bi 2024.godine u aktivnoj rezervi bilo ukupno 300 pripadnika.

7. Da li pozitivni efekti opravdavaju troškove?

Pozitivni efekti zakona svakako opravdavaju predviđene troškove.

Najbolji primer za navedeno su poplave 2014. godine kada je pogođeno više desetina opština i gradova i šteta je bila 1,7 milijardi evra a stradalo je oko 30 ljudi. Posledice su bile katastrofalne. Procenu ugroženosti (rizika) i Plan zaštite i spasavanja, sa dobijenom saglasnošću od strane MUP-a, u tom trenutku, nije imala ni jedna jedinica lokalne samouprave niti bilo koje privredno društvo iako je to bila zakonska obaveza. Da su postojala ova dokumenta posledice bi bile znatno manje posebno u delu koji se odnosi na dve štice vrednosti kao što su život i zdravlje ljudi i posledice po kritičnu infrastrukturu (gde su i nastupile najteže posledice). U martu 2017. godine ministar unutrašnjih poslova je doneo novu Metodologiju za izradu procene ugroženosti i plana zaštite i spasavanja koja je imala za cilj da na jedinstven način uredi sadržaj i način izrade ovih dokumenata na svim nivoima. Obaveza svih subjekata koji po Zakonu o vanrednim situacijama moraju izrađivati Procenu ugroženosti i Plan zaštite i spasavanja bila je da u roku od šest meseci od dana donošenja Metodologije izrade i procenu i plan. Na osnovu podataka sa kojima raspolažemo do sada je ovu obavezu izvršio veoma mali broj subjekata a u prilogu dajemo tabelu sa podacima koji o tome najbolje govore. Napominjemo da su sve jedinice lokalne samouprave predvidele sredstva u svojim budžetima za ovu namenu.

2017

УПРАВЕ/ОДЕЉЕЊА ЗА ВАНРЕДНЕ СИТУАЦИЈЕ	ПРОЦЕНА УГРОЖЕНОСТИ			ПЛАН ЗАШТИТЕ И СПАСАВАЊА		
	БРОЈ ПОДНЕТИХ ЗАХТЕВА ЗА ДОБИЈАЊЕ САГЛАСНОСТИ	РЕШЕНО		ПОДНЕТО ЗАХТЕВА ЗА ДАВАЊЕ САГЛАСНОСТИ	РЕШЕНО	
		ПОЗИТИВНО	НЕГАТИВНО		ПОЗИТИВНО	НЕГАТИВНО
УВС У БЕОГРАДУ	24	14	10	9	6	0
УВС У КРАГУЈЕВЦУ	0	0	0	0	0	0
УВС У НИШУ	5	2	1	0	0	0
УВС У НОВОМ САДУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У БОРУ	1	0	1	1	0	1
ОВС У ЈАГОДИНИ	1	1	0	0	0	0
ОВС У КИКИНДИ	0	0	0	1	0	1
ОВС У КРАЉЕВУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У КРУШЕВЦУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У ЛЕСКОВЦУ	1	1	0	0	0	0
ОВС У НОВОМ ПАЗАРУ	1	0	1	0	0	0
ОВС У ПАНЧЕВУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У ПИРОТУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У ПОЖАРЕВЦУ	2	1	1	0	0	0
ОВС У ПРИЈЕПОЉУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У ПРОКУПЉУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У СМЕДЕРЕВУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У СОМБОРУ	1	1	0	0	0	0
ОВС У СРЕМСКОЈ МИТРОВИЦИ	7	2	2	0	0	0
ОВС У СУБОТИЦИ	0	0	0	0	0	0
ОВС У УЖИЦУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У ВАЉЕВУ	8	2	3	1	1	0
ОВС У ВРАЊУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У ЗАЈЕЧАРУ	2	2	0	0	0	0
ОВС У ЗРЕЊАНИНУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У ЧАЧКУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У ШАПЦУ	4	0	1	0	0	0
СВС У СЕДИШТУ	0	0	0	0	0	0
УКУПНО	57	26	20	12	7	2

2018

УПРАВЕ/ОДЕЉЕЊА ЗА ВАНРЕДНЕ СИТУАЦИЈЕ	ПРОЦЕНА УГРОЖЕНОСТИ					
	БРОЈ ПОДНЕТИХ ЗАХТЕВА ЗА ДОБИЈАЊЕ САГЛАСНОСТИ	УКУПНО РЕШЕНИХ	РЕШЕНО			
			ПОЗИТИВНО		НЕГАТИВНО	
			ПРАВНА ЛИЦА	ЈЕДИНИЦЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ	ПРАВНА ЛИЦА	ЈЕДИНИЦЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ
УВС У БЕОГРАДУ	24	20	10	3	3	4
УВС У КРАГУЈЕВЦУ	2	1	0	1	0	0
УВС У НИШУ	2	2	0	2	0	0
УВС У НОВОМ САДУ	5	0	0	0	0	0
ОВС У БОРУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У ЈАГОДИНИ	1	1	1	0	0	0
ОВС У КИКИНДИ	1	1	1	0	0	0
ОВС У КРАЉЕВУ	1	0	0	0	0	0
ОВС У КРУШЕВЦУ	3	1	0	0	0	1
ОВС У ЛЕСКОВЦУ	1	1	0	0	0	1
ОВС У НОВОМ ПАЗАРУ	1	1	0	1	0	0
ОВС У ПАНЧЕВУ	4	2	2	0	0	0
ОВС У ПИРОТУ	1	0	0	0	0	0
ОВС У ПОЖАРЕВЦУ	1	1	0	1	0	0
ОВС У ПРИЈЕПОЉУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У ПРОКУПЉУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У СМЕДЕРЕВУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У СОМБОРУ	6	5	4	0	0	1
ОВС У СРЕМСКОЈ МИТРОВИЦИ	5	5	2	1	2	0
ОВС У СУБОТИЦИ	1	1	1	0	0	0
ОВС У УЖИЦУ	3	2	1	1	0	0
ОВС У ВАЉЕВУ	11	9	2	1	5	1
ОВС У ВРАЉУ	1	1	1	0	0	0
ОВС У ЗАЈЕЧАРУ	3	2	0	1	0	1
ОВС У ЗРЕЊАНИНУ	4	3	1	0	0	2
ОВС У ЧАЧКУ	4	2	0	0	0	2
ОВС У ШАПЦУ	2	3	0	0	0	3
СВС У СЕДИШТУ	0	0	0	0	0	0
УКУПНО	87	64	26	12	10	16

2018

УПРАВЕ/ОДЕЉЕЊА ЗА ВАНРЕДНЕ СИТУАЦИЈЕ	ПЛАН ЗАШТИТЕ И СПАСАВАЊА					
	ПОДНЕТО ЗАХТЕВА ЗА ДАВАЊЕ САГЛАСНОСТИ	УКУПНО РЕШЕНИХ	РЕШЕНО			
			ПОЗИТИВНО		НЕГАТИВНО	
			ПРАВНА ЛИЦА	ЈЕДИНИЦЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ	ПРАВНА ЛИЦА	ЈЕДИНИЦЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ
УВС У БЕОГРАДУ	14	13	12	0	0	1
УВС У КРАГУЈЕВЦУ	0	0	0	0	0	0
УВС У НИШУ	0	1	0	1	0	0
УВС У НОВОМ САДУ	1	0	0	0	0	0
ОВС У БОРУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У ЈАГОДИНИ	1	0	0	0	0	0
ОВС У КИКИНДИ	0	0	0	0	0	0
ОВС У КРАЉЕВУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У КРУШЕВЦУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У ЛЕСКОВЦУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У НОВОМ ПАЗАРУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У ПАНЧЕВУ	4	4	4	0	0	0
ОВС У ПИРОТУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У ПОЖАРЕВЦУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У ПРИЈЕПОЉУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У ПРОКУПЉУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У СМЕДЕРЕВУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У СОМБОРУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У СРЕМСКОЈ МИТРОВИЦИ	2	2	2	0	0	0
ОВС У СУБОТИЦИ	0	0	0	0	0	0
ОВС У УЖИЦУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У ВАЉЕВУ	6	4	3	0	0	1
ОВС У ВРАЉУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У ЗАЈЕЧАРУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У ЗРЕЊАНИНУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У ЧАЧКУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У ШАПЦУ	0	0	0	0	0	0
СВС У СЕДИШТУ	0	0	0	0	0	0
УКУПНО	28	24	21	1	0	2

Takođe, troškovi se pojavljuju prilikom izrade plana smanjenja rizika od katastrofa koji se izrađuje na lokalnom, pokrajinskom i nacionalnom nivou. Naime, odredbe ovog Predloga zakona predviđaju periodični izradu ovog plana (svake tri godine), a sam plan podrazumeva plansko definisanje projekata i infrastrukturnih radova koje treba izvesti u cilju smanjenja nekog od identifikovanih rizika. Koliki su pojedinačni troškovi koji nastaju realizacijom ovih planova zavisi od vrste i broja rizika koji su obuhvaćeni planom smanjenja rizika od katastrofa. Pojedine opštine koje su u prethodnom periodu izdvajale sredstva za preventivu imaće znatno manje troškove nastale Planom smanjenja rizika od katastrofa. Pokrajinski i Nacionalni plan smanjenja rizika obuhvata krupne infrastrukturne projekte i radove koji će se preduzimati tamo gde postoje veći rizici (napr. od poplava) koji mogu ugroziti više opština i gradova a za čiju realizaciju su potrebna znatna sredstva koja jedinice lokalne samouprave ne mogu obezbediti. Napominjemo da ne možemo dati precizne podatke o finansijskim sredstvima potrebnim za realizaciju ovih planova ali ukazujemo da je od velike važnosti preduzimanje potrebnih preventivnih mera i postupaka kojima se smanjuju rizici na određenom prostoru ili teritoriji. Takođe ukazujemo, da svaki dinar koji se uloži u preventivu vraća se u odnosu 1:8 što su pokazatelji koje postavljaju organizacije UN koje se bave smanjenjem rizika od katastrofa (UN DRR i UNISDR). Od katastrofalnih poplava 2014. godine Republika Srbija je uložila velika finansijska sredstva kroz obnovu pogođenih opština i gradova ulažući znatna sredstva i u preventivu. Ovim planovima aktivnost ulaganja u preventivu će se nastaviti s tim što će se zakonom obavezati opštine, gradovi, pokrajina i Republika Srbija da izrađuju sopstvene planove smanjenja rizika od katastrofa.

U Sektoru za vanredne situacije se vodi **„Baza podataka o gubicima prouzrokovanim katastrofama u Republici Srbiji – DESINVENTAR“** koja je realizovana 2013. godine, u saradnji sa Međunarodnom strategijom Ujedinjenih nacija za smanjenje rizika od katastrofa (UNISDR), a aktivnosti je koordinirala Kancelarija Programa za razvoj Ujedinjenih nacija (UNDP I SEESAC) u Beogradu, kroz saradnju Republičkog zavoda za statistiku, koji je podatke o događajima unosi do 2013. godine a nakon toga sa Sektorom za vanredne situacije koji je preuzeo aktivnosti na unošenju podataka. Glavni cilj ovog projekta je uspostavljanje baze podataka o gubicima izazvanim katastrofama koristeći metodologiju koju je razvio UNISDR – DESINVENTAR. Srbija je jedna od pet zemalja u Evropi koje su među prvima sprovele ovaj projekat, finansiran od strane UNISDR-a.

Svi podaci o štetama su uneti u bazu podataka „DESINVENTAR“, na osnovu zvaničnih izveštaja jedinica lokalne samouprave (popunjeni u skladu sa Uredbom o načinu verifikacije šteta sadržanih u izveštajima („Službeni glasnik RS”, br. 55/05, 71/05 – ispravka, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12 – US, 72/12, 7/14 – US i 44/14)) i izveštaja dostavljenih Komisiji za utvrđivanje štete od elementarnih nepogoda Vlade Republike Srbije, koje je Sektor za vanredne situacije dobio. Prema ovoj bazi podataka o nastalim štetama od prirodnih i drugih katastrofa dajemo tabelu sa prikazanim događajima koji su izazivali vanredne situacije a koje su pravile štete na objektima, infrastrukturi i poljoprivrednim površinama.

Zbirno uneto događaja DESINVENTAR

	2014	2015	2016	2017
Vanredne situacije	65	48	37	45
Klizišta	110	164	60	16
Zemljotres	23	50	19	10
Tehničke nesreće	44	27	18	21
Epidemije	14	12	40	21
Poplave	124	92	94	9
Šumski požari	67			31
Grad	11	13	9	8
Snežne mećave	34	13	9	47
Olujni vetrovi	48	94	134	86
Ukupno	540	500	411	286

Na osnovu podataka unetih događaja u UNISDR Bazu podataka DESINVENTAR ukupna procenjena šteta od elementarnih nepogoda u periodu od 2014. do kraja 2017. godine je 2.155.220.977 dolara bez uračunate štete od poplava 2014 godine koja je po proceni Kancelarije vlade Srbije 1.7 milijarde evra.

Naglašavamo da je šteta nastala od posledica suše, samo u 2012. godini bila katastrofalna i da je okvirno iznosila preko dve milijarde dolara, a da je šteta nastala od šumskih požara te iste godine bila preko 50 milona evra.

Napominjemo da za 2018. godinu nemamo sumarne podatke ali za prvu polovinu godine možemo reći da obiluje velikom količinom padavina koje izazivaju velike bujice u urbanim i poljoprivrednim sredinama pri tom praveći velike materijalne štete na objektima svih vrsta i namena kao i na saobraćajnoj infrastrukturi (putevi i mostovi). Takođe je prisutna pojava većeg broja klizišta u zapadnoj, istočnoj, jugozapadnoj i jugoistočnoj Srbiji koja takođe prave velike materijalne štete. O štetama u oblasti poljoprivrede da i ne govorimo jer su štete u pojedinim delovima jugozapadne i zapadne Srbije katastrofalne.

Po prvi put u Republici Srbiji ovaj Predlog zakona uvodi **Registar rizika** kao interaktivnu elektronsku geografsko-informacionu bazu podataka o svim rizicima (opasnostima) od elementarnih i drugih opasnosti na prostoru Republike Srbije. Radiće se na centralnom nivou u okviru Ministarstva unutrašnjih poslova u saradnji sa drugim organima državne uprave a pohranjivaće ga podacima resorna ministarstva, posebne organizacije, agencije i jedinice lokalne samouprave. Troškovi koji nastanu će se odnositi samo na obezbeđenje jednog softvera (postoje već obezbeđena sredstva iz donacije u Kancelariji za upravljanje javnim ulaganjima) a koji će omogućiti da svi podaci o rizicima budu na jednom mestu i na jedinstven način obrađeni. Biće omogućen pristup bazi podataka svim subjektima koji izrađuju sopstvene procene rizika ili vrše neke građevinske i druge investicione radove.

Baza će imati nivo pristupnosti jer će se određeni specifični rizici štiti i biti dostupni samo nadležnim organima državne uprave.

Takođe, ovaj predlog zakona predviđa određivanja zona neposrednog rizika a što će sprečiti gradnju u tim zonama. Ovo ima poseban značaj imajući u vidu da je divlja gradnja kao i gradnja u zonama gde pouzdano se zna da postoji opasnost od poplava, zemljotresa, klizišta i tehničko tehnoloških opasnosti, prisutna na teritoriji Republike Srbije pa će primena ovih odredbi bitno uticati na smanjenje ove pojave.

Vrednost koju za jedinicu lokalne samouprave predstavlja postojanje obučanih, osposobljenih i opremljenih jedinica civilne zaštite i njihova spremnost za hitno reagovanje u situaciji kada nastupi vanredna situacija, se ne može se uporediti sa troškom koji iziskuje kupovina uniforme i opreme za pripadnike ovih jedinica.

Na kraju potrebno je još jednom naglasiti nemerljivost pozitivnih efekata koji se očekuju u vezi sa povećanjem nivoa zaštite ljudskih života od katastrofa kao dela sistema nacionalne bezbednosti.

8. Da li zakon stimuliše pojavu novih privrednih subjekata na tržištu i tržišnu konkurenciju?

Imajući u vidu predmet Predloga zakona, jasno je da on nema direktnog uticaja na pojavu novih privrednih subjekata na tržištu niti na tržišnu konkurenciju, međutim podizanje stepena bezbednosti i stvaranje uslova za bezbedno društvo, sa visokim stepenom otpornosti prema rizicima koji mu prete, svakako doprinosi konkurentnosti Republike Srbije na regionalnom i globalnom nivou u kontekstu privlačenja stranih investicija. Privredni subjekti koji se bave izradom Procene ugroženosti i Plana zaštite i spasavanja imaće značajno povećanje obima posla, budući da je primena zakona u ovom delu ključna za uspostavljanje efikasnog sistema.

9. Da li su zainteresovane strane imale priliku da iznesu svoje stavove o zakonu?

Nacrt Zakona je predstavljen na javnim raspravama koje su održane u novembru 2017. godine u Beogradu, Kragujevcu, Nišu i Novom Sadu te su sve zainteresovane strane iznele svoje sugestije i predloge na unapređenju teksta ovog Nacrta zakona. Sve ideje i predlozi izneti u okviru javne rasprave su razmotreni sa dužnom pažnjom, a one za koje je ocenjeno da su u duhu zakona i da mogu da doprinesu boljem uređenju predmeta zakona, su prihvaćene i ugrađene u tekst zakona. Tako je predlog da se u rad Nacionalne platforme uključe i predstavnici jedinica lokalne samouprave i organizacija civilnog društva prihvaćen, jer doprinosi ostvarivanju svrhe Nacionalne platforme u stvaranju partnerskog odnosa svih zainteresovanih subjekata uključenih u upravljanje rizikom od katastrofa. Prihvaćen je i predlog da se Strategija u ovoj oblasti donosi samo na nacionalnom nivou, a ne i na nivou autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave, kako je prvobitno bilo predviđeno. U okviru javne rasprave izneti su i predlozi koji nisu mogli biti prihvaćeni. Nije prihvaćen predlog da se predvidi da Eksterni plan zaštite od velikog udesa, umesto jedinice lokalne samouprave, izrađuje nadležna organizaciona jedinica Ministarstva unutrašnjih poslova ili sam privredni subjekt koji poseduje SEVESO kompleks. Ako se ima u vidu da se Eksternim planom propisuju mere koje treba preduzeti izvan kompleksa, kako bi se u slučaju havarija planski izvršila zaštita ljudi i materijalnih dobara, jasno je da ove mere može da planira i sprovodi jedino lokalna samoprava na čijoj se teritoriji kompleks nalazi. Pored opsežne javne rasprave izvršene su i dodatne konsultacije sa zainteresovanim subjektima sistema smanjenja rizika od katastrofa. Takođe, Nacrt zakona je na bilateralnim sastancima predstavljen Stalnoj konferenciji gradova i opština i međunarodnim organizacijama i Programu Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP). Na ovaj način, istaknut je značaj pojedinih subjekata koji su od najveće važnosti za efikasno funkcionisanje sistema u oblasti lokalne samouprave, privrede i učešća Srbije u sistemu bezbednosti na međunarodnom nivou.

10. Koje će mere tokom primene zakona biti preduzete da bi se ostvarili ciljevi donošenja zakona?

Nadležni organi će preduzeti sve predviđene mere za primenu odredaba ovog predloga zakona. Pre svega, Vlada će doneti Strategiju smanjenja rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama i akcioni plan za njeno sprovođenje, kao osnovnog strateškog dokumenta kojim se utvrđuje politika i usmeravaju

aktivnosti državnih organa i drugih subjekata u upravljanju rizikom od katastrofa, određuju smernice za angažovanje ljudskih i materijalnih resursa, dalji razvoj normativnog i institucionalnog okvira u cilju smanjenja rizika i efikasnog odgovora na izazove katastrofa. Vlada će doneti propise o jedinicama civilne zaštite, nameni, zadacima, mobilizaciji i načinu njihove upotrebe; propise o aktivnoj rezervi; visini i načinu ostvarivanja prava na jednokratnu pomoć članovima porodice nastradalog pripadnika civilne zaštite. Pored toga, Vlada će urediti organizaciju i funkcionisanje ranog upozoravanja, obaveštavanja i uzbunjivanja, način postupanja subjekata i procedure za rano upozoravanje, obaveštavanje i uzbunjivanje. Takođe, propisaće postupak i uslove pod kojima se prima ili upućuje međunarodna pomoć.

Sa druge strane i ministar unutrašnjih poslova doneće propise neophodne za punu primenu Zakona od kojih je svakako najznačajniji Pravilnik o metodologiji, načinu izrade i sadržaju procene rizika od katastrofa i plana zaštite i spasavanja koji će prilikom izrade predmetnih dokumenata primenjivati svi subjekti na teritoriji Republike Srbije te će ona biti kompatibilna u primeni. Ministar će, takođe, propisati organizaciono tehničke uslove koje moraju ispunjavati pravna lica za izdavanje ovlašćenja za izradu procene rizika od katastrofa, plana zaštite i spasavanja, plana zaštite od udesa i organizovanje i sprovođenje obuke za polaganje posebnog stručnog ispita za izradu procene rizika od katastrofa i plana zaštite i spasavanja kao i program ove obuke.

U cilju uspostavljanja Registra rizika ministar unutrašnjih poslova će propisati sadržinu, način uspostavljanja i održavanja Registra rizika, dok će obaveze subjekata sistema u postupku izrade Registra rizika, način izrade Registra rizika i unos podataka bliže urediti Vlada.

Ministar će, takođe, urediti organizaciju vatrogasno-spasilačkih jedinica, način rada, postupanje prilikom izvršavanja zadataka zaštite i spasavanja, način vršenja službe i unutrašnji red u jedinici i propisaće kriterijume za izbor kandidata za polaznike kursa za Osnovnu obuku pripadnika vatrogasno-spasilačkih jedinica Ministarstva, prava obaveze i odgovornosti polaznika Osnovne obuke, kao i stručno osposobljavanje, usavršavanje i napredovanje pripadnika vatrogasno-spasilačkih jedinica.

Pored toga podzakonskim aktom ministra bliže će se urediti način održavanja skloništa i prilagođavanje komunalnih, saobraćajnih i drugih podzemnih objekata za sklanjanje stanovništva, ali i rad poverenika civilne zaštite i kriterijumi za njihovo imenovanje, propisi o ličnoj i materijalnoj formaciji jedinica civilne zaštite, obuci i nastavnim planovima i programima za obuku jedinica civilne zaštite kao i o unifikaciji oznakama civilne zaštite.

U saradnji sa nadležnim institucijama biće pripremljena Procena rizika od katastrofa Republike Srbije, Nacionalni plan smanjenja rizika od katastrofa i Plan zaštite i spasavanja Republike Srbije, koje usvaja Vlada. Na osnovu usvojene Procene rizika od katastrofa Republike Srbije, Vlada će Odlukom utvrditi područja koja predstavljaju zone neposrednog rizika i utvrditi koja pravna lica predstavljaju subjekte od posebnog značaja za zaštitu i spasavanje Republike Srbije.

Ministarstvo će u skladu sa utvrđenim nadležnostima u ovom predlogu zakona privrednim društvima izdati ovlašćenja za izradu procene rizika i plana zaštite i spasavanja, kao i ovlašćenja za organizovanje i sprovođenje obuke za izradu procene rizika i plana zaštite i spasavanja. Ministarstvo će, takođe organizovati posebne stručne ispite i licima koja ispunjavaju uslove, izdati licencu za izradu procene rizika od katastrofa i plana zaštite i spasavanja, kao i preduzeti sve druge aktivnosti za koje je Predlogom zakona ovlašćeno.

Akcent ovog Predloga zakona je na procesima i metodama nacionalnog delovanja u smanjenju svih rizika od katastrofa kroz izradu procena rizika i mapiranja rizika u fazama prevencije, pripremljenosti i planiranja, koje se sprovode u širem kontekstu upravljanja rizicima od katastrofa. Novi zakon se zasniva na pristupu koji podrazumeva identifikaciju, analizu, procenu i tretman rizika koji mogu nastati usled

prirodnih ili tehničko tehnoloških nesreća. Posebno mesto u novom zakonu ima polje preventivnog delovanja kroz izradu plana smanjenja rizika od katastrofa zatim formiranja jedinstvenog Registra rizika i određivanja zona neposrednog rizika od katastrofa.

Plan smanjenja rizika će umnogome omogućiti da se na bazi tretmana neprihvatljivog rizika koji će se definisati procenom rizika planiraju infrastrukturni investicioni radovi na poboljšanju zaštitne infrastrukture i druge mere kojima će se smanjiti ili ukloniti određeni rizik. Ovaj plan će se raditi na lokalnom, pokrajinskom i nacionalnom nivou tako da će se na celoj teritoriji Republike Srbije planirati mere za smanjenje određenih rizika.

Za ostvarivanje onoga što se donošenjem zakona namerava, ključna je bolja komunikacija subjekata sistema smanjenja rizika od katastrofa i upravljanje vanrednim situacijama u prevenciji i reagovanju u vanrednim situacijama, za šta se ovim Predlogom zakona uspostavljaju mehanizmi.

IZJAVA O USKLAĐENOSTI PROPISA SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE

1. Ovlašćeni predlagač propisa: **Vlada**

Obrađivač: **Ministarstvo unutrašnjih poslova**

2. Naziv propisa

PREDLOG ZAKONA O SMANJENJU RIZIKA OD KATASTROFA I UPRAVLJANJU VANREDNIM SITUACIJAMA

DRAFT LAW ON REDUCTION OF RISK OF DISASTERS AND MANAGEMENT OF EMERGENCY SITUATIONS

3. Usklađenost propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Sporazum):

a) Odredba Sporazuma koja se odnose na normativnu saržinu propisa,

- **Poglavlje: Naslov VIII- Politike saradnje;**
- **Pod poglavlje: Član 111- životna sredina;**

b) Prelazni rok za usklađivanje zakonodavstva prema odredbama Sporazuma,

v) Ocena ispunjenosti obaveze koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma,

delimično usklađen

g) Razlozi za delimično ispunjavanje, odnosno neispunjavanje obaveza koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma,

d) Veza sa Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije.

3.27.6- Civilna zaštita

Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije predviđeno je da će Vlada utvrditi Predlog zakona o smanjenju rizika od katastrofa i upravljanja vanrednim situacijama u 4. kvartalu 2018. godine.

4. Usklađenost propisa sa propisima Evropske unije:

a) Navođenje odredbi primarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima,

b) Navođenje sekundarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima,

Decision No 1313/2013/EU of the European Parliament and of the Council of 17 December 2013 on a Union Civil Protection Mechanism

delimično usklađen

2014/762/EU: Commission Implementing Decision of 16 October 2014 laying down rules for the implementation of Decision No 1313/2013/EU of the European Parliament and of the Council on a Union Civil Protection Mechanism and repealing

Commission Decisions 2004/277/EC, Euratom and 2007/606/EC, Euratom (notified under document C(2014) 7489)

delimično usklađen

Directive 2007/60/EC of the European Parliament and of the Council of 23 October 2007 on the assessment and management of flood risks

delimično usklađen

- v) Navođenje ostalih izvora prava Evropske unije i usklađenost sa njima,
- g) Razlozi za delimičnu usklađenost, odnosno neusklađenost,

Usklađivanje sa propisima Evropske unije u oblasti smanjenja rizika od katastrofa vrši se fazno, u skladu sa dinamikom i obavezama iz pregovaračkog procesa i potrebama Republike Srbije za implementacijom odredbi prava EU.

- d) Rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti propisa sa propisima Evropske unije.

Definisaće se u okviru pregovaračkog procesa sa EU.

5. Ukoliko ne postoje odgovarajuće nadležnosti Evropske unije u materiji koju reguliše propis, i/ili ne postoje odgovarajući sekundarni izvori prava Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost, potrebno je obrazložiti tu činjenicu. U ovom slučaju, nije potrebno popunjavati Tabelu usklađenosti propisa. Tabelu usklađenosti nije potrebno popunjavati i ukoliko se domaćim propisom ne vrši prenos odredbi sekundarnog izvora prava Evropske unije već se isključivo vrši primena ili sprovođenje nekog zahteva koji proizilazi iz odredbe sekundarnog izvora prava (npr. Predlogom odluke o izradi strateške procene uticaja biće sprovedena obaveza iz člana 4. Direktive 2001/42/EZ, ali se ne vrši i prenos te odredbe direktive).

6. Da li su prethodno navedeni izvori prava Evropske unije prevedeni na srpski jezik?

Odluka 1313/2013/EU i Direktiva 2007/60/EC su prevedene na srpski jezik, dok Odluka 2014/762/EU nije prevedena

7. Da li je propis preveden na neki službeni jezik Evropske unije?

NE

8. Saradnja sa Evropskom unijom i učešće konsultanata u izradi propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti

/